

ORKDAL KOMMUNE

Handlingsplan 2018 – 2021

Vedtatt 20.12.2017

Budsjett 2018

Orkdal kommune

1	<i>Innledning</i>	4
2	<i>Vedtatt i Orkdal kommunestyre 20.12.2017, sak 69/17</i>	5
2.1	Kommunestyrets endringer.....	5
2.2	Vedtatte tekstforslag	9
2.3	Skattøre.....	14
2.4	Betalingssatser	14
2.5	Øvrige budsjettvedtak	20
2.6	Obligatoriske budsjettskjema.....	22
3	<i>Sammenfatning av vedtatte endringer med økonomiske konsekvenser</i>	25
3.1	Endringer i driftsbudsjettet for rammeområdene	25
3.2	Investeringer i handlingsplan 2018-2021 (inkl. mva.).....	27
3.3	Kommunale avgifter	28
3.4	Fondsavsetninger	30
3.5	Bruk av fond	31
3.6	Økonomisk oversikt drift.....	32
3.7	Økonomisk oversikt investering	34
	<i>Bakgrunnsinformasjon fra rådmannens notat, korrigert for vedtatte endringer</i>	36
4	<i>Innledning</i>	36
5	<i>Visjon og overordnet mål</i>	37
6	<i>Organisering</i>	38
6.1	Politisk organisering	38
6.2	Administrativ organisering	38
7	<i>Rammebetingelser</i>	39
7.1	Befolkningsutvikling	39
7.2	Befolkningsprognoser.....	41
7.3	Kommunal tjenesteyting 2016.....	42
7.4	Inntekter.....	44
7.5	Utgifter	45
7.6	Aktuelle problemstillinger og innspill fra andre	49
7.7	Tilpasning av driftsnivå og prioriteringer	53
8	<i>Rådmannen – samfunn og næring</i>	56
8.1	Arbeidsområde	56
8.2	Status	56
8.3	Strategi.....	59
8.4	Resultatmål	62
8.5	Økonomiske tiltak	62
9	<i>Grunnskole og SFO</i>	62
9.1	Arbeidsområde	62
9.2	Status	63

9.3	Utviklingsområder, strategier og tiltak	64
9.4	Resultatmål	69
9.5	Økonomiske tiltak	69
10	Barnehage.....	70
10.1	Arbeidsområde	70
10.2	Status	71
10.3	Utviklingsområder, strategier og tiltak	71
10.4	Resultatmål	75
10.5	Økonomiske tiltak	75
11	Helse og omsorg	76
11.1	Arbeidsområde	76
11.2	Status	77
11.3	Strategi.....	78
11.4	Resultatmål	82
11.5	Økonomiske tiltak	82
12	Familie og velferd.....	83
12.1	Helse og familie.....	83
12.2	Arbeidsområdet NAV	86
12.3	Barneverntjenesten	88
12.4	Kvalifisering og arbeid	90
12.5	Økonomiske tiltak	93
13	Kultur og fritid.....	94
13.1	Arbeidsområde	94
13.2	Status	94
13.3	Strategi.....	95
13.4	Resultatmål	97
13.5	Økonomiske tiltak	98
14	Avgiftsbelagte tjenester.....	98
14.1	Arbeidsområde	98
14.2	Status	98
14.3	Strategi/investeringer.....	101
14.4	Økonomiske tiltak	104
15	Tekniske tjenester	106
15.1	Arbeidsområde	106
15.2	Status	106
15.3	Strategi.....	107
15.4	Prioriterte tiltak i handlingsplanperioden	108
15.5	Økonomiske tiltak	110

1 Innledning

Dette dokumentet er Orkdal kommunes handlingsplan 2018-2021, med budsjett for 2018. Orkdal kommune har en felles prosess for budsjett og handlingsplan, der budsjettet er første år i handlingsplanen.

Handlingsplan og budsjett blir til i et samspill mellom politikere, administrasjon og fagområder. Arbeidet med neste handlingsplan og budsjett starter rett på nyåret. I mai har en oversikt over siste års regnskap, første kvartalsrapport, revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen. Dette er de viktigste endringene i forutsetninger før en får oppdaterte befolkningstall per 1. juli og regjeringas forslag til statsbudsjett.

Forslag til statsbudsjett ble presentert av regjeringen 12. oktober.

Rådmannens notat, som er rådmannens forslag til saldert handlingsplan 2018-2021 med budsjett for 2018, ble presentert for felles hovedutvalg 8. november. (Arkivsak 2017/11336).

Formannskapet behandlet handlingsplan og budsjett i møte 29. november som sak 86/17, mens kommunestyret behandlet saken 20. desember som sak 69/17.

I dette dokumentet er kommunestyrets vedtak tatt inn, og endringene fra forrige handlingsplan som følge av rådmannens forslag og kommunestyrets vedtak blir oppsummert. Bakgrunnsinformasjonen fra rådmannens notat er tatt med, korrigert for endringene som følger av kommunestyrets vedtak.

2 Vedtak i Orkdal kommunestyre 20.12.2017, sak 69/17

2.1 Kommunestyrets endringer

ØKT HANDLINGSROM (Alle tall i forhold til rådmannens notat)

Utbytte Orkdal Energi

Orkdal Energi opplyser at overskudd for 2017 vil bli ca. 7,5 mill. Halvparten, 3,75 mill., av dette vil bli utbetalt til Orkdal kommune. Kommunestyret mener det er forsvarlig å legge opp til et system der man har et fast minimumsbeløp som overføres til eier hvert år. Se også vedtatte tekstforslag.

Det er vedtatt at denne summen settes til 3,75 mill. hvert år.

Utbytte Trønderenergi

I rådmannens notat er det budsjettert et årlig utbytte på 4,5 mill. kr i perioden 2018 - 2021. Ut fra de signalene som er gitt, vil Trønderenergi få gode overskudd i årene fremover, og kommunestyret mener at det er forsvarlig å øke dette beløpet fra 4,5 mill. til 6,5 mill. kr årlig.

Økning 2. mill. kr.

Bruk av flyktningefond

Mange av de flykningene som kommuner er skolebarn. Kommunestyret mener derfor det er riktig at noe av integreringstilskuddet fra staten kan brukes til å styrke skole. Kommunestyret vedtar å bruke 2 520 000 kr i 2018, 1 215 000 kr i 2019 og 415 000 i 2020, med en nedtrapping til 0 i 2021.

Avsetning til disposisjonsfond

Økning med kr 85 000 i 2021.

NYE TILTAK (flerårige)

Trygghetsalarmer

Alle de gamle trygghetsalarmene i Orkdal kommune må skiftes ut. Dette skyldes digitalisering av dette systemet. Kostnaden på dette vil bli kr 1 650 000, og kommunestyret vedtar at det foretas et låneopptak på dette beløpet. Den årlige kapitalkostnaden vil bli kr 200 000.

Dette finansieres på følgende måte:

Egenbetaling for trygghetsalarmer for de med inntekt over 2 G økes fra kr 84,- pr mnd. til kr 168,- pr mnd. Merinntekt kr 75 000 per år.

Egenbetaling for brukere med inntekt under 2G holdes uforandret.

Bortfall av utgifter til Akuttmottaket på sykehuset. Innsparing kr 60 000 per år.

Rest kr 65 000 legges inn i budsjett/handlingsplan.

Eldreomsorg

Kommunestyret vil gjennom konkrete strategiplaner og målrettede bevilgninger:

Fremme økt kvalitet på tjenesten Orkdal kommune gir til pasientene i eldreomsorgen gjennom målrettet satsing på heving av kompetanse/utdanning/heltidskultur og positiv kulturbygning blant ansatte.

Kommunestyret ønsker å gjøre eldreomsorgen konkurransedyktig på lønns- og arbeidsvilkår for sykepleiere sammenlignet med St. Olavs Hospital avd. Orkdal.

Lønn sykepleiere

Vi ønsker å stimulere til at Orkdal Helsetun/Hjemmesykepleien får høynet sykepleierfaktoren. Høy kompetanse blant ansatte er med på å gi en kunnskapsbasert og mer målrettet og individtilpasset tjeneste til pasientene ved OH/hjemmesykepleien. Kommunestyret ønsker å oppnå dette ved å tilby gode arbeids- og lønnsvilkår på linje med hva en sykepleier tjener på St. Olavs Hospital avd. Orkdal. Vi ønsker å bidra til at Orkdal kommune blir konkurransedyktig på dette arbeidsmarkedet. Dette for å skaffe de best kvalifiserte søkerne.

Kostnad lønnsøkning sykepleiere kr 2 200 000 per år i 4-årsperioden.

Videreutvikling

Kommunestyret ønsker å heve kompetansen på nåværende fast ansatte fagarbeidere gjennom å legge til rette for kursing og videreutdanning til de som har lyst til å videreutvikle seg i denne viktige jobben.

(f.eks. muligheter for videreutdanning gjennom desentralisert Sykepleierutdanning som det kan jobbes for å få hit til Orkdal).

Hovedutvalg for Oppvekst og omsorg godkjenner bruken av bevilgningen.

Kostnad kr 700 000 per år i 2 år.

Heltidskultur

Vi ønsker at Orkdal Kommune intensiverer arbeidet med å redusere deltidsarbeid, og at det jobbes målrettet for en heltidskultur i pleie og omsorgssektoren. En heltidskultur er helt avgjørende for å møte framtidens kompetansebehov. Heltidskultur og store stillinger har mange positive betydninger både for arbeidsgiver, arbeidstakere, og ikke minst bruker/innbyggere.

Rådmannen bes utarbeide en strategi for heltidskultur for pleie og omsorgssektoren, herunder en kartlegging av dagens situasjon.

Rådmannen bes igangsette felles samlinger blant ansatte, ledelse, tillitsvalgte og folkevalgte som skal gi ØKT KUNNSKAP og FELLES FORSTÅELSE av alle fordelene en heltidskultur kan gi ansatte, ledere, arbeidsgiver og pasient/innbyggere.

Hovedutvalg for Oppvekst og omsorg godkjenner bruken av bevilgningen.

Rådmannen bes legge fram en tilstandsrapport innen **01.10.2018**.

Kostnad kr 100 000 per år i 2 år.

Grunnskole

Elevtallet i grunnskolen har gått betydelig opp i de siste årene, uten at skolene har fått dette kompensert i driftsbudsjettene. Statistikk over elevtallsutvikling viser bl.a. at elevtallet i grunnskolen har gått opp fra 1 382 elever i 2011 til 1 564 elever i 2017, en økning på 182 elever. Dette er på langt nær kompensert i budsjett, og kommunestyret ønsker å øke skolebudsjettet på følgende måte:

3,5 mill. i 2018, 3 mill. i 2019 og 2020 og 2,5 mill. i 2021.

Psykisk helse

Kommunestyret har registrert av det er en økende etterspørsel etter lavterskeltilbud innenfor tjenesten psykisk helse. Det settes av en årlig sum i perioden for å bedre situasjonen. Hovedutvalg Oppvekst og Omsorg skal disponere beløpet.

Kostnad kr 300 000 per år i perioden.

Markedsføring

Kommunestyret ønsker at Orkdal kommune utarbeider en markedsføringsstrategi/ markedsplan. Hovedformålet med arbeidet er å synliggjøre kommunen som en attraktiv bokommune med et godt utbygd velferdssystem, samt godt utbygd tilbud for barn, unge og voksne – både når det gjelder kultur, idrett og friluftsliv.

Strategien skal blant annet inneholde et årshjul som synliggjør hvilke faste arrangement kommunen bidrar til og på hvilken måte Orkdal kommune ønsker synliggjøring.

Markedsføringsstrategien kan inneholde og ta stilling til følgende arrangement/tiltak:

- Målrettede tiltak for økt tilflytting (som initiativ ovenfor ansatte i Norsk kylling/Isfjord, deltaking på årlig boligmesse i Trondheim spektrum)
- Større arrangement (som Orkangerdagene og Byfest)
- Større idrettsarrangement (som Toppidrettsveka, NM)
- Større kulturarrangement (som Utspæll sine teaterproduksjoner)
- Markedskanaler (som Sommermagasin/digitale medier)
- Eventuelt andre arrangement der vi er arrangør eller bidrar til arrangement

Planen bør ta stilling til i hvilken grad Orkdal kommune skal arbeide for å løfte fram historien – og da spesielt med tanke på arven etter Thams/industrihistorien.

Ressurser som bør involveres: Orkladal næringsforening, Næringshagen, Orkanger sentrumsforening og eventuelt andre næringsaktører.

Kostnad kr 100 000 per år.

Eldreomsorg og grunnskole

Det viser seg at det er behov for å gjøre noen bygningsmessige tiltak på Orkdal Helsetun og skolene. Det er f.eks. trangt på Gjølme skole.

- Det er kommet fram at det f.t. er plassmangel på Gjølme skole. Rådmannen bes om å utrede midlertidige løsninger og permanente løsninger, f.eks. brakkerigg eller andre løsninger.

- Det kan være behov for bygningsmessige endringer på Orkdal Helsetun i forbindelse med omstilling av tjenestetilbudet man er i ferd med å gjennomføre.

Kommunestyret vedtar å stille 10 mill. kr til disposisjon for Hovedutvalg Oppvekst og Omsorg til bygningsmessige tiltak i 2018.

Låneopptak på 10. mill. med nedbetaling over 40 år og rentesats på 2,5 % pr år.

Kostnad kr 500 000 per år.

NYE TILTAK (Engangstiltak)

Traktor

Orkanger Idrettsforening søker om tilskudd til innkjøp av ny traktor til bruk i Idrettsparken. Den gamle traktoren har gått i stykker, og det er nødvendig å kjøpe ny til en kostnad på 500 000 kr I lignende saker har det den siste tiden vært vanlig å gi et tilskudd på ca. 1/3 av kostnaden. Kommunestyret vedtar at det settes av

kr 175 000.

Byfest

I de siste årene har det vært vanlig å bevilge en sum til byfest i småbyen Orkanger. Kommunestyret vedtar at det også i 2018 bevilges penger til dette.

Kostnad kr 80 000.

Belysning stiftelsen Bårdshaug Herregård

Det foreligger en søknad fra Stiftelsen Bårdshaug Herregård om penger til flombelysning av de gamle bygningene. Kostnaden er på kr 100 000. Orkdal kommune er deleier i stiftelsen med 45 %. Kommunestyret ønsker at dette blir utført, og at vi går inn med kommunens andel i forhold til eierandel, avrundet til

kr 50 000.

Kjørmoen nærmiljøanlegg/aktivitetsflate/flerbruksområde

Ytre Geitastrand IL ønsker å anlegge nærmiljøanlegg med flerbruksområde og turløype på Kjørmoen. Idrettslaget trenger erklæring om kommunal støtte ila 2017 for å kunne bli tildelt spillemidler i 2018 (søknaden er prioritert i sak KS 75/17 Rullering av tiltaksdel). Kommunestyret vedtar at det settes av:

Kr 198 000 (kr 121 000 til aktivitetsflate/flerbruksområde og kr 77 000 til turløype).

Fond nærmiljø- og idrettsanlegg

Kommunestyret vedtar at fond for nærmiljøanlegg og fond for idrettsanlegg slås sammen og skal hete Fond for nærmiljø- og idrettsanlegg.

Prosedyre på behandling av søknader skal være som tidligere. Kommunestyret ønsker å styrke fondet med

kr 302 000 i 2018.

Økt handlingsprogram/innsparinger	2018	2019	2020	2021
Orkdal Energi	3750	3750	3750	3750
Trønderenergi	2000	2000	2000	2000
Bruk av flyktningefond styrking skole	2520	1215	415	
Fondsavsetning				-85
Til disp.	8270	6965	6165	5665

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
Rekrutterings/og personalpolitiske tiltak, eldreomsorgen	2200	2200	2200	2200
Heltidskultur	100	100		
Kompetanseutvikling eldreomsorgen	700	700		
Økning skole	3500	3000	3000	2500
Nye trygghetsalarmer	65	65	65	65
Traktor OIF	175			
Byfest	80			
Psykisk helse	300	300	300	300
Markedsføring	100	100	100	100
Bygningsmessige tiltak skole/eldre	500	500	500	500
Flombelysning Bårdshaug Herregård	50			
Kjørmoen nærmiljøanlegg	198			
Fond Nærmiljø- og idrettsanlegg	302			
Sum nye tiltak	8270	6965	6165	5665

2.2 Vedtatte tekstforslag

Toppidrettsveka

Kommunestyret vedtar at det brukes kr 200 000 per år i 2018, 2019 og 2020 til Toppidrettsveka. Det forutsettes at Orkdal Idrettslag og Orkanger Idrettsforening går sammen om arrangementet og at overskudd deles likt mellom de 2 idrettslagene. Videre må det avtales at hele kommunen profileres i forbindelse med Toppidrettsveka.

Det forutsettes også tilstrekkelig med sponsorer fra annet hold.

Utgiften på kr 200 000 per år i 3 år dekkes av næringsfondet.

Pårørendesamtaler

Kommunestyret ber rådmannen utrede en sak angående pårørendesamtaler ved Orkdal Helsetun. En slik sak omfatter innkalling av pårørende til beboere til samtaler. Samtalen bør

foregå mellom pårørende og en ansatt som har jevnlig pleie eller kontakt med den aktuelle beboer. Begge parter har i slike samtaler mulighet til å ta opp forhold som angår beboerne.

Denne utredningen legges først frem for Hovedutvalg for Oppvekst og Omsorg til behandling.
Frist: 01. juni 2018.

Innspill til utredning eldreomsorgen

I forbindelse med den vedtatte gjennomgangen av eldreomsorgen ber kommunestyret om at det utredes muligheten for å etablere omsorgssenter med heldøgns omsorg ved Orkanger pensjonistsenter og Helsetunet. Vi ser for oss at et omsorgssenter kan inneholde sykehjemsplasser, boliger med heldøgns omsorg og base for hjemmetjenester.

Det bør vurderes om dette er en modell som kan utvikles i hele nye Orkland kommune.

Frist: 01. oktober 2018

Rapportering om bruk av tildelte midler

Kommunestyret bevilger fra tid til annen beløp beregnet til å styrke spesielle områder i tjenesteproduksjonen. I en del tilfeller ligger det som en forutsetning at det er det aktuelle hovedutvalget som har ansvar for bruken av midlene.

Kommunestyret ber om at det i fremtiden lages en oversikt som viser hva disse midlene er brukt til. Oversikten tas inn i de ordinære kvartalsrapportene.

Begravelser og bisettelser i Kulturhuset

Kommunestyret vedtar at utleie av kulturhuset til begravelser og bisettelser skal være gratis.

Samarbeid med Skaun kommune om idrettsanlegg

Kommunestyret er positiv til at Skaun kommune og Orkdal kommune samarbeider om Folkehelsesenter og Motorsportsenter.

Utbytte fra Orkdal Energi

27.05.2015 vedtok kommunestyret at utbytteprosenten settes inntil 50% av årsresultat etter skatt.

Kommunestyret vedtar følgende:

Utbytteprosenten settes inntil 50% av årsresultat etter skatt, men **minimum 3,75 mill. pr. år.**

Budsjett 951 og 952 flyktninger

For 2017 vedtok kommunestyret å bosette 50 flyktninger. Det ble opprettet 3 nye stillinger for å ivareta det nye antallet. Etter at rådmannens notat var laget, mottok kommunen brev om at bosettingen blir ytterligere redusert til 17 personer i 2018.

I kommunestyrets spørretime orienterte rådmannen om at budsjettet skal reduseres. I budsjettet er det lagt inn en boveileder til en kostnad på kr 690 000. Videre skal det iverksettes en stilling som programrådgiver til en kostnad på kr 700 000. Etter rådmannens

orientering er det naturlig å spørre om denne stillingen kan dekkes innen eget budsjett uten nyansettelse.

Kommunestyret er innforstått med at rådmannen bestemmer de ansattes funksjoner.

Kommunestyret ber, på bakgrunn av det endrede behovet, rådmannen fremme sak for kommunestyret om mulige kostnadsreduksjoner innen flyktningebudsjettet innen

1. mars 2018.

Kvamslia

Kommunestyret ber rådmannen legge fram en sak med kostnader for nødvendig forarbeid osv. for igangsetting av reguleringsplan for Kvamslia.

Tilskudd eller underskuddsgaranti til kulturarrangement

Formannskapet hadde 13. november en diskusjon om tilskudd eller underskuddsgaranti til kulturarrangement. Etter Formannskapets vedtak bes Kulturutvalget gå gjennom alle faste tilskudd til inntektsbringende arrangement i budsjettet for 2018 og vurdere om de skal gis som tilskudd eller underskuddsgaranti. Kulturutvalget bes også vurdere om avgjørelser om støtte til kulturarrangement (inntil en bestemt sum) kan delegeres til Rådmannen.

Mulige tiltak for kroksjøer/kjeler

Planarbeidet i forbindelse med Furumoen har satt bevaring av kjeler på dagsorden. Kjeler er viktige oppvekstområder for fiskeyngel og har en viktig flomdempende funksjon i et våtere klima. Rådmannen bes lage en oversikt over kjeler langs Orkla (bl.a. Ferjemannsstuggu, Trettøya, Skåggåberghølen, Byakjela, i Hallguttu, Solhus, Steinshaugen, Ljøkelsøy og Vormstad) med dagens kunnskap om f.eks. naturmangfold og økologisk tilstand, og om behov og muligheter for restaurering/forbedring. Kostnader for tiltak som sikrer økt vanntilførsel (der det trengs), mulige støtteordninger/finansieringskilder, og etablering av hensynssoner (som et vernetiltak), bør også vurderes.

Frist: 15. oktober 2018.

Idrettskonsulent i Orkland kommune - tilrettelegger for idrett, folkehelse og fysisk aktivitet

En samarbeidsavtale mellom Orkdal Idrettsråd og Orkdal kommune i 2013 har vært et godt utgangspunkt for videreutvikling av samarbeidet og av idretten i kommunen. I løpet av de siste ti åra har avtalen sørget for en stor utbygging av anlegg og store verdier er skapt takket være støtte på mange titalls millioner fra felleskapet via kommunes budsjett, næringsliv, organisasjoner og tippemidler. Idretten tar et fantastisk ansvar gjennom dugnad ved bygging, drift og frivillig innsats for å skape aktivitet i anleggene.

I årene som kommer står vi foran et stort arbeid i vedlikehold av anlegg, aktivitetsøkning, idrettsamarbeid og ikke minst i folkehelsearbeidet som vi har nedfelt som et satsingsområde og som vil kreve mer av kommunens administrasjon.

Kommunens ansvar og behov for økt innsats blir ikke mindre ved kommunesammenslåinga.

I tråd med idrettens ønske og kommunens ambisjoner innen folkehelse bes rådmann og ordfører ta denne saken inn i fellesnemnda for Orkland og at dette blir satt på dagsorden i

aktuell faggruppe i Orkland-prosjektet med et klart mål om at det opprettes stilling som idrettskonsulent i Orkland kommune fra 2020.

Økt norskopplæring for unge flyktninger/innvandrere

Gode norskkunnskaper er en nøkkel for å lykkes på skolen og i arbeidslivet for flyktninger og innvandrere. Kommunen har et godt opplegg for barn i grunnskolealder og introduksjonstilbud for voksne. Ungdom mellom 16 og 18 år er en aldersgruppe som faller litt mellom to stoler og opplever situasjonen spesielt utfordrende. De får skoleplass i videregående skole uten å ha gode nok norskkunnskaper for å unngå frafall. Rådmannen bes om å vurdere tiltak i samarbeid med Orkdal videregående og Voksenopplæringa.

Frist: 1. april 2018.

Brannstasjon

Før det tas endelig stilling til om det skal bygges ny brannstasjon, eller om eksisterende brannstasjon skal rehabiliteres, ber kommunestyret om en bedre utredning av saken; herunder oversikt over alternativenes realiteter, tomtealternativ ifm. evt. nybygg, samt totale kostnader for begge alternativ.

Heltidskultur

Kommunestyret ser det som positivt og riktig at "Heltidskultur i helse og omsorgstjenesten" er satt som én av de fire viktigste strategiene i rådmannens strategidokument for helse og omsorg 2018-2021.

Kommunestyret ønsker at Orkdal kommune intensiverer arbeidet videre på bakgrunn strategiplanen og kartleggingene foretatt i 2016. Rådmannen bes:

- Legge til konkrete delmål og tidsfrister til strategiplanen. **Frist: 01.juni 2018.**
- Inngå samtaler/samarbeid med andre kommuner som allerede har kjørt lignende arbeider (se bl.a. programmet "Sammen om en bedre kommune" og informasjon oversendt fra Sogndal kommune).
- Igangsette felles samlinger blant ansatte, ledelse, tillitsvalgte og folkevalgte; for å gi økt kunnskap og skape felles forståelse for alle fordelene en heltidskultur kan gi ansatte, ledere, arbeidsgiver og pasient/innbyggere.

Rådmannen disponerer midlene (se tallbudsjett) fritt innenfor satte retningslinjer. Midlene kan eventuelt omdisponeres til andre tiltak innen heltidskultur dersom det godkjennes etter drøfting i Hovedutvalg Oppvekst og Omsorg.

Rådmannen bes rapportere om arbeidet tilbake til Hovedutvalg Oppvekst og Omsorg fortløpende under egen sak, minimum én gang hvert halvår. **Første gang innen 01. juni 2018.**

Solstrøm på kommunale tak og bygninger

Orkdal Energi har gått ut med tilbud til private huseiere i Orkdal om å produsere sin egen strøm med solceller på hustaket. Strømmen bruker huseierne selv, og produksjon ut over eget forbruk kan selges til elverket. Kommunale bygg i kommunene har mange store tak. Tak med gode solforhold bør utnyttes til å produsere strøm for å spare kostander til oppvarming og for

på sikt bli en mulig inntektskilde. Spesielt sørvente tak har et stort potensiale for solstrøm. Solkart viser hvor egnet alle tak i Orkdal er til solstrøm.

Vi ber rådmannen i samarbeid med Orkdal Energi utrede og levere til kommunestyret en anbefaling **innen 1. juni 2018** som omfatter:

- montering av solcelle-anlegg på tak på Rådhuset
- montering av solceller på tak på alle skoler og barnehager i Orkdal

Flere skoler i blant annet Oslo (Bryn skole) har også fått solceller på yttervegger. Det bør også vurderes på bygninger som er egnet til det.

Markedsføringsstrategi for Orkdal

Rådmannen utarbeider en strategi for markedsføring av Orkdal. Formålet er økt tilflytting og rekruttering av kompetanse til offentlig sektor og lokalt næringsliv. Strategien skal beskrive utvalgte målgrupper, tiltak, plattformer for markedsføring, kostnader og mulig samarbeid med relevante deler av næringslivet.

Frist: 1. juni 2018.

Bakgrunn: Kommunestyret vedtok i desember 2015 å ta opp igjen arbeidet med en markedsføringsstrategi i samarbeid med næringslivet, men med Orkdal kommune som eier og pådriver. Et arbeid i 2016 skulle evalueres i 2017. Dette er ikke gjennomført. Moderne og målrettet markedsføring kan ha stor effekt i form av økt tilflytting og rekruttering. Et slikt arbeid vil også kunne bidra til økt bevissthet blant egne innbyggere og stimulere samarbeidet mellom kommunen og næringslivet.

Markedsføringstiltak – tilflytting av innpendlere

Som første tiltak i en markedsføringsstrategi setter Orkdal kommune av 200 000 kr fra næringsfondet i 2018 og 2019 til målrettet arbeid for at flest mulig av de ansatte i Norsk Kylling og Isfjord Norway skal velge å bosette seg i Orkdal/Orkland. Prosjektet skal synliggjøre muligheter på boligmarkedet, muligheter på arbeidsmarkedet for familiemedlemmer, samt tilbud innen barnehage, skole, kultur og andre kvaliteter ved lokalsamfunnet. Erfaringer fra arbeidet kan danne grunnlag for tiltak overfor andre målgrupper og videreutvikles i samarbeid med relevante deler av næringslivet for å styrke tilflytting og rekruttering av kompetanse. Oppstart i 2018.

Bakgrunn: Markedsføring spisset mot målgrupper med motiv for å flytte har stort potensial i motsetning til generell omdømmebygging. Innpendlere er en slik gruppe, ved siden av bla studenter som kjenner regionen fra før og familier i Trondheim som ønsker å bo i enebolig.

Orkanger sentrum – skilting på E39

Rådmannen avklarer med Statens vegvesen bedre skilting på E39 før nordlig avkjørsel til Orkanger sentrum («Blåsno-krysset»). Ønsket skilting er blått stedsnavnskilt og visningsskilt til spisesteder og overnatting. **Frist: 28. februar 2018.**

Bakgrunn: Det skal ha vært dialog med Statens vegvesen om denne saken i lang tid. SVV ga positive signaler på felles hovedutvalgsmøte i 2016 uten at det har gitt resultater. Det er behov for hurtigst mulig å få avklart SVVs holdning. Orkanger sentrum trenger tiltak for økt bruk samtidig som flere besøkende til et tradisjonelt småbysentrum er god markedsføring for Orkdal. Nordre del av sentrum har overnatting, handel og flere spisesteder som gjør skilting relevant.

Gjennomgående bussrute 310 på Orkanger

Rådmannen avklarer med AtB om og når trasé for rute 310 kan justeres slik at den følger Thamshavnveien og blir gjennomgående for hele Orkanger. Av-/påkjøring E39 flyttes fra Hov til Thamshavn. **Frist 1. februar 2018.**

Bakgrunn: Ekspressrute 310 følger Orkdalsveien og Trondheimsveien mellom Fannrem og Orkanger. Den svinger av/på E39 ved Hov. Orkdal har nesten 1000 pendlere til Trondheim, og det er viktig at Orkdal kommune inntar en aktiv holdning for å bedre kollektivtilbudet. En justering vil trolig gi marginalt lengre reisetid. Fordeler:

- Fanger opp reisende på Nerøra og gjør bussen attraktiv for flere. Nerøra er tett befolket og det eneste området langs traseen som ikke betjenes av 310.
- Reduserer behovet for innfartsparkering.
- Bussen slipper å vente på kryssende trafikk ved påkjøring E39 mot Trondheim.

Fjerne kantstein ved fortau i sentrum

Rådmannen utreder muligheten og kostnadsberegner fjerning av nivåforskjell mellom fortau og vegbane i alle kryss og ved alle gangfelt langs Orkdalsveien mellom Bårdshaug og Strandheim og i Fannrem sentrum. **Frist: 1. mai 2018.**

Bakgrunn: Kantstein skal ikke ha høydeforskjell på slike punkt av hensyn til eldre, uføre og syklister. Universell utforming og tilrettelegging for syklister bygger opp under Orkdal kommunes politikk. Det er gjort flere henvendelser om dette pga vanskelig framkommelighet og etter sykkeluhell seinest i år. Tiltaket kan gjennomføres uten tilleggsbevilgning.

Nettportal for profilering

Rådmannen sammen med næringslivet lager utkast til felles nettportal og Facebookside for profilering av Orkdal kommune; arbeidsmarked/karrieremuligheter, boligmarked, turisme og aktivitetskalender. Det legges til rette slik at portalen omfatter nye Orkland kommune fra 2020. **Frist: 1. juni 2018.**

2.3 Skattøre

Ved utskriving av forskuddsskatt til kommunen for 2018 settes skattøre til øverste sats.

2.4 Betalingssatser

2.4.1 Brukerbetaling i barnehage

Helklasser koster 2 910 kr per måned fra 1. januar 2018. Betalingssatser for redusert plass justeres tilsvarende.

Moderasjon for søsken nr. 2 er 30 % og søsken nr. 3 eller flere er på 50 %.

Betaling for kost kommer i tillegg, og økes fra 300 til 320 kr per måned.

Det er innført moderasjonsordninger i barnehage. Husholdninger med lav inntekt skal ikke betale mer enn 6 % av inntekten for en barnehageplass begrenset oppad til makspris.

Husholdninger med inntekt under 500 500 kr i 2017 vil ha rett på redusert foreldrebetaling.

Gratis kjernetid i 20 timer er innført for tre, fire- og femåringen samt barn med utsatt skolestart for husholdninger med lav inntekt. Inntektsgrensen er satt til 417 000 kr før første halvdel 2017. Fra 1. august er inntektsgrensen 428 000 kr.

Inntektsgrensene som er oppgitt er de som gjelder for 2017, og det forutsettes at disse vil bli oppdatert i revidert nasjonalbudsjett.

2.4.2 Tilskudd til ikke-kommunale barnehager

Satser for tilskudd til ikke-kommunal barnehage for 2018 er:

Driftstilskudd per heltidsplass	2018
0-2 år	210 537
3-6 år	102 738
Tilskudd kapital	
0-6 år	8 600
Totalt tilskudd	
0-2 år	219 137
3-6 år	111 338

Den endelige satsen kan bli justert på bakgrunn av endringer i kommunal deflator når Nasjonalbudsjettet er vedtatt.

2.4.3 Brukerbetaling skolefritidsordning

Satsene øker med 2,6 %. Betalingssetene blir da fra 1.1.2018:

Foreldrebetaling	Budsjett 2018	Budsjett 2017
Inntil 11 t per uke	1 269 kr/mnd.	1 237 kr/mnd.
12 t eller mer per uke	2 028 kr/mnd.	1 976 kr/mnd.

Betaling for kost kommer i tillegg, og øker med 2,6 %.

2.4.4 Kulturskolen

Satsene økes med 2,6 %. Betalingssetene blir da som følger:

Foreldrebetaling	Budsjett 2018	Budsjett 2017
Barn over 6 år	1 428 kr/semester	1 392 kr/semester
Barn inntil 6 år	746 kr/semester	727 kr/semester

Moderasjon for andre plass (søsken el. samme bruker) er 30 %. Moderasjon for tredje plass er 50 %.

2.4.5 Priser norskkurs (Voksenopplæringen)

Prisliste for de som tar norskkurs uten rett eller plikt:

Budsjett 2018		
Norskkurs: ordinært kurs 24 t/uke	3 500 kr per mnd.	10 000 kr pr semester
Betalkurs 3-6 t/uke	1 000 kr per mnd.	4 000 kr pr semester
Norsksprøve muntlig	600 kr	
Norsksprøve skriftlig	600 kr	
Delprøve kr	200 kr	
Samfunnskunnsksprøve	400 kr	
Statsborgerprøve	400 kr	

2.4.6 Praktisk bistand (Hjemmehjelp)

Satsen endres til statens maksimumssats for brukere med inntekt under 2G, iht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. For 2017 var satsen 200 kr/mnd.

De øvrige satsene økes med 2,6 %. Betalingsattsene blir da som følger:

Inntekt (1G = 93 634 per 1.5.17)	Budsjett 2018	Budsjett 2017
2G – 3G	555 kr/mnd.	541 kr/mnd.
3G – 4G	1 052 kr/mnd.	1 025 kr/mnd.
Over 4G	1 867 kr/mnd.	1 819 kr/mnd.

2.4.7 Opphold i institusjon

Satsene er lik statens anbefalte maksimumssatser, iht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Satsen for 2017 var:

2017	
Natt- eller dagopphold	80 kr per natt eller dag
Døgnopphold	155 kr/døgn

2.4.8 Leie av trygghetsalarmer

Prisene holdes uendret fra 2017, 84 kr/mnd., for brukere med inntekt under 2G. For inntekt over 2G økes prisen med 100 % til 168 kr/mnd. Fakturering to ganger i året.

2.4.9 Middagsmat levert fra institusjon

Prisene økes med 2,6 % fra 77 kr/porsjon i 2017 til 79 kr/porsjon i 2018.

2.4.10 Utkjøring av tekniske hjelpemidler

Leie av tekniske hjelpemidler fra det kommunale lageret er gratis. Satsen for å kjøre ut hjelpemidler økes med 2,6 % fra 290 kr i 2017 til 298 kr i 2018.

2.4.11 Dagsenter Orkdal helsetun

Prisen endres med 2,6 % fra 185 kr/dag for 2017 til 189 kr/dag for 2018.

2.4.12 Årsavgift vann (eks. mva.)

Betalingssetene for 2017 økes med 10 % til 3 669 kr/år eks mva.

	Budsjett 2018	Budsjett 2017
Vannforsyning	3 669 kr/år	3 335 kr/år

2.4.13 Årsavgift avløp (eks. mva.)

Betalingssetene for 2017 økes med 7 % til 4 636 kr/år eks mva.

	Budsjett 2018	Budsjett 2017
Avløp	4 636 kr/år	4 333 kr/år

2.4.14 Årsavgift renovasjon (eks. mva.)

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til Hamos. Satsene for 2018 holdes uendret fra 2017. Sats per år er eks. mva.

	Budsjett 2018
Renovasjon	2 450 kr/år

2.4.15 Årsavgift slamtømming (eks. mva.)

Vedtatte satser i Hamos er:

- Oppmøtepris 680 kroner per anlegg
- Tømming fra slamavskiller 430 kroner per m³
- Tømming fra tett tank 365 kroner per m³

Årlig påslag per anlegg til Orkdal kommune reduseres fra 430 kr til 413 kr Satser er eks. mva.

2.4.16 Årsavgift feiing (eks. mva.)

Betalingssetene for 2017 økes med 40 %.

	Budsjett 2018	Budsjett 2017
Feiing hvert 2. år	574 kr/år	410 kr/år
1 feiing pr. år	728 kr /år	520 kr/år

2.4.17 Betalingsregulativ for byggesaker

Betalingsregulativet økes med 2,6 %.

Med unntak av følgende gebyrsatser:

			2018	2017
A2	1	Riving av bygninger	2 372	1 186
A2	2	Riving av bygninger	4 748	2 374
A8	4	Søknad om ansvarsrett (NY)	1 037	1 011

Årsak til endring av justering i henhold til faktisk arbeidsmengde.

2.4.18 Betalingsregulativ for oppmålingssaker

Betalingsregulativet økes med 2,6 %.

Med unntak av følgende gebyrsatser:

			2018	2017
C1	8	Grensejustering av grunneiendom 0-250 m2	6 121	4 042
C1	8	Grensejustering av grunneiendom 251-500 m2	9 184	6 857

Årsak til endring av justering i henhold til faktisk arbeidsmengde.

2.4.19 Gebyr for behandling av private planforslag

Betalingsregulativet økes med 2,6 %.

Med unntak av følgende gebyrsats:

			2018	2017
B1	6	Mindre endring av reguleringsplan	7 550	9 897

Årsak til endring av justering i henhold til faktisk arbeidsmengde.

2.4.20 Gebyr for graving i vei

Gebyret for graving i kommunale veger økes med 2,6 % til 3 681 fra 3 588 kr.

Ved graving i kommunal veg innføres et forringelsesgebyr. Fast del settes til 821 kr og den variable delen til 70 kr/m². Dette gjelder ikke veger med grusdekke.

Graving i kommunal veg uten godkjent gravemelding belastes med 7 363 kr.

2.4.21 Husleie i kommunale leiligheter/boligbygg og lokaler som ikke reguleres ut fra kontrakt

Leieprisen for kommunale leiligheter øker i henhold til Husleielovens bestemmelser; generell økning tilsvarende økning i konsumprisindeksen. Regulering skjer fortløpende.

Ved inngåelse av nye kontrakter tilpasses leien til "gjengs leie" for tilsvarende boforhold i Orkdal, forsiktig vurdert. Husleien i pensjonist- og omsorgsboliger endres kun i henhold til endringer i konsumprisindeksen. Leie for lokaler som ikke reguleres i samsvar med inngått kontrakt økes med 2,6 % fra 1.1.18.

Leieprisen i kulturhuset og rådhuset økes med 2,6 %.

2.4.22 Billettpriser på bad/svømmehaller

Satsene for enkeltbillett ble ikke økt i 2017, for 2018 er det lagt på 5 kr for både voksne og barn. Prisene for sesongkort økes med 2,6 %.

	2018		2017	
	Voksne	Barn	Voksne	Barn
Enkeltbillett	80	40	75	35
Sesongkort	595	229	580	223

2.4.23 Utleiepriser Orklahallen

Satsene økes med 2,6 %.

2.4.24 Avgifter til kirken

Avgiftstype	Budsjett 2018		Budsjett 2017	
	Innenbygds	Utenbygds	Innenbygds	Utenbygds
Meditasjonsspill	700 kr	700 kr	700 kr	700 kr
Seremoni inkl. kistegravlegging/urnenedsetting	0 kr	3 000 kr	0 kr	3 000 kr
Kun kistegravlegging	0 kr	1 500 kr	0 kr	1 500 kr
Kun nedsetting av urne	0 kr	750 kr	0 kr	750 kr
Festeavgift reservert/allerede festa kiste-/urnegrav per 5 år	875 kr	875 kr	875 kr	1000 kr

2.4.25 Fellingsavgift for elg og hjort

Fellingsavgiften følger de til enhver tid fastsatte maksimalsatser fastsatt av miljødirektoratet. Satsene for budsjett 2017 angir siste vedtatte maksimalsats.

Satser 2017	
Elg	
• Voksent dyr	537 kr
• Kalv	316 kr
Hjort	
• Voksent dyr	411 kr
• Kalv	249 kr

2.4.26 Tomtepriser

Tomtepriser på næringsareal fastsettes individuelt for den enkelte tomt etter vurdering i formannskapet.

2.4.27 Økonomisk støtte til livsopphold

Ungdoms- og korttidssatsene økes med 2,6 %.

For øvrig settes økonomisk støtte til livsopphold lik gjeldende statlige veiledende satser.

2.5 Øvrige budsjettvedtak

2.5.1 Avsetting til fond

Renter på bundne drifts- og investeringsfond avsettes. Renter på øvrige fond disponeres til saldering av driftsbudsjettet. Regulerings- og konsesjonsavgift for kraftutbygging tilføres kraftfondet.

2.5.2 Godtgjøring til ordfører og varaordfører

Ordførerens godtgjørelse settes lik satsen som en stortingsrepresentant får.

Varaordførerens godtgjørelse er 33 % av ordførerens godtgjørelse.

2.5.3 Låneopptak

Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øvre rammer for prosjektene. Kommunestyret delegerer til rådmannen å godkjenne oppstart av tiltakene innenfor rammene. Det delegeres til rådmannen å foreta nye låneopptak og godkjenne lånevilkår, herunder binde rente og velge långiver for inntil 369 203 000 kr i henhold til oversikten under.

Prosjekt		2018
155	Hjullaster	-1 000
156	Heiser	-1 000

Prosjekt		2018
159	UMS/Komtek Varsling feietjenester	-100
190	Gatelyst - overtakelse staten	-600
198	Smart gatelyst	-4 000
430	Skilting gateadresser	-250
431	Orkanger barneskole brannkrav	-1 110
437	Velferdsteknologi helsetunet	-720
445	Folkehelsesenter	-119 430
448	Gjølme skole Utbedringer/brannkrav	-410
457	Utbygging Evjen skole	-4 920
466	Samlokalisering driftsenhetene	-2 700
470	Trekkør fiber	-655
480	Bru over Svorka	-550
481	Ny brannstasjon	-5 740
482	Ombygging helsetunet	-500
493	Carporter hjemmetjenesten	-1 000
496	Brannalarmanlegg Gjølme skole	-515
497	Isfjord	-96 000
677	E-kommune	-1 000
785	Grovgarderobe Vormstad barnehage	-1 500
825	Formidlingslån	-15 000
474	Utskifting trygghetsalarmer	-1 650
475	Bygningsmessige tiltak Orkdal Helsetun og Gjølme skole/skolene	-10 000
	Sum prosjekt vann samlet	-62 922
	Sum prosjekt avløp samlet	-35 931
	Sum låneopptak	-369 203

2.5.4 Refinansiering av eldre gjeld

Rådmannen delegeres myndighet til å ta opp lån til finansiering av eldre gjeld og til å slå sammen løpende lån. Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endrede lånebetingelser, herunder å binde renten på alle eksisterende lån.

2.5.5 Lønnsreguleringer

Til lønnsregulering i 2018 er det avsatt 12,5 mill. kr.

Rådmannen gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettkorrigeringer når forhandlingene er ferdige.

2.6 Obligatoriske budsjettskjema

Vedlagte budsjettskjema vedtas:

2.6.1 Budsjettskjema 1 A – Driftsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg.	Økonomiplan 2018 - 2021			
	2016	bud. 2017	2018	2019	2020	2021
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER						
Skatt på inntekt og formue	-268 410	-275 289	-284 028	-284 028	-284 028	-284 028
Ordinært rammetilskudd	-343 354	-353 731	-353 280	-351 488	-351 820	-351 838
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	-1 258	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Andre generelle statstilskudd	-14 899	-21 034	-13 997	-7 943	-3 404	-2 458
Sum frie disponible inntekter	-627 921	-651 554	-652 805	-644 959	-640 752	-639 824
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER						
Renteinntekter og utbytte	-17 548	-23 974	-23 618	-23 557	-23 493	-23 425
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	16 906	18 017	21 391	23 598	28 829	28 763
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	34 023	36 618	40 339	44 310	52 039	53 978
Netto finansinntekter/-utgifter	33 382	30 661	38 112	44 351	57 375	59 316
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER						
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	37 788	33 578	27 425	19 744	6 743	6 016
Til bundne avsetninger	166	5 275	275	275	275	275
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-17 662	-24 529	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-650	-7 163	0	-1 787	-80	0
Bruk av bundne avsetninger	0	-2 453	0	0	0	0
Netto avsetninger	19 642	4 708	27 700	18 232	6 938	6 291
FORDELING						
Overført til investeringsregnskapet	6 520	7 408	3 734	3 734	3 734	3 734
Til fordeling drift	-568 377	-608 777	-583 259	-578 642	-572 705	-570 483
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	543 848	608 775	583 259	578 642	572 705	570 483
Regnskapsmessig merforbruk (+) / mindreforbruk (-)	-24 529	-2	0	0	0	0

2.6.2 Budsjettskjema 1B – Til fordeling drift

Ramme	R 2016	B 2017	2018	2019	2020	2021
1 Rådmannen	44 896	70 464	54 311	56 723	56 702	57 396
2 Grunnskole	121 488	129 554	130 406	130 997	131 797	131 713
3 Barnehage	78 779	82 339	82 295	82 295	82 295	82 295
4 Pleie og omsorg	175 093	187 095	190 070	188 777	187 975	187 976
5 Familie og velferd	74 414	82 441	83 093	82 979	82 979	82 979
6 Kultur og fritid	11 614	17 739	15 958	15 455	15 455	15 455
7 Tekniske tjenester (avg.bel)	178	-298	0	0	1	0
8 Tekniske tjenester	54 800	59 432	51 483	50 495	47 453	46 231
9 Motpost avg.b.tj	-17 414	-19 992	-24 357	-29 080	-31 952	-33 562
	543 848	608 775	583 259	578 642	572 705	570 483

2.6.3 Budsjettskjema 2 A – Investeringsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg.bud	Økonomiplan 2018-2021			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
INVESTERINGSBEHOV						
Investeringer i anleggsmidler	185 729	346 569	377 069	312 772	40 109	60 659
Kjøp av aksjer og andeler	95 114	2 458	2 734	2 734	2 734	2 734
Utlån og forskutteringer	4 822	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Avdrag på lån	8 383	2 640	2 541	2 717	2 898	2 949
Avsetninger	26 928	0	244	244	244	244
Årets finansierungsbehov	320 976	366 667	397 588	333 467	60 985	81 586
FINANSIERING						
Bruk av lånemidler	-148 081	-265 021	-369 203	-196 263	-52 113	-74 403
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-80 287	-1 000	-600	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-500	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-16 938	-33 541	-17 540	-24 653	-2 240	-500
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-63 126	-44 742	-3 391	-2 717	-2 898	-2 949
Andre inntekter	-312	0	0	0	0	0
Sum eksternt finansiering	-309 244	-344 304	-390 734	-223 633	-57 251	-77 852
Overføring fra driftsbudsjettet	-6 520	-7 408	-3 734	-3 734	-3 734	-3 734
Bruk av avsetninger	-5 213	-14 955	-3 120	-106 100	0	0
Sum finansiering	-320 976	-366 667	-397 588	-333 467	-60 985	-81 586
Udekket / Udisponert	0	0	0	0	0	0

2.6.4 Budsjettskjema 2B – Investeringer i anleggsmidler

Tjeneste		2018	2019	2020	2021
1200	Administrasjon	1 250	1 250	1 250	1 250
2020	Grunnskole	1 250	1 250	1 250	1 250
2210	Førskolelokaler og skyss	1 875			
2220	Skolelokaler	19 725	1 250		
2342	Trygghetsalarmer/tekn. hjelpemidler	1 650			
2344	Arbeidsaktivisering	687			
2420	Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid	300			
2610	Institusjonslokaler	4 000			
2650	Kommunalt disponerte boliger	300			
3250	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	99 500	10 000		
3320	Kommunale veier, miljø, tafikksikkerhetsstiltak, parkering sommer	8 019	5 069	4 756	-244
3350	Rekreasjon i tettsted	1 810			
3380	Forebygging av branner og andre ulykker	100		600	
3390	Beredskap mot branner og andre ulykker	7 750	50 000		
3400/3450	Produksjon og distribusjon av vann	62 922	49 922	7 922	29 022
3500/3530	Avløpsrensing, avløpsnett og innsamling av avløpsvann	35 931	24 031	17 081	29 381
3810	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	130 000	170 000	7 250	
	Sum investering i anleggsmidler	377 069	312 772	40 109	60 659

3 Sammenfatning av vedtatte endringer med økonomiske konsekvenser

Dette avsnittet er tabellariske sammenfatninger av vedtatte endringer, rådmannens forslag til handlingsplan korrigert for kommunestyrets endringer.

3.1 Endringer i driftsbudsjettet for rammeområdene

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
Rådmannen				
Stilling assisterende rådmann tas ut	-1 306	-1 306	-1 306	-1 306
Scanning av byggesaksarkiv	600			
Finansieringsordning for digitaliseringsprosjekt	240			
Markedsføring	100	100	100	100
Toppidrettsveka	200	200	200	
Markedsføringstiltak – tilflytting innpendlere	200	200		
Grunnskole og sfo				
Reduksjon tidlig innsats jfr. budsjettforlik 2017	-503	-503	-503	-503
Tidlig innsats grunnskole	244	244	244	244
Reduksjon fylkesgrepemidler minoritetspråklige elever	-100	-100	-100	-100
Økte utgifter grunnskoleopplæring fosterhjemsplasserte elever i andre kommuner	400	400	400	400
Innsparing skoleskyss i forbindelse med bru over Svorka. Omtalt under kapittel 15.4 – Tekniske tjenester		-200	-200	-200
Økning driftsbudsjett skole	3500	3000	3000	2500
Barnehage				
Redusert barnehageetterspørsel grunnet kontantstøtte	-423	-423	-423	-423
Inntektsbortfall økt kontingent barnehage	-724	-724	-724	-724
Tidlig innsats barnehage	215	215	215	215
Bemanningsnorm barnehage	935	935	935	935
Økt inntektsgrense gratis kjernetid	35	35	35	35
Styrke kompensasjon vedr. foreldre-moderasjonsordningen	300	300	300	300
Økt tilskudd private barnehager	135	135	135	135
Økte kostnader private barnehager i andre kommuner	100	100	100	100
Helse og omsorg				

Fagutviklingssykepleier på Orkdal helsetun	700	700	700	700
Omgjøring av stillinger	300	300	300	300
Rekrutterings/og personalpolitiske tiltak, eldreomsorgen	2200	2200	2200	2200
Heltidskultur	100	100		
Kompetanseutvikling eldreomsorgen	700	700		
Trygghetsalarmer, økt egenbetaling	-75	-75	-75	-75
Bortfall utgifter akuttmottak	-60	-60	-60	-60
Familie og velferd				
Tidlig innsats barn og unge	400	400	400	400
Opptrapping rusforebygging	550	550	550	550
Styrking skolehelsetjenesten	52	52	52	52
Boveileder – finansiert av flyktningmidler	690	690	690	690
Samhandling i kommunehelsetjenesten	46	46	46	46
Psykisk helse	300	300	300	300
NAV				
Styrking tiltak NAV	1 500	1 500	1 500	1 500
Barnevern				
Styrking tiltak barnevern	1 450	1 450	1 450	1 450
Kvalifisering og arbeid				
Ny lastebil for utkjøring av fyringsved på Sampro – finansieres av enhetens overskuddsfond	350			
Ny minilaster til bruk i vedproduksjonen på Sampro – finansieres av enhetens overskuddsfond	200			
Tjenestebil ved boligkontoret, inkl. mva. – finansiert av flyktningmidler	300			
Rom for kriseledelse	150			
Kultur og fritid				
Kommunesammenslåing – bruk av enhetens overskuddsfond	0	100		
Styrking frivilligsentral	27	27	27	27
Traktor OIF	175			
Byfest	80			
Flombelysning Bårdshaug Herregård	50			
Kjørmoen nærmiljøanlegg	198			
Fond Nærmiljø- og idrettsanlegg	302			

3.2 Investeringer i handlingsplan 2018-2021 (inkl. mva.)

Prosjekt	Prosjekt inkl. mva.	2018	2019	2020	2021
152	P-plasser pendlerparkering/allaktivitetshuset	560			
154	Njardargata - totalrenovenering	825			
155	Hjullaster	1 250			
156	Heiser	1 250	1 250	1 250	
157	Kommandobil brann	600			
159	UMS/Komtek Varsling feietjenester	100			
190	Gatelys - overtakelse staten	750			
198	Smart gatelys	5 000	5 000	5 000	
403	Småboliger	300			
409	Kjøp av bil			600	
421	Lastebil Sampro	437			
424	Minilaster Sampro	250			
430	Skilting gateadresser	313	313		
431	Orkanger barneskole brannkrav	1 350			
437	Velferdsteknologi helsetunet	875			
445	Folkehelsesenter	130 000	170 000	6 000	
448	Gjølme skole Utbedringer/brannkrav	1 250			
457	Utbygging Evjen skole	6 000			
466	Samlokalisering driftsenhetene	2 700			
468	Nytt låssystem Orkanger b.skole	500			
470	Trekkrør fiber	800			
472	Justeringsmoms Joplassen	-244	-244	-244	-244
474	Nye trygghetsalarmer	1 650			
475	Bygningsmessige tiltak skole/eldre	10 000			
480	Bru over Svorka	1 375			
481	Ny brannstasjon	7 000	50 000		
482	Ombygging helsetunet	625			
483	Romløsning kriseledelse	150			
493	Carporter hjemmetjenesten	1 250			
496	Brannalarmanlegg Gjølme skole	625			
497	Isfjord *	96 000	10 000		
677	E-kommune	1 250	1 250	1 250	1 250
765	PC'er skolene	1 250	1 250	1 250	1 250
785	Grovgarderobe Vormstad barnehage	1 875			

Prosjekt	Prosjekt inkl. mva.	2018	2019	2020	2021
786	Bil flyktningenetjenesten	300			
	Sum vannprosjekt (Se neste kapittel)*	62 922	49 922	7 922	29 022
	Sum avløpsprosjekt (Se neste kapittel)*	35 931	24 031	17 081	29 381
	Sum investeringer i anleggsmidler	377 069	312 772	40 109	60 659
603	Egenkapitalinnskudd KLP	2 734	2 734	2 734	2 734
825	Formidlingslån	17 541	17 717	17 898	17 949
	Sum finansieringsbehov	397 344	333 467	60 985	81 586

*Beløp eks mva

3.3 Kommunale avgifter

3.3.1 Årsavgift og fondssaldo

Ut fra foreslått drifts- og investeringsnivå er utviklingen i kommunale avgifter og tilhørende driftsfond beregnet til:

	2017	2018	2019	2020	2021
Vannforsyning					
Årsavgift	3 335	3 669	4 182	4 726	4 820
Avgiftsendring	5,00 %	10,00 %	14,00 %	13,00 %	2,00 %
Fondssaldo 31/12	-3 947 000	-1 793 000	-81 000	-21 000	-90 000
Avløp					
Årsavgift	4 333	4 636	4 961	5 804	6 152
Avgiftsendring	3,00 %	7,00 %	7,00 %	17,00 %	6,00 %
Fondssaldo 31/12	-3 914 000	-1 941 000	-42 000	-58 000	-112 000
Feiing					
Årsavgift, feiing hvert 2. år	410	574	631	505	520
Avgiftsendring	14,53 %	40,00 %	10,00 %	-20,00 %	3,00 %
Fondssaldo 31/12	0	0	-60 000	-34 000	-8 000
Slam, kommunens påslag					
Årsavgift	430	413	413	421	421
Avgiftsendring	29,13 %	-4,00 %	0,00 %	2,00 %	0,00 %
Fondssaldo 31/12	-32 000	-22 000	-13 000	-11 000	-9 000

Regelverk rundt kommunesammenslåing gjør at fondssaldoene skal være null per 31.12.2019. Dette gjør at avgiftsutviklingen kan være unormal fra 2019 til 2020.

De store investeringene innen vann og avløp gjør at avgiftsnivået er stigende. Den store andelen kapitalkostnader gjør at avgiftsnivået er svært sårbart i forhold til økninger i rentenivå. En renteøkning på 1 % innebærer en avgiftsøkning på 10 % på vatn og 10 % for avløp.

3.3.2 Vedtatte investeringer i avgiftsbelagte tjenester

Prosjekt	Tekst	2018	2019	2020	2021
Investeringer i vannforsyning					
210	Grunnvannsanlegg Steinhaugen	42 000	29 000		
251	ROS-analyse vannverket		250		
252	Utredning rensemetoder Våvatnet	500			
253	Undersøkelse av nye grunnvannskilder	300			
254	Nytt låssystem - vannanlegg	1 500			
256	Forbered nødstrøm til pumpest og høydebasseng	600			
257	Mobil stor vanntank med pumpe, aggregat og krokkløft	700			
258	Skjølberg vannverk			2 200	
260	Kommunikasjonsløsning Songmoen	1 000			
291	Godkjenning Orkdal vannverk			200	
200	Tekniske installasjoner	600	600	600	600
224	Høydebasseng Ustjåren/Råbygda		15 000		
225	Sjøledning Kjøra	500			
233	Vassledning Kjøra-Geita	5 100			
234	Sandenveien-Myra utskift vannledning	1 000			
250	Driftsbil vatn		750	600	
259	Knyken/Fossjåren, høydebasseng og ledn.n.				13 800
270	Vannledn.nett, div. problemstrekn.	1 000	1 000	1 000	1 000
285	Kvålsjåren				10 300
289	Ledning til Sundli trykkøkn stasjon	4 800			
299	Diverse ledningsanlegg	3 500	3 500	3 500	3 500
472	Joplassen justeringsmva	-178	-178	-178	-178
	Totalt vannforsyning	62 922	49 922	7 922	29 022
Investeringer i avløpsanlegg					
347	Overtakelse Bjørkøybekk RA	200	300		
371	Oppgradering Årlivoll RA	500	9 000	9 000	
300	Tekniske installasjoner	700	700	700	700
304	Dammen RA				500
305	Knyken avløp	1 500			
306	Nødoverløp fra PSP	400	400	400	400
323	Bakkmoen pumpestasjon			2 000	
338	Overvann OTI	500			
340	Avløpsledning Steinhaugen	6 500			
341	Kamerabil		750		
342	Rørinspeksjonskameraer	750			
343	Problemstrekk	500	500	500	500

344	Tiltak mot flomutsatte områder		300		
346	Driftsbil avløp	5 500	300	600	
373	Hoston RA - utvidelse				21 500
374	Pumpeledning Solhuskjela		2 500		
375	Rehab sjukehusbekken	6 000			
380	Oppgradering ledning Torshus-Solhuskjela	1 000			
381	Oppgradering GORA	5 000	3 000		
383	Sundli avløpsledning	3 000			
398	Pumpestasjoner avløp		2 400		2 400
399	Diverse ledningsanlegg avløp	4 000	4 000	4 000	4 000
472	Joplassen justeringsmva	-119	-119	-119	-119
	Totalt avløpsanlegg	35 931	24 031	17 081	29 381
Investering feiing					
159	UMS/Komtek Varsling feietjenester	100			
409	Kjøp av bil			600	
	Totalt feiing	100		600	
	Totalt	98 953	73 953	25 603	58 403

3.4 Fondsavsetninger

Budsjettert avsetning til disposisjonsfond er som følger i handlingsplanen:

Avsetninger	2018	2019	2020	2021
Avsetning oppmåling	140	140	140	140
Avsetning bilkjøp hjemmetjenesten	72	72	72	72
Avsetning leie industribygg	-	406	813	939
Avsetning trafikkikkerhetstiltak	200	200	200	200
Avsetning bilpark tekniske tjenester	100	100	100	100
Avsetning flyktningefond	11 338	5 338	872	-
Avsetning ressurskrevende brukere	278	278	278	278
Avsetning folkehelsesenter	6 000	6 000	0	0
Avsetning generelt disposisjonsfond	9 507	8 128	5 593	5 738
Fond Nærmiljø- og idrettsanlegg	302	0	0	0
Joplassen justeringsmva, vei	244	244	244	244
Sum avsetninger	28 181	20 906	8 312	7 711

3.5 Bruk av fond

	2 018	2 019	2 020	2 021
Bruk av disposisjonsfond				
Generelt disposisjonsfond				
Premieavvik			-1 500	-1 462
Disposisjonsfond, saldering		-1 787	-80	
	0	-1 787	-1 580	-1 462
Bruk av flyktningefond				
Folkehelsestenter			-1 000	-1 000
Styrking skole	-2 520	-1 215	-415	
	-2 520	-1 215	-1 415	-1 000
Bruk av overskuddsfond				
Digitaliseringsprosjekt	-240			
Scanning av byggesaksarkiv	-600			
Jobbsentral NAV	-680			
Kommunesammenslåing, kultur		-100		
	-1 520	-100	0	0
Bruk av bundne fond				
Bruk av bundne driftsfond				
Viltforvaltning	-53	-53	-53	-53
Fiskeforvaltning	-38	-38	-38	-38
Felleskostnader Orkland	-1 549	-1 549	-1 549	-1 549
Mjovatnet leiområde	-9	-9	-9	-9
Hverdagsrehabilitering		-543		
Akuttmedisinforskriften	-1 000	-500		
Vannverk	-1 828	-1 770	-22	-22
Avløp generelt	-471	-1 078	-35	-35
Problemområder vann/avløp	-500	-500	-500	-500
Miljøundersøkelse Orkdalsfjorden	-500			
Feiing	-48	-48	-48	-48
Spredt avløp	-6	-5	-4	-4
	-6 002	-6 093	-2 258	-2 258
Bruk av næringsfond				
Markedsføringstiltak - innpendlere	-200	-200		
Diverse bruk av næringsfond	-714	-673	-673	-673
Thams ressursstenter	-104	-104	-104	-104

Toppidrettsveka	-200	-200	-200	
Turistinformasjon	-113	-113	-113	-113
	-1 331	-1 290	-1 090	-890
Bruk av fond til investeringer				
Gjølme skole Utbedringer/brannkrav	-1 000			
Folkehelsecenter		-106 100		
Njardargata - totalrenovering	-700			
P-plasser pendlerparkering/allaktivitetshuset	-450			
Bil flyktningenetjenesten	-300			
Romløsning kriseledelse	-120			
Lastebil Sampro	-350			
Minilaster Sampro	-200			
	-3 120	-106 100	0	0

3.6 Økonomisk oversikt drift

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2018 - 2021			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
DRIFTINNTEKTER						
Brukerbetalinger	-46 353	-45 431	-47 556	-47 556	-47 556	-47 556
Andre salgs- og leieinntekter	-84 474	-81 914	-88 451	-93 789	-101 762	-104 544
Overføringer med krav til motytelse	-167 897	-168 564	-104 921	-104 110	-104 110	-104 110
Rammetilskudd	-343 354	-353 731	-353 280	-351 488	-351 820	-351 838
Andre statlige overføringer	-38 025	-49 402	-45 279	-39 225	-34 152	-33 206
Andre overføringer	-949	-402	-1 837	-1 837	-1 837	-1 837
Inntekts- og formuesskatt	-268 410	-275 289	-284 028	-284 028	-284 028	-284 028
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	-1 875	-1 960	-1 960	-1 960	-1 960	-1 960
Sum driftsinntekter	-951 337	-976 693	-927 312	-923 993	-927 225	-929 079
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	509 126	515 286	497 638	496 144	496 449	496 728
Sosiale utgifter	132 056	142 165	136 769	138 141	138 302	138 340
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjensteproduksjon	148 337	139 469	133 623	132 307	131 130	131 294
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjensteproduksjon	44 406	59 881	58 419	57 714	57 711	57 709
Overføringer	52 130	60 375	79 611	78 478	77 314	76 614
Avskrivninger	49 124	49 595	56 154	60 877	63 749	65 360
Fordelte utgifter	-13 284	-27 719	-37 504	-37 402	-37 402	-37 402
Sum driftsutgifter	921 894	939 053	924 709	926 260	927 253	928 644
Brutto driftsresultat	-29 443	-37 641	-2 602	2 267	28	-435

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2018 - 2021			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
EKSTERNE FINANSINNTEKTER						
Renteinntekter og utbytte	-17 548	-23 974	-23 618	-23 557	-23 493	-23 425
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	-146	-91	-91	-91	-91	-91
Sum eksterne finansinntekter	-17 695	-24 065	-23 709	-23 648	-23 584	-23 516
EKSTERNE FINANSUTGIFTER						
Renteutgifter og låneomkostninger	16 752	17 869	21 193	23 400	28 631	28 565
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	37 266	36 618	40 339	44 310	52 039	53 978
Utlån	220	206	206	206	206	206
Sum eksterne finansutgifter	54 239	54 693	61 738	67 916	80 876	82 749
Resultat eksterne finanstransaksjoner	36 544	30 628	38 029	44 268	57 292	59 233
Motpost avskrivninger	-49 124	-49 595	-56 154	-60 877	-63 749	-65 359
Netto driftsresultat	-42 023	-56 608	-20 727	-14 342	-6 429	-6 561
BRUK AV AVSETNINGER						
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-17 662	-24 529	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-10 605	-19 139	-4 040	-3 102	-2 995	-2 462
Bruk av bundne fond	-2 937	-6 599	-7 333	-7 383	-3 348	-3 148
Sum bruk av avsetninger	-31 204	-50 267	-11 373	-10 485	-6 343	-5 610
AVSETNINGER						
Overført til investeringsregnskapet	6 520	7 408	3 734	3 734	3 734	3 734
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	40 930	49 581	27 937	20 662	8 068	7 467
Avsatt til bundne fond	1 248	49 884	429	431	970	970
Sum avsetninger	48 698	106 873	32 100	24 827	12 772	12 171
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-24 529	-2	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-951 337	-976 693	-927 312	-923 993	-927 225	-929 079
Netto driftsresultat	-42 023	-56 608	-20 727	-14 342	-6 429	-6 561
Netto resultatgrad	4,42 %	5,80 %	2,24 %	1,55 %	0,69 %	0,71 %

Netto driftsresultat er den viktige størrelsen i et kommunalt budsjett. (Regnskapsmessig mindreforbruk/merforbruk sier bare hvor treffsikker du har vært i budsjetteringen).

Netto resultatgrad er et nøkkeltall som sier noe om sunnheten i økonomien. Dette er forholdstallet mellom netto driftsresultat og kommunens driftsinntekter, og bør over tid ligge på minimum 1,75 %.

Orkdal kommune er innenfor dette nøkkeltallet frem til og med 2018.

Lenke til: [Nøkkeltall 2016](#)

3.7 Økonomisk oversikt investering

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2018 - 2021			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Inntekter						
Salg driftsmidler og fast eiendom	-28 458	-1 000	-600	0	0	0
Andre salgsinntekter	-228	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-4 095	-42 102	-850	0	0	0
Kopensasjon for merverdiavgift	-16 938	-33 541	-17 540	-24 653	-2 240	-500
Statlige overføringer	-500	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-84	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-50 303	-76 643	-18 990	-24 653	-2 240	-500
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	32	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	4	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjensteproduksjon	168 482	311 417	343 689	266 959	37 159	60 159
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjensteproduksjon	0	0	0	0	0	0
Overføringer	17 311	35 152	33 380	45 813	2 950	500
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-100	0	0	0	0	0
Sum utgifter	185 729	346 569	377 069	312 772	40 109	60 659
Finanstransaksjoner						
Avdrag på lån	8 383	2 640	2 541	2 717	2 898	2 949
Utlån	4 822	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kjøp av aksjer og andeler	95 114	2 458	2 734	2 734	2 734	2 734
Avsatt til ubundne investeringsfond	26 272	0	244	244	244	244
Avsatt til bundne fond	656	0	0	0	0	0
Sum finanstransaksjoner	135 248	20 098	20 519	20 695	20 876	20 927
Sum finansieringsbehov	270 673	290 024	378 598	308 814	58 745	81 086
Finansiering						
Bruk av lån	-148 081	-265 021	-369 203	-196 263	-52 113	-74 403
Mottatte avdrag på utlån	-59 031	-2 640	-2 541	-2 717	-2 898	-2 949

Tall i 1000 kroner	Regnskap	Reg. bud.	Økonomiplan 2018 - 2021			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Salg av aksjer og andeler	-51 828	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Overført fra driftsregnskapet	-6 520	-7 408	-3 734	-3 734	-3 734	-3 734
Bruk av disposisjonsfond	-3 540	-8 501	-3 120	-106 100	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-1 673	-6 454	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-270 673	-290 024	-378 598	-308 814	-58 745	-81 086
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

Bakgrunnsinformasjon fra rådmannens notat, korrigert for vedtatte endringer

4 Innledning

Den fireårige handlingsplanen som legges fram nå, dekker to år for Orkdal kommune og to år inn i Orkland kommune. Det er viktig å sikre gode tjenester for innbyggerne de to årene som er igjen av Orkdal kommunes historie. Samtidig er det viktig å løfte blikket slik at de beslutningene som tas nå også bidrar til å sikre gode tjenester for innbyggere i Orkland kommune om to år. Utviklingen må være bærekraftig.

Det pågår mange spennende prosjekter i arbeidet med å etablere Orkland kommune, og selv om kommunene ikke har samordnet budsjettene enda, ser vi at det allerede nå kan være fornuftig å minske eventuelle forskjeller snarere enn å forsterke dem.

Forslag til Statsbudsjett 2018 kom i oktober og ga som utgangspunkt for budsjettarbeidet at veksten i frie inntekter var 5,6 mill. kr lavere enn lønns- og prisveksten for Orkdal. Statsbudsjettet bød derfor på en reell nedgang i inntekter for å dekke både dagens drift og planlagte investeringer. Lavere inntekstvekst kom hovedsakelig av at vi har hatt en lavere befolkningsvekst enn landet i grupper som tradisjonelt etterspør mye kommunale tjenester. Nedgangen var størst i antall fødte.

Arbeidet med å få budsjett og handlingsplan i balanse ble lettet av hovedsakelig to faktorer;

- reduserte fremtidige pensjonskostnader som følge av et billigere lønnsoppgjør for kommunesektoren i 2017 enn beregningsforutsetningene tilsa
- lavere kapitalutgifter enn beregnet i Handlingsplan 2017-2020, rentenivået har falt siden høsten 2016 og betydelige låneopptak er utsatt som følge av at flere investeringsprosjekter har fått forskjøvet framdrift

Et bilde på nedgangen i renteutgifter kan være at den dekker kapitalutgiftene til nødvendige investeringer i ny brannstasjon.

I denne situasjonen har bare de aller mest nødvendige driftstiltakene blitt prioritert, samt noen viktige engangstiltak som har latt seg finansiere med opparbeidede fond.

På den annen side er det et godt utgangspunkt å slippe større reduksjoner i eksisterende tjenesteproduksjon. Tar man med tidligere vedtatte investeringer, vil det skje mye de nærmeste årene, med folkehelsesenteret som den største investeringen.

Om Norsk kylling beslutter å etablere seg i Orkdal og Isfjord får anledning til å realisere sine planer her, vil det ha stor positiv betydning, ikke bare for Orkdal, men hele regionen. Disse etableringene vil høyst sannsynlig bidra til flere etableringer som kan utnytte synergieffektene. Videre vil det bidra til å styrke grunnlaget for leverandører av varer og tjenester.

For Orkdal kommune, og senere Orkland, må man se på hvilke muligheter nyetableringene vil gi og samtidig kartlegge hvilke krav det vil stille til kommunale tjenester og infrastruktur.

Det er en spennende tid vi går inn i!

Med vennlig hilsen

Svein Henry Berdal

Rådmann

5 Visjon og overordnet mål

Glød og go'fot

For å skape resultater sammen må vi skape en glød som frigjør energi og arbeidsglede. Vi vil bygge på «go'fot»-teorien som betyr at alle må få videreutvikle det de er gode på og vokse på det, samtidig som vi må ha god samhandling mellom alle aktører. Slik får vi brukt våre menneskelige ressurser best mulig for å møte framtidens utfordringer.

Alle kommuner skal utføre en løpende kommuneplanlegging for å samordne sin aktivitet best mulig. Kommuneplanen skal inneholde en langsiktig del med mål og strategier og en kortsiktig del med handlingsplan og budsjett. Handlingsplanen skal vise konkrete mål og tiltak for å realisere de overordnede målene i kommuneplanen.

[Kommuneplanens arealdel](#) for hele kommunen ble vedtatt i 2015. I planstrategien ble det prioritert å utarbeide en kommunedelplan for næringsarealene. Denne ble vedtatt høsten 2017. Utvikling i folketall vil være avgjørende for den kommunale virksomheten, og strategier for vekst er en viktig del av planarbeidet.

[Kommuneplanens samfunnsdel 2013-2025](#) sier noe om hvordan vi skal klare å gi et best mulig tjenestetilbud til innbyggerne og hva vi må gjøre for at det skal være godt å bo her. Den ble vedtatt i 2013 etter en omfattende planprosess. Det er ikke prioritert revisjon av denne i inneværende kommunestyreperiode.

6 Organisering

6.1 Politisk organisering

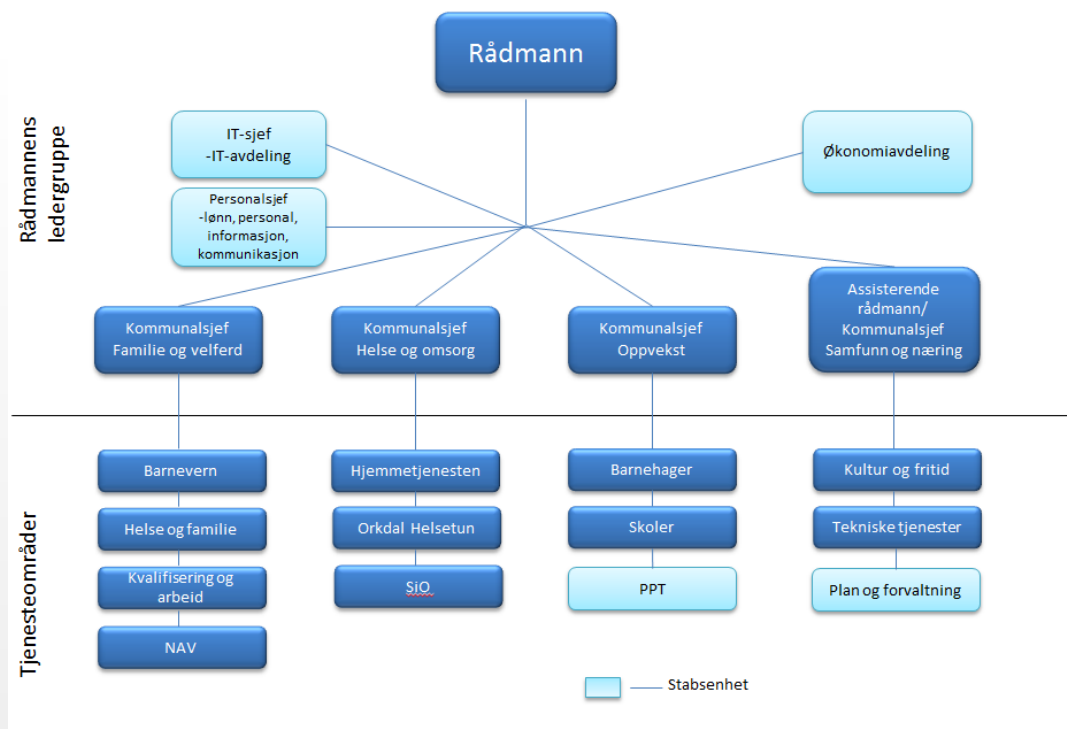

Lenke til: [Delegeringsreglementet](#)

Antall medlemmer i utvalgene:

- Kommunestyret: 35 medlemmer
- Formannskapet: 11 medlemmer
- Hovedutvalg oppvekst og omsorg: 11 medlemmer
- Hovedutvalg forvaltning: 11 medlemmer
- Hovedutvalg tekniske tjenester: 7 medlemmer

6.2 Administrativ organisering

7 Rammebetingelser

7.1 Befolkningsutvikling

Befolkningssammensetning, levekår og bosettingsmønster, er indikatorer som berører utgiftsbehovet til kommunen. For å gi innbyggerne et minimumsnivå av tjenester, er en viss andel av kommunens finansiering knyttet til dette. Orkdal er definert til å ha lave bundne kostnader ut fra demografi og geografi.

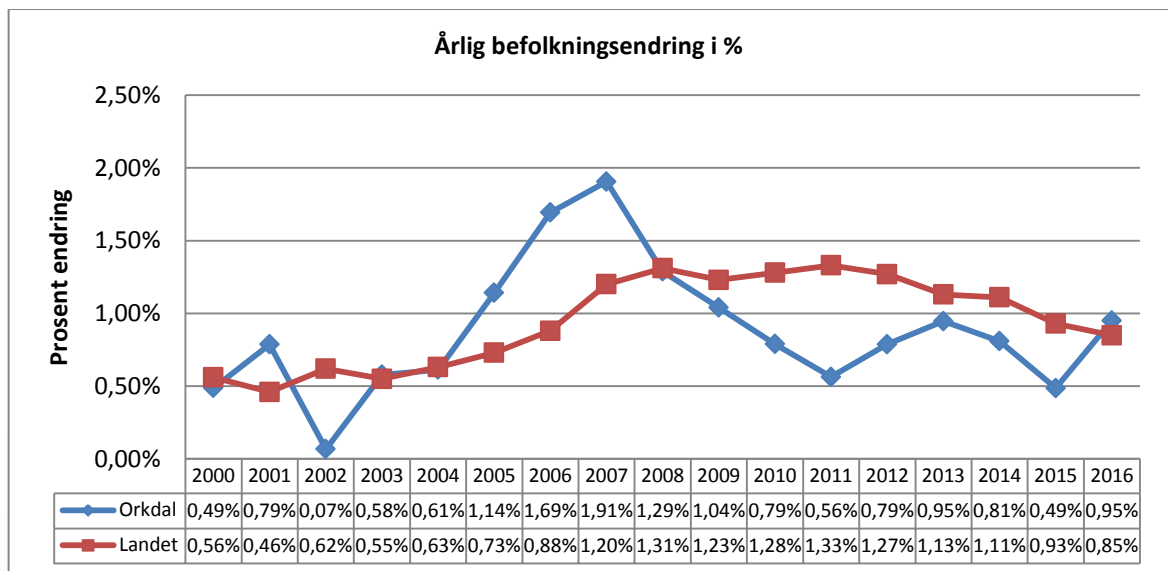
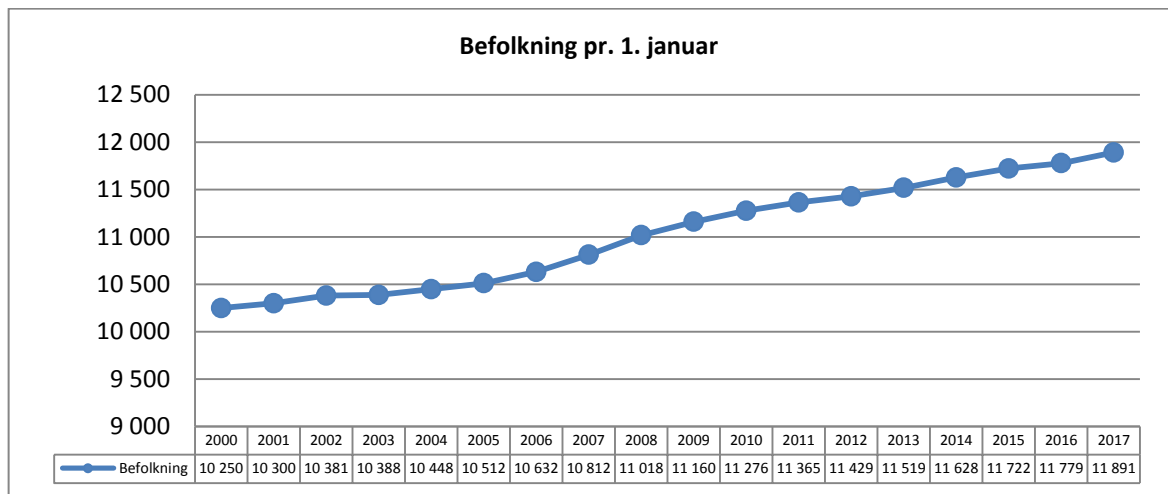
Befolkningsutviklingen i perioden 2009-2017 har vært som følger:

Pr 1. jan	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0	162	169	127	136	120	142	141	115	102
1-5	697	744	778	790	771	753	744	717	702
6-12	985	962	988	978	1 012	1 008	1 055	1 087	1 118
13-15	411	422	416	417	418	459	443	437	414
16-66	7 402	7 444	7 498	7 528	7 551	7 548	7 558	7 573	7 671
67-79	993	1 011	1 028	1 052	1 103	1 150	1 221	1 292	1 347
80-89	426	445	444	447	459	470	462	458	436
90+	84	79	86	81	85	98	98	100	101
Sum	11 160	11 276	11 365	11 429	11 519	11 628	11 722	11 779	11 891

Viktige utviklingstrekk:

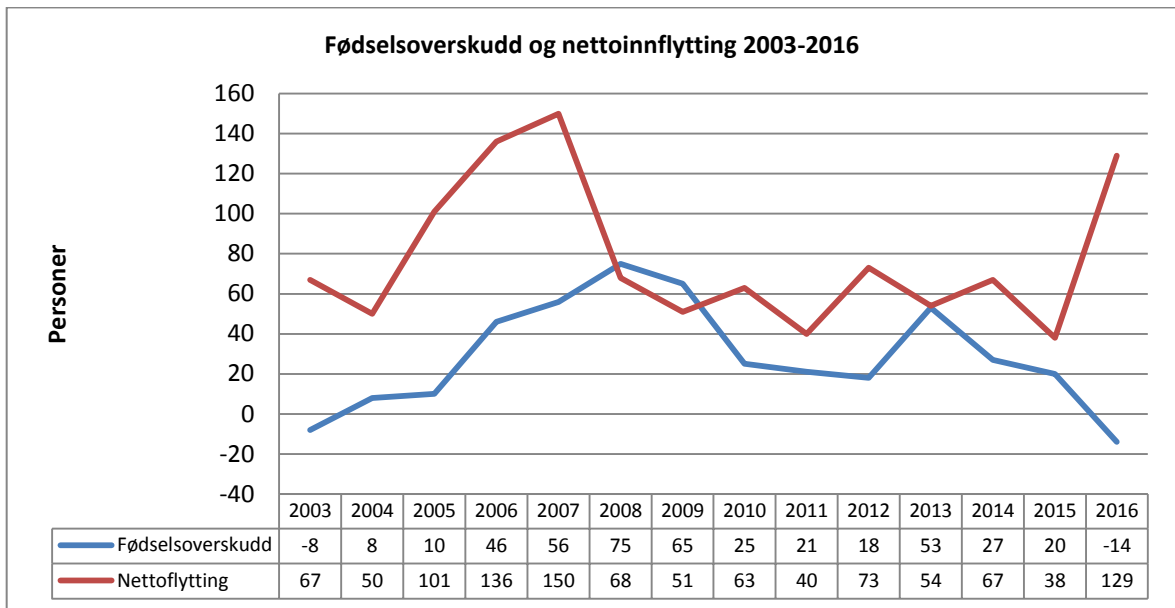
- Fødselstallet viser store variasjoner fra år til år. I 2009 var det oppe i 169, og i 2016 nede i 102. Store variasjoner gjør prognosene for barnehageplasser mer usikre.
- Aldersgruppa 1-5 år, definert som barn i barnehagealder, hadde en vekst fra 2009 til 2012. Dette skyldes de store fødselstallene fra 2006 til 2009. Det ble en topp i 2012 på 790, men på grunn av lavere fødselstall er det nå nede i 702.
- Antall barn 6-12 år har økt med 133, mens 13-15 år har økt med bare 3 i perioden. Antallet barn i barneskolealder har ikke vært høyere enn nå.
- Aldersgruppen 67-79 år har hatt den største relative veksten blant de eldre. Denne gruppa har relativt lite hjelpebehov.
- Gruppene 80-89 år og 90 år og eldre er relativt små, men har store hjelpebehov. Relativt små økninger i gruppestørrelser kan derfor utløse store tjenestebehov.

Befolkningsutviklingen i perioden 2000 – 2017 har vært som følger:

Befolkningsutviklinga varierer mye fra år til år, spesielt for enkeltkommuner. For første gang siden 2007 var veksten i Orkdal høyere enn landsgjennomsnittet, trass i det lave fødselstallet for Orkdal i 2016.

Befolkningsveksten er sammensatt av fødselsoverskudd og nettoinnflytting. Disse to faktorene er vist i neste figur.

I årene 2006 – 2009 var fødselsoverskuddet stort, mens det i 2003 og 2016 var negativt. Det skyltes i hovedsak antall fødte de enkelte årene.

Faktorer som påvirker tilflyttingen er sysselsetting og konjunkturer, flyktningsmottak, kommunikasjonsendringer mot Trondheim, og boligutbygging i Orkdal og Trondheimsregionen. Netto tilflytting var ekstra stor i årene 2005-2007, en periode som falt sammen med gode konjunkturer og at nyveien til Trondheim ble åpnet. Netto tilflytting var igjen stort i 2016.

I 2016 var det ekstra stort flyktningsmottak. Flyktningsmottak inngår som en del av nettoinnflytting fra utlandet. I 2016 var nettoinnflyttinga fra utlandet 52 personer, de tre åra før var det 22, 35 og 28.

7.2 Befolkningsprognoser

I SSBs prognoser for utviklingstrekkene i befolkningen ligger forventninger om at:

- Personer over 67 dobles frem mot 2060
- Forventet levealder øker
- Flyttemønstre omtrent som de 5 siste årene
- Etter hvert redusert innvandring

SSB har laget prognoser med ulike variabler, siste prognose offentliggjort i juni 2016. "Middelmodellen" (middels fruktbarhet, middels utvikling i levealder, middels innenlands flytting og middels netto innvandring) gir prognose som vist i tabellen for Orkdal. Tabellen under har reelle tall per jan 2016 og 2017.

Per 1/1	Befolkn. 1. jan		Prognose 2017-2040							
	2016	2017	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
0 år	115	102	125	126	126	128	130	135	140	142
1-5 år	717	702	695	682	687	671	693	707	733	750
6-12 år	1 087	1 118	1 113	1 128	1 128	1 120	1 036	1 055	1 080	1 109
13-15 år	437	414	413	437	438	472	509	461	477	488
16-66 år	7 573	7 671	7 652	7 664	7 701	7 734	8 009	8 307	8 487	8 651
67-79 år	1 292	1 347	1 333	1 413	1 457	1 505	1 749	1 827	1 916	2 013
80-89 år	458	436	449	444	450	459	530	732	875	969
90 år og eldre	100	101	108	97	104	108	126	134	169	244
Totalt	11 779	11 891	11 888	11 991	12 091	12 197	12 782	13 358	13 877	14 366

Vi ser at prognosen for 1.1.2017 stemte godt, bortsett fra for 0-åringene.

7.3 Kommunal tjenesteyting 2016

7.3.1 Netto driftsutgifter i forhold til målgruppe

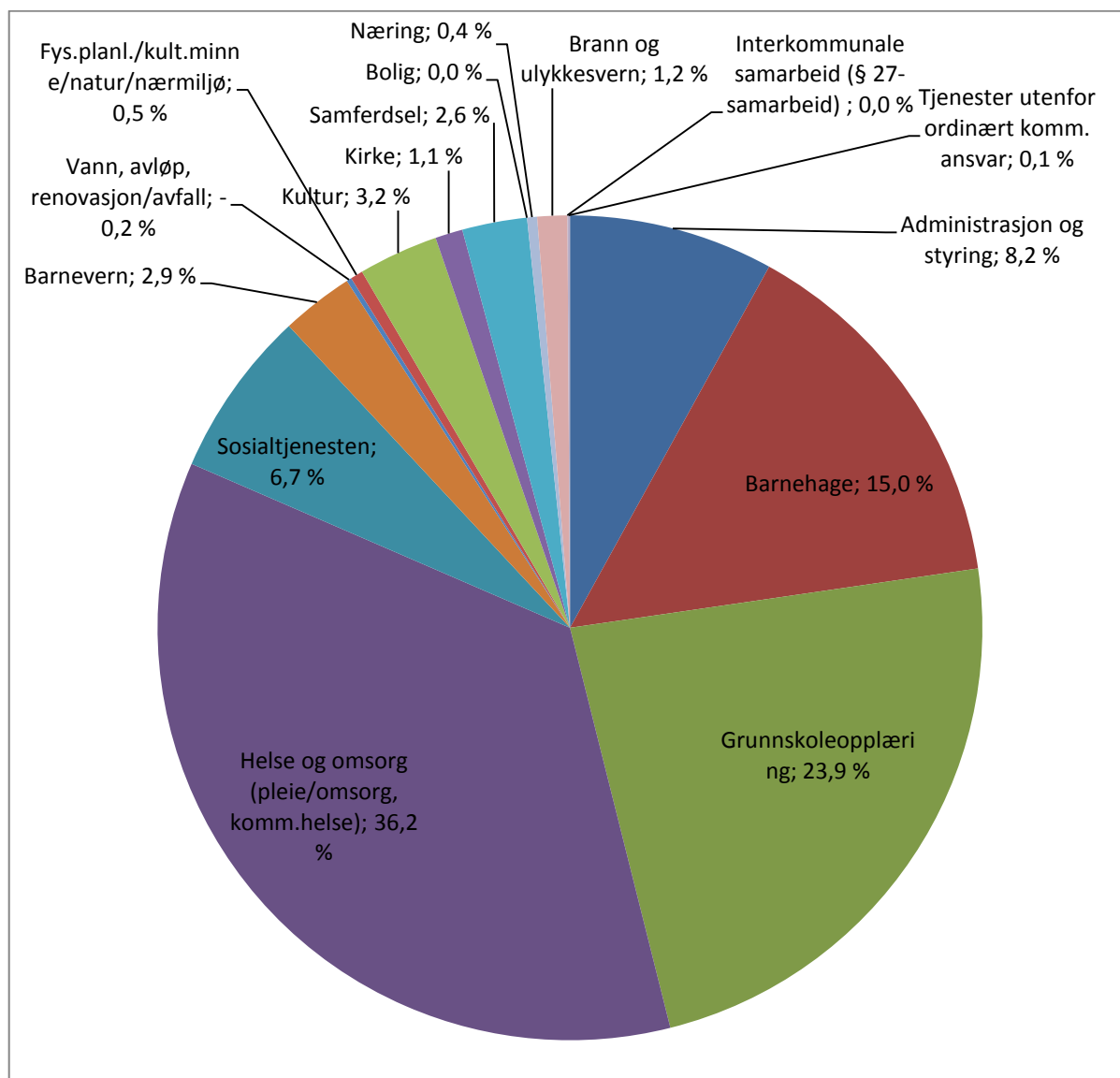
For å si noe om hvordan en kommune prioriterer de ulike tjenestene, kan en se på netto driftsutgifter for området fordelt på innbyggere i målgruppen. En del tjenester har primærbrukere fra bare deler av befolkningen som for eksempel grunnskole hvor brukerne stort sett er barn og unge i alderen 6 -15 år.

Netto driftsutgifter per innbygger	Orkdal	Melhus	Skaun	Malvik	K.gr 7	Sør- Tr.	Landet
Administrasjon og styring	4 428	4 170	4 624	3 525	4 284	4 201	4 129
Barnehager 1-5 år	132 305	135 355	135 701	133 408	130 500	142 565	138 807
Grunnskolesektor 6-15 år	96 892	103 838	105 937	92 349	100 027	104 095	104 956
Kommunehelse	2 210	2 445	2 190	2 612	2 251	2 583	2 511
Pleie og omsorg 67 år og eldre	103 508	95 972	91 743	110 228	101 372	104 073	113 895
Sosialtjenester 20-66 år	3 648	1 982	2 268	2 519	2 844	3 180	3 914
Barnevern 0-17 år	6 766	7 665	3 967	5 420	7 969	9 075	8 920
Fys. planlegging, kulturminner	252	396	869	593	480	653	631
Kultur	1 660	2 155	1 677	2 197	1 500	2 185	2 148
Kirke	544	519	495	412	498	581	563
Samferdsel	1 342	898	1 166	1 007	741	783	791
Brannberedskap og ulykkesvern	639	957	414	845	563	842	778

I forhold til enkeltkommunene er Orkdal høy på samferdsel og sosialtjeneste, og lav på barnehage.

7.3.2 Andel netto driftsutgifter: Hvor brukes budsjettet?

Kommunen har mange både store og små oppgaver. I 2016 ble midlene brukt slik:

Andel av netto driftsutgifter sett i forhold til totale netto driftsutgifter i Orkdal de siste 5 årene er vist i tabellen under.

Andel av netto driftsutgifter i % av NDU	2012	2013	2014	2015	2016
Administrasjon og styring	8,8	8,2	8,2	8,5	8,2
Barnehage	16,9	15,2	15,8	15,4	15,0
Grunnskoleopplæring	26,9	25,6	25,2	24,9	23,9
Helse og omsorg (pleie/omsorg, komm.helse)	36,1	35,3	37,4	35,2	36,2
Sosialtjenesten	4,9	5	5,3	5,6	6,7
Barnevern	3,2	3,1	3,4	3,3	2,9
Vann, avløp, renovasjon/avfall	-2,2	-2,1	-1,1	-1,5	-0,2

Andel av netto driftsutgifter i % av NDU	2012	2013	2014	2015	2016
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø	0,6	0,7	0,6	0,4	0,5
Kultur	4	3,8	3,7	3,9	3,2
Kirke	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
Samferdsel	2,7	2,7	2,8	2,5	2,6
Bolig	-0,2	0,2	-0,5	-0,5	0
Næring	0,3	0,2	0,4	0,6	0,4
Brann og ulykkesvern	1,1	1	1,2	1,2	1,2
Interkommunale samarbeid (§ 27-samarbeid)	-1,3	0,3	0,1	0	0
Tjenester utenfor ordinært komm. ansvar	0,6	0,1	0,2	0	0,1

Grunnskoleopplæring, helse og omsorg og barnehage brukte til sammen 75,1 % av netto driftsutgifter i 2016, en nedgang fra 75,5 % året før.

7.4 Inntekter

7.4.1 Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd

Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd står for ca. 69 % av driftsinntektene, i 2018 er det 637 mill. kr av totalt 927 mill. kr i driftsinntekter.

I 2017 mottok Orkdal kommune 1,4 mill. kr i regionsentertilskudd som skal overføres Orkland. Dette økte i 2018 til 2,8 mill. kr. En gjennomgang viser imidlertid at økningen er finansiert ved trekk i kommunens tilskudd i overgangsoverordningen i rammetilskudd. Orkdal kommune velger ikke å overføre økningen til Orkland.

7.4.2 Avkastning fra energiverk

Orkdal kommune er eier av Orkdal Energi, og har 50 mill. kr i ansvarlig lån til selskapet. Lånet gir et årlig renteutbytte på 5,5 %, eller 2,75 mill. kr.

Orkdal kommune eier 12,22 % av aksjene i Trønder-Energi. De garanterer et minsteutbytte på ca. 6,4 mill. kr som renter på obligasjon.

I tillegg til renteinntektene kan det også bli gitt et utbytte fra begge energiverka. Utbyttet fra Trønder-Energi var 6,3 mill. kr i 2015, 3,6 mill. kr i 2016, og 4,7 mill. kr i 2017. Det er budsjettert med et årlig utbytte på 6,5 mill. kr i perioden 2018-2021. Dette er en økning på 2 mill. kr fra tidligere handlingsplan. Det ble i 2017 utbetalt et utbytte fra Orkdal Energi på 5 mill. kr. For perioden 2018-2021 er det budsjettert med 3,75 mill. kr. Det er vedtatt et utbytte på 50 % av årsresultat etter skatt, men minimum 3,75 mill. pr. år.

7.4.3 Eiendomsskatt

Av kommunene som skal slå seg sammen fra 1. januar 2020 har Meldal og Snillfjord eiendomsskatt, mens Orkdal og Agdenes ikke har det. Både Snillfjord og Meldal har eiendomsskatt på verker og bruk. Meldal innførte i tillegg eiendomsskatt for boliger fra og med 2016, med 1 900 kr for en enebolig på 120m² første år.

I 2015 hadde 83 % av norske kommuner innført eiendomsskatt i varierende omfang. I Sør-Trøndelag hadde 22 av 25 kommuner eiendomsskatt, bare Orkdal, Agdenes og Ørland var uten.

For 2016 har vi følgende tall om eiendomsskatt:

Eiendomsskatt i 1 000 kr	Snillfjord	Meldal	Orkland	Skaun	Melhus
Eiendomsskatt, totalt	1 492	8 299	9 791	13 847	23 316
Eiendomsskatt, annen eiendom	1 492	2 914	4 406	2 018	12 723
Eiendomsskatt, boliger og fritidseiendommer		5 385	5 385	11 829	10 593
Folkemengde i alt	982	3 960	18 544	8 000	16 213

Eiendomsskatt i kr per person	Snillfjord	Meldal	Orkland	Skaun	Melhus
Eiendomsskatt, totalt	1 519	2 096	528	1 731	1 438
Eiendomsskatt, annen eiendom	1 519	736	238	252	785
Eiendomsskatt, boliger og fritidseiendommer	0	1 360	290	1 479	653

I to av kommunene som Orkdal skal slå seg sammen med er det innført eiendomsskatt. Rådmannen finner det derfor rett å gi en kort omtale av regelverket.

Som en endring av eiendomsskatteloven er det fra 1.1.2007 tillatt å kreve eiendomsskatt i hele kommunen. Kommunestyret avgjør om det skal skrives ut eiendomsskatt, og et eventuelt vedtak må gjøres under budsjettbehandlingen senest året før ikrafttredelse.

Eiendommene i kommunen må takseres for å komme fram til et skattegrunnlag. Skattesatsen første året kan ikke settes høyere enn 2 promille av skattegrunnlaget, men kan deretter heves med 2 promille per år til maksimalt 7 promille. Det er et unntak for gårds- og skogsbruk, der maksimalsatsen er på 4 promille, og satsen kan bare økes med 1 promille per år.

En undersøkelse publisert i 2005 viser at gjennomsnitt skattesats for kommuner med eiendomsskatt er 6 promille på 40 % av fullverdien, med et gjennomsnitt bunnfradrag på 270 000 kr.

Det er i statsbudsjettet fremmet forslag om endringer for eiendomsskatt med virkning fra 2019. Eiendomsskatten på «produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner» i næringseiendom kategorisert som verk og bruk skal fjernes. Produksjonsanlegg for vann- og vindkraft beskattes med hele verdien på anlegget. Produksjonslinjer til kraftanlegg skal anses som en del av kraftanlegget. Det foreslås også at sats-grensene reduseres, slik at en kommune som vil innføre eiendomsskatt maksimalt kan sette satsen til én promille det første året og deretter øke den med én promille årlig frem til maksimum på syv promille nås.

Det er ikke gjort beregninger for potensialet for eiendomsskatt i Orkdal. Dersom forslagene i statsbudsjettet blir vedtatt vil inntekspotensialet i eiendomsskatt bli vesentlig redusert.

7.5 Utgifter

7.5.1 Lønns- og prisstigning

Ut fra forslag til statsbudsjettet ble følgende satser for omregning til nytt år brukt:

- Lønnsvekst 3,0 %
- Prisstigning mm. 1,8 %
- Kommunal deflator (kostnadsvekst for produksjon av kommunale tjenester) 2,6 %

7.5.2 Reservert lønn og sosiale utgifter

Statsbudsjettet forutsetter en lønnsøkning på 3,0 % for 2018. For Orkdal utgjør det ca. 18,8 mill. kr inkl. sosial kostnad. Av dette er lønnsoverhenget beregnet til 6,3 mill. kr, eller 1 %. Helårsvirkningen av lønnsoppgjøret i 2017 er lagt inn i budsjettet, overhenget er dermed innlagt. (Overhenget er differensen mellom gjennomsnittslønn året før og helårseffekten av lønnsnivået ved inngangen til nytt år).

Reservert til nytt lønnsoppgjør i budsjettet blir da 12,5 mill. kr, inkludert 1,5 mill. kr til lønnsregulering på selvkostområdene avgiftsbelagte tjenester og interkommunale samarbeid.

7.5.3 Tjenestepensjon

Tjenestepensjonsordningen skal sikre kommunens ansatte en pensjonsytelse som tilsvarer minimum 66 % av lønnsinntekten.

Orkdal kommune har to leverandører av tjenestepensjon, Statens pensjonskasse (SPK) for lærerne og Kommunal landspensjonskasse (KLP) for alle andre grupper. Orkdal er medeier i KLP, og får derfor tilbakebetalt andel av overskudd hvert år samtidig som det betales inn et egenkapitaltilskudd.

Kommunens årskostnad er beregnet langsiktig premie som skal være uavhengig av pensjonsleverandør, og kan avvike mye fra innbetalt premie til pensjonsleverandør det enkelte året.

Årlig innbetaling til KLP er sammensatt av en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, en reguleringspremie, og tilbakebetalt overskudd. Reguleringspremien er økt pensjonskostnad som følge av lønnsoppgjøret der både dagens ansatte, tidligere ansatte, og pensjonistene er med i beregningsgrunnlaget. I SPK betales det bare en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte.

Betalt premie (reguleringspremie og løpende premie(eks. egenandel på 2 %)) er beregnet etter følgende satser:

	Budsjett 2018	Budsjett 2017
Fellesordningen i KLP	18,06 %	17,72 %
Sykepleiere (KLP)	19,71 %	20,09 %
Lærerne (SPK)	10,69 %	10,25 %

Av tjenestepensjonen betales det 14,1 % arbeidsgiveravgift.

7.5.4 Premieavviket

Premieavviket er forskjellen mellom betalt premie til pensjonsleverandør og langsiktig premie som skal være kommunens netto belastning til pensjon.

Utviklingen er slik (i 1 000 kr):

	2014	2015	2016	Oppr. budsjett 2017	Prognose 2017	Budsjett 2018
Premieavvik KLP	-16 174	-5 132	-5 184	-20 286	-4 307	-22 932
Premieavvik SPK	1 271	1 518	-1 102	333	82	-293
Netto premieavvik	-14 903	-3 614	-6 286	-19 953	-4 225	-23 225

Orkdal kommune har vedtatt å utligne premieavviket over maks tillatte år. Med maks. tillatte år og arbeidsgiveravgift utgjør budsjettert premieavvik i 2018 på 23,2 mill. kr en kostnad (amortisert premieavvik) på 3,8 mill. kr årlig i 7 år.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sum amortisert premieavvik (eks arb.g.avg)	5 455	4 938	5 836	6 004	7 696	7 696	7 696

Amortisert premieavvik er årskostnaden av den delen av pensjonskostnadene som blir betalt til pensjonsselskapet men ikke utgiftsført i det året utgiftene påløper fordelt over 7 år. I 2020 og 2021 er det amortiserte premieavvik finansiert med ca. 1,5 mill. kr per år.

7.5.5 Renteutvikling

Rentenivået har vært lavt i en lang periode, og det forutsettes å ligge lavt i handlingsplanperioden.

Grunnlag for	2014	2015	2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Norges banks styringsrente*	1,49 %	1,05 %	0,55 %		
3 mnd. NIBOR, bankrente*	1,70 %	1,29 %	1,07 %		
5 års swap-rente	Renterefusjon avgb. tj	2,20 %	1,42 %	1,18 %	1,3 %
Flytende rente i husbanken	Rentekompensasjon	2,32 %	2,11 %	1,75 %	1,5 %

*Satsene som er oppgitt er gjennomsnittsatser.

7.5.6 Renteutgift og renteinntekt

Renteutviklingen virker forskjellig på ulike element i kommunens budsjett.

7.5.6.1 Banklån

Per 30.6.2017 hadde kommunen 891 mill. kr i lån, før siste del av årets låneopptak på 58 mill. kr. Per 30.6 hadde 38 % av låna rentebinding og 62 % flytende rente. En renteendring har altså på kort sikt betydning for 62 % av kommunens lån. Budsjettert rentekostnad på lån i 2018 er 20,9 mill. kr.

I handlingsplanperioden er noen prosjekter belastet renter i byggeperioden. Dette reduserer kommunens renteutgifter i driften. For 2018 utgjør dette ca. 2,1 mill. kr og for 2019 ca. 4,1 mill. kr. Det er prosjektene folkehelsesenter, Isfjord og ny brannstasjon som belastes byggelånsrenter.

Utviklingen har vært slik (i 1000 kr):	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Renter på lån	16 748	21 634	20 906	23 113	28 344	28 278
Avdrag på lån	34 023	36 618	39 924	43 895	51 624	53 563
Sum renter og avdrag	50 771	58 252	60 830	67 008	79 968	81 841

7.5.6.2 Renterefusjon fra avgiftsbelagt sektor.

Det er bestemt av sentrale forskrifter at for investeringer i avgiftsbelagt sektor skal kommunene få refundert rentekostnader tilsvarende renten for 5-års swap pluss 0,5 %. For 2018 er det budsjettert at kommunen fra de avgiftsbelagte tjenestene får refundert 7,8 mill. kr av rentekostnaden på 20,9 mill. kr.

Det lave rentenivået er en viktig årsak til at økningene i kommunale avgifter har vært begrenset de siste årene. En renteøkning på 1 % i swap-renta fra 1,3 % til 2,3 % vil øke kostnadene for avgiftsbelagt sektor med 4,3 mill. kr.

7.5.6.3 Kompensasjon av kapitalutgifter fra staten

Staten kompenserer kapitalutgifter knyttet til investeringer i skoleanlegg og omsorgsboliger/sykehjemsplasser. Disse er knyttet til flytende husbankrente og nedbetalingstid på 15 og 20 år for skoleanlegg og 30 år for omsorgsboliger/sykehjemsplasser. I 2018 er det budsjettet med ca. 2,7 mill. kr i kompensasjon. Rentedelen utgjør ca. 1 mill. En økning i rentenivå på 1 % vil gi en inntektsøkning på ca. 0,5 mill. kr.

7.5.6.4 Renteinntekter av bankinnskudd

Renteinntektene av bankinnskudd varierer med pengemengde i banken, avtalte rentevilkår, og eventuelle reserver plassert på spesielle vilkår. Renteutviklingen de senere årene skulle tilsi en reduksjon i renteinntektene. Men blant annet på grunn av at store investeringer er forskjøvet i tid har pengemengden vært relativt stor. Budsjettet for 2018 er lagt ut fra forutsetningen om at investeringene går som planlagt uten tidsforskyvinger.

Utviklingen har vært slik (i 1 000 kr):

	2013	2014	2015	2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Renteinntekt av bankinnskudd	4 458	3 606	3 547	3 757	2 500	3 250

7.5.6.5 Likviditetsanalyse

	2012	2013	2014	2015	2016
Omløpsmidler	250 131	239 430	275 438	345 409	354 905
- Kortsiktig gjeld	132 807	124 550	127 639	137 924	147 783
Arbeidskapital	117 323	114 881	147 800	207 485	207 122

Arbeidskapitalen var uendret fra 2015 til 2016. Likviditeten er relativt god.

Nøkkeltall for likviditet er forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 1 = omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 2

Likviditetsgrad 2 = mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 1

Et annet relevant nøkkeltall er arbeidskapital i % av brutto driftsinntekter.

	2013	2014	2015	2016
Likviditetsgrad 1	1,9	2,2	2,5	2,4
Likviditetsgrad 2	1,2	1,3	1,8	1,7
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	14	17	23	22
Arbeidskapital ex premieavvik i % av driftsinntekt	9,8	11,8	19,0	17,8

Tabellen viser at verdiene for likviditetsgrad 1 og 2 ligger over nedre grenseverdi. Ifølge KOSTRA-tall for 2016 er landsgjennomsnittet for arbeidskapital ex premieavvik i % av driftsinntekter 16,7 %, og Orkdal er over dette.

7.6 Aktuelle problemstillinger og innspill fra andre

7.6.1 Orkdal deltar i en rekke interkommunale samarbeid, og for følgende er Orkdal vertskommune

- Interkommunalt barnevern, sammen med Meldal og Agdenes.
- Interkommunalt kemnerkontor, sammen med Agdenes, Snillfjord, Meldal, Hitra, Frøya, og Rindal.
- Samhandlingsenheten SIO, med legevaktsamarbeid og sengepost på St. Olavs hospital i Orkdal. Deltakende kommuner er Surnadal, Rindal, Hemne, Snillfjord, Hitra, Frøya, Agdenes, Rennebu, Meldal, Skaun og Halså. Halså er ikke med i legevaktsamarbeidet.
- Samarbeidskomiteen for Orkdalsregionen, sammen med Rindal, Hemne, Snillfjord, Hitra, Frøya, Agdenes, Meldal og Skaun. Assosierte medlemmer med halvt tilskudd er Rennebu, Surnadal, Halså og Ørland.
- Interkommunal PP-tjeneste med Agdenes og Meldal.
- IT-samarbeid med Meldal.
- Voksenopplæring for Meldal og Snillfjord.

7.6.2 Samarbeid med annen kommune som vertskommune

- Interkommunalt landbrukskontor sammen med Meldal. Meldal er vertskommune.
- Interkommunal arbeidsgiverkontroll sammen med Agdenes, Frosta, Hemne, Malvik, Meldal, Melhus, Meråker, Midtre Gauldal, Snillfjord, Hitra, Frøya, Rennebu, Selbu, Skaun, Stjørdal og Tydal. Malvik er vertskommune.
- Veterinæravkt Orkdal-Agdenes, med Agdenes som vertskommune.
- Trondheimsregionen, sammen med Trondheim, Stjørdal, Malvik, Klæbu, Melhus, Skaun, Midtre Gauldal, Rissa, Leksvik. Trondheim er vertskommune.

7.6.3 Kommunesammenslåing

Kommunene Orkdal, Meldal, Agdenes og deler av Snillfjord skal slå seg sammen til kommunen Orkland fra 1.1.2020. Dette har vært og er en kontinuerlig prosess siden vedtaket ble gjort i 2016.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder har noen føringer på hvordan prosessen skal skje:

- Hver kommune skal i nest siste driftsår utarbeide en fire-årig økonomiplan som omfatter det siste driftsåret før sammenslåingen og de tre etterfølgende år
- Fellesnemnda skal utføre det forberedende arbeidet med økonomiplanen og årsbudsjettet for det første driftsåret.
- Økonomiplanen og årsbudsjettet for første driftsår vedtas av kommunestyret i den nye kommunen innen 31.12. året før sammenslåingen.

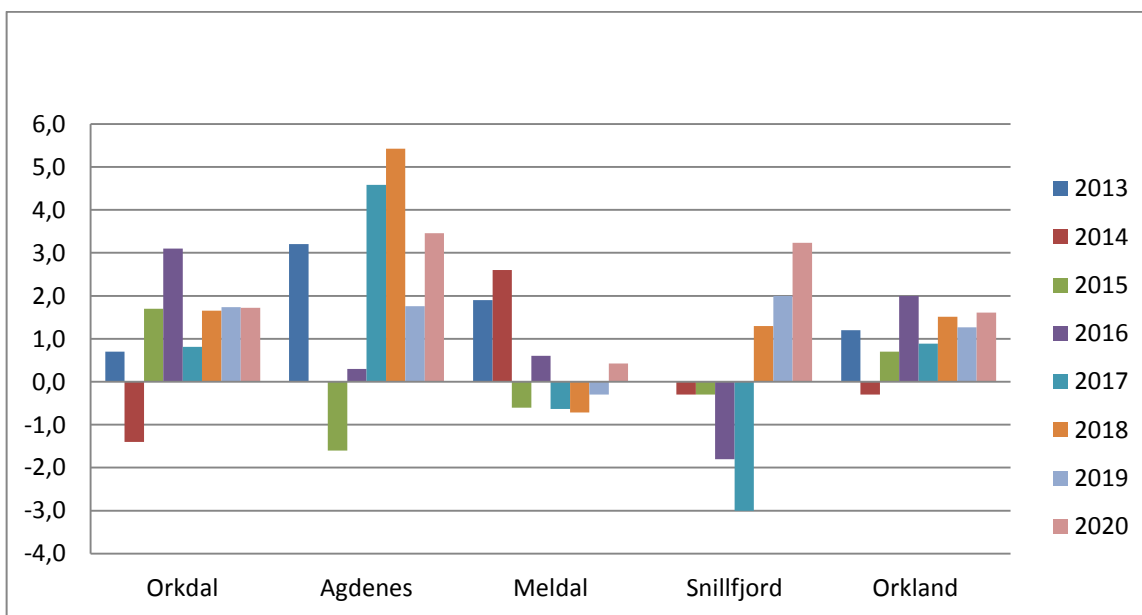
Handlingsplan 2018-2021 går to år inn i den nye kommunen. Investeringer og tiltak som gjøres nå, danner grunnlag for felles tjenester i den nye kommunen. Dette må en ha i tankene når en arbeider med handlingsplanen.

Nedenfor er det satt sammen noen nøkkeltall fra de sist vedtatte økonomiplanene for enkeltkommunene og Orkland. Hva som er de riktige nøkkeltallene kan diskuteres, men disse ble presentert i felles kommunestyremøte for Orkland 1.11.2017. Det kan være et utgangspunkt for å utforme felles handlingsregler, slik som anbefalt av Fylkesmannen og diskutert i Fellesnemnda.

7.6.3.1 Økonomiske nøkkeltall fra HP 2017-2020

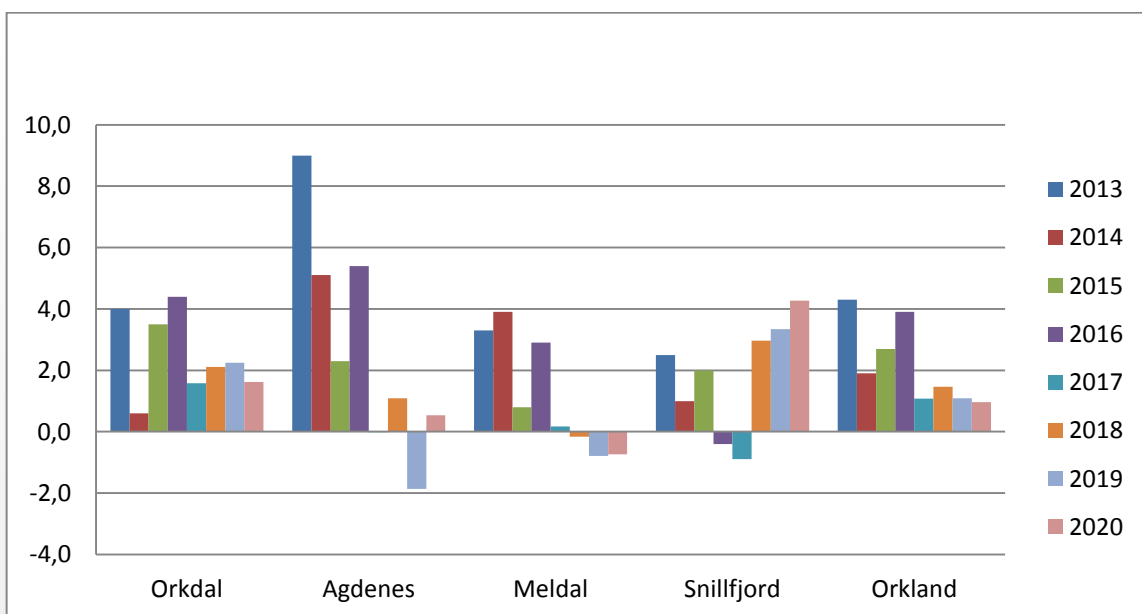
Når det gjelder de enkelte nøkkeltallene er både nivå og utvikling viktig. Samtidig ser man at det er såpass stor forskjell på kommunenes størrelse at utviklingen for Orkland vil på mange områder være lik utviklingen i Orkdal.

Brutto driftsutgifter i % av driftsinntekter

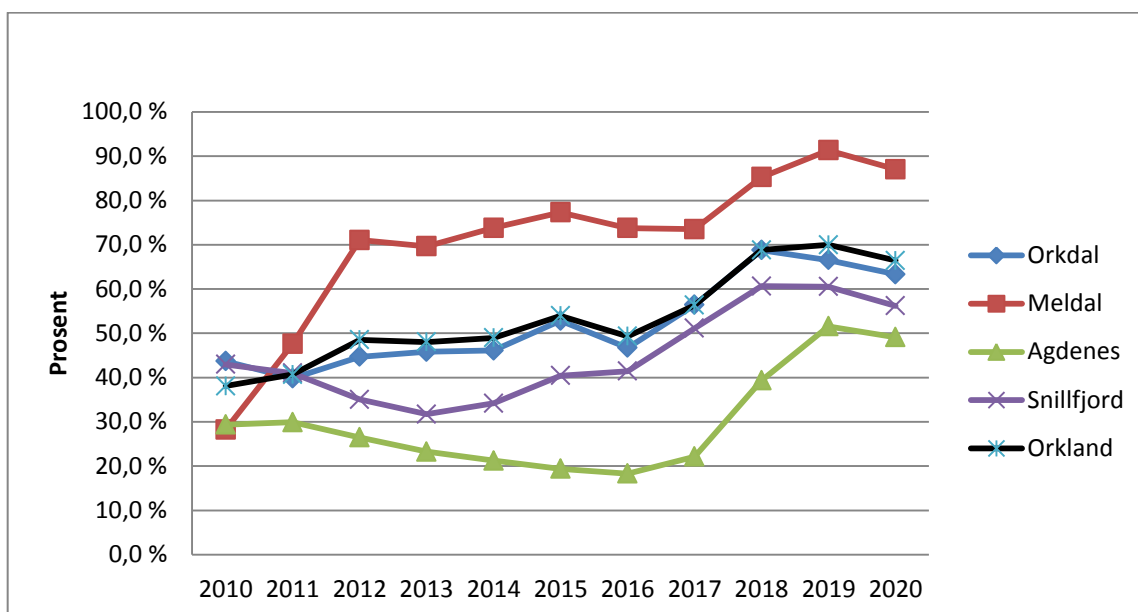
Brutto driftsresultat er definert som årets driftsinntekter minus årets driftsutgifter inklusive avskrivninger.

Netto driftsutgifter i % av driftsinntekter

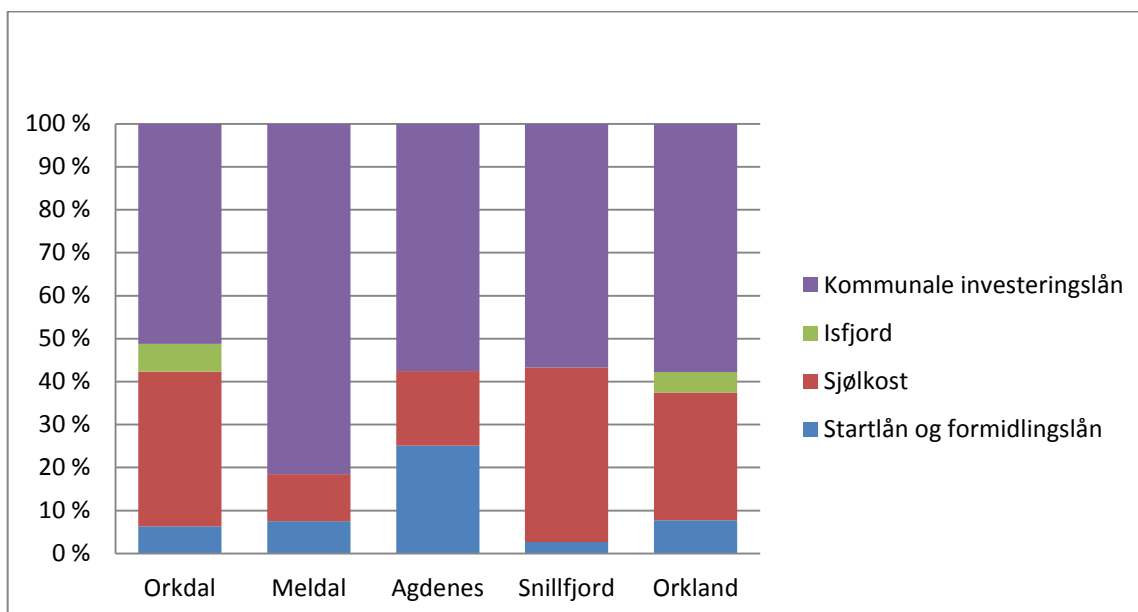
Netto driftsresultat er brutto driftsresultat fratrukket avskrivninger inklusive netto kapitalutgifter og avdrag på eksterne lån. Fylkesmannens anbefaling er at denne er over 1,75 % over tid.

Brutto lånegjeld i % av driftsinntekter – eks. selvkostlån og startlån

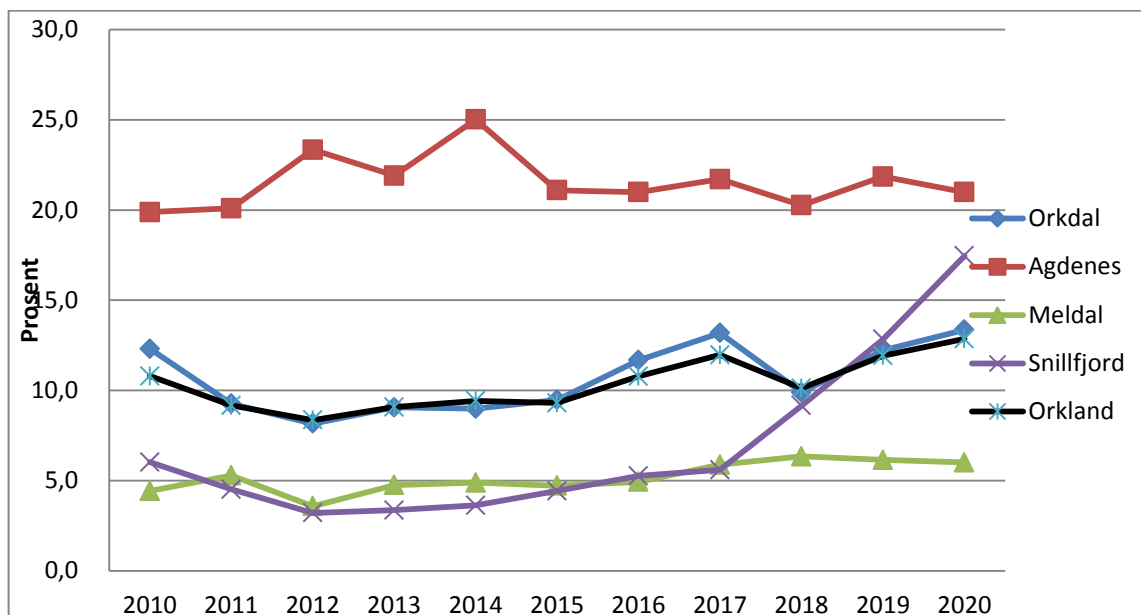
Når selvkost- og startlån er fratrukket, sitter vi igjen med de lånene som må betjenes av kommunens driftsinntekter.

Sammensetning av brutto lånegjeld i prosent

Dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av lån som må dekkes av kommunens driftsinntekter og hvor stor andel som dekkes av andre, for eksempel gjennom kommunale avgifter på vann og avløp.

Disposisjonsfond i % av driftsinntekter

Dette nøkkeltallet viser størrelse og utvikling på frie fond som kommunestyret har myndighet til å vedta bruken av.

7.6.3.2 Veien videre

I 2018 har hver kommune ansvar for sine egne prosesser for siste gang. Men det er ingen grunn til å la være å trene på fremtiden – tilpasningene til felles kommune med felles ordninger bør være en viktig premiss.

I 2019 skal det utarbeides en handlingsplan for Orkland 2020-2024. I 2019 har fellesnemda ansvar for utarbeidelse og innstilling av en felles handlingsplan.

7.6.4 Interkommunale selskap

- Interkommunalt arkiv, IKA-Trøndelag
- KonSek, sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalgene i fylkeskommunen og kommuner
- Revisjon Midt-Norge IKS
- HAMOS Forvaltning IKS er et interkommunalt avfallsselskap

7.6.5 Innspill fra andre

Kontrollutvalget

Kontrollutvalget har oversendt utvalgets forslag til budsjett for perioden 2018-2021. Dette er innlagt i kommunens handlingsplan.

Orkdal kirkelige fellesråd

Orkdal kirkelige fellesråd har oversendt protokoll fra sak 14/17 Handlingsplan 2018-2021. Handlingsplanen har 13 investeringsprosjekt på til sammen 18,07 mill. kr.

De tre prosjektene med høyest prioritering er:

- Tilstandsrapport for alle kirkene, kostnad 150 000 kr
- Utskifting av klokkeringsanlegg ved den gode hyrdes kapell, kostnad 70 000 kr
- Øking av sitteplasskapasitet ved Orkdal kirke, kostnad 700 000 kr

Rådmannen har ikke prioritert økte bevilgninger til kirka.

Lenke til:

- [Budsjettforslag kontrollutvalget](#)
- [Handlingsplan 2018-2021 Orkdal kirkelige fellesråd](#)

7.7 Tilpasning av driftsnivå og prioriteringer

Ved gjennomgang av budsjettet gjøres det en rekke driftstilpasninger i forhold til driftsutvikling som kommunen i liten eller ingen grad styrer selv. Vi vil i dette avsnittet gjennomgå noen større tilpasninger, og liste opp noen mindre. Listen er ikke fullstendig.

7.7.1 Rammetilskudd i forslag til statsbudsjett

I det som kalles økning i frie midler i statsbudsjettet er det også midler som regjeringa forutsetter at skal brukes til bestemte formål. Dersom midlene ikke brukes som forutsatt risikerer kommunen å miste muligheten til å søke på andre øremerkede tilskudd. Rådmannen har viderefordelt andel av rammetilskudd til satsningsområdene i tråd med statlige føringer slik:

	2018	2019	2020	2021
Tidlig innsats grunnskole	244	244	244	244
Reduksjon skjønn minoritesspråklige	-100	-100	-100	-100
Tidlig innsats barnehage	215	215	215	215
Forebygging barn og unge, barnevern	400	400	400	400
Ytterligere styrking helsestasjon	52	52	52	52
Opptappingsplan rus- forebyggende	555	555	555	555
Frivilligsentraler	27	27	27	27
	1 393	1 393	1 393	1 393

7.7.2 Reduksjon i rammetilskudd

Etter en gjennomgang av antallet innbyggere med psykisk utviklingshemming og som mottar tjenester i kommunen, har departementet kommet til at Orkdal får midler for en del færre enn vi tidligere har hatt på dette kriteriet i rammetilskuddet. Reduksjon i rammetilskuddet med 4 mill. kr.

7.7.3 Byggelånsrenter

I handlingsplanperioden er noen prosjekter belastet renter i byggeperioden. Dette reduserer kommunens renteutgifter i driften. For 2018 utgjør dette ca. 2,1 mill. kr og for 2019 ca. 4,1 mill. kr. Det er prosjektene folkehelsesenter, Isfjord og ny brannstasjon som belastes byggelånsrenter.

7.7.4 Kommunereform

Sammenslåing er nå vedtatt, fellesnemnd etablert og prosjektleder ansatt. Arbeidet med kommunereformen vil bli svært ressurskrevende da det forutsetter aktiv deltakelse sammen med de andre kommunene for å forberede sammenslåingen i 2020. Orkdal kommune har mottok 1,4 mill. kr i rammetilskudd som regionsentertilskudd. Dette beløpet er videreført.

7.7.5 Stilling assisterende rådmann

Som følge av omrokkeringer i ledelsen er en stilling som assisterende rådmann vakant og dermed tatt ut av budsjett. Rådmannen har sett på dette som en nødvendig løsning for å få driften i balanse. Dette tilsvarer 1 306 000 kr.

7.7.6 Priser i barnehage

Maksimal foreldrebetaling vil bli 2 910 kr per måned i 2018. Økningen ut over lønns- og prisvekst er 110 kr per måned som utgjør 724 000 kr. Rammeområde barnehage er trukket tilsvarende og det samme er kommunens rammetilskudd.

Fra høsten 2015 ble det innført en moderasjonsordning for foreldrebetaling i barnehage. Denne ordningen skulle sikre at ingen skal betale med enn 6 % av husholdnings inntekt i kontingent. I tillegg er det innført gratis kjernetid for 3-, 4- og 5-åringen. Budsjettene er økt med 335 000 kr for dette.

7.7.7 Orkdal helsetun

På bakgrunn av fylkesmannens tilsyn og behovet for å bedre struktur og rutiner foreslås det at Orkdal helsetun tilføres 700 000 kr til ansettelse av fagutviklingssykepleier.

Når andelen sykepleiere økes ved at stillinger gjøres om ved ledighet, øker kostnaden tilsvarende 75 000 kr per årsverk. Det legges inn omgjøring av 4 stillinger for 2018, tilsvarende en kostnad på til sammen 300 000 kr.

NTNU starter desentralisert sykepleierutdanning i regionen høsten 2018.

7.7.8 Boveileder

Med etablering av over 70 nye kommunale leiligheter, eller leiligheter kommunen har tildelingsrett på, har behovet for en boveileder forsterket seg. I mange år har det vært vurdert å ansette en person med dette som hovedansvarsområde, nå mener rådmannen det er riktig tidspunkt å komme i gang. Stilingen er finansiert med flyktningemidler.

7.7.9 Kriseledelse og beredskap

Det er behov for oppgradering og tilpasning av formannskapssalen til rom for kriseledelsen. Tilpasning er nødvendig for at kriseledelsen kan holdes oppdatert og kommunisere godt med omgivelsene. Det er avsatt 150 000 kr til dette, finansiert fra rådmannens overskuddsfond.

7.7.10 Styrking NAV

Gjennom 2017 har en sett behovet for å styrke budsjettet for økonomisk sosialhjelp og tiltak i NAV. Det er i handlingsplanen lagt inn 1,5 mill. kr til styrking av NAV

7.7.11 Styrking barnevern

Det er behov for å øke bevilgningene til tiltak i barnevern. Spesielt ser en at det er behov for å ha et budsjett for plassering i institusjon. Institusjon er en meget kostbar tjeneste, men for noen barn er det nødvendig å få et slikt tilbud. Barnevernet er styrket med 1,45 mill. kr.

7.7.12 Nye investeringsprosjekt (inkl. mva.)

Rådmannen har prioritert følgende nye investeringsprosjekt:

Prosjekt	Nye investeringer inkl. mva.	2018	2019	2020	2021
155	Hjullaster	1 250			
156	Heiser	1 250	1 250	1 250	
157	Kommandobil brann	600			
198	Smart gatelys	5 000	5 000	5 000	
421	Lastebil Sampro	437			
424	Minilaster Sampro	250			
480	Bru over Svorka	1 375			
481	Ny brannstasjon	7 000	50 000		
482	Ombygging helsetunet	625			
483	Romløsning kriseledelse	150			
785	Grovgarderobe Vormstad bhg	1 875			
786	Bil flyktningenetjenesten	300			

7.7.13 Sluttsaldering mot disposisjonsfond

	2018	2019	2020	2021
Avsetning til fond	2 525	0	254	494
Bruk av fond		- 1 453		

8 Rådmannen – samfunn og næring

8.1 Arbeidsområde

Kommuneloven krever at kommunens øverste ledelse skal legge frem forsvarlig utredete saker for folkevalgte organer, og påse at vedtak blir iverksatt. Videre skal rådmannen sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

- Overordnet administrativ ledelse av all kommunal virksomhet
- Initiere og støtte utvikling av organisasjon og tjenesteproduksjon
- Stabs- og støttefunksjoner som økonomi, lønn- og personal, IKT, kunde- og postmottak, arkiv og informasjon.
- Forsvarlig utredning av saker til både administrativ og politisk behandling
- Overordnet ansvar for planprosesser
- Plan, byggesak og oppmåling
- Samfunns- og næringsutvikling
- Koordinere arbeidet med kommunereformen

8.2 Status

8.2.1 Medarbeidertilfredshet

Høsten 2014 var Orkdal kommune en av 5 pilotkommuner i den nye medarbeiderundersøkelsen 10-faktor som er utarbeidet i regi av KS i samarbeid med Bedrekommune. Vi valgte å delta med alle ansatte i pilot. Dette er en forskningsbasert undersøkelse, der hovedfokus er utvikling av medarbeidere, ledelse og organisasjon. Undersøkelsen er spesielt tilpasset norske kommuner og fylkeskommuner. Den nye undersøkelsen ga ledere et godt verktøy for arbeid med ledelse i egen organisasjon, og høsten 2016 ble medarbeiderundersøkelsen 10-faktor gjennomført for andre gang for alle ansatte i Orkdal kommune. Man fikk da resultat som kunne sammenliknes med resultatet fra pilot, og dette danner utgangspunkt for arbeidet ved den enkelte enhet og avdeling. I 2016 hadde vi samlet en svarprosent på 79, noe som betegnes som meget bra. Imidlertid ser man at det bør prioriteres å oppnå høyere svarprosent innenfor hjemmetjeneste og helsetun når undersøkelsen skal gjennomføres neste gang høsten 2018.

8.2.2 Sykefravær – nærværarbeid

Den 1.mai 2015 innførte Orkdal et nytt sykefraværprosjekt, der målet er å redusere sykefraværet ved å ha god dialog mellom medarbeider og leder ved å innføre «forebyggende dialogmøte». Så langt ser vi at «forebyggende dialogmøte» har en funksjon. Flere sykmeldinger er unngått, ved hjelp av dialog om utfordringer og tilrettelegging. Dette er et 3-årig prosjekt, og det er også fulgt opp av «treningsprosjekt» for enheter som er spesielt utsatt for fravær. Det ble gjennomført et livsstil-kurs for en gruppe ansatte ved Orkdal Helsetun våren 2016, og for en gruppe ansatte i Hjemmetjenesten høsten 2016. Våren 2017 fikk alle ansatte ved Orkdal Helsetun, Hjemmetjenesten og SiO obligatorisk opplæring om regler, rutiner og medvirkningsplikt vedrørende sykefravær.

8.2.3 Økonomi og HR-system

I forbindelse med kommunereformen har man startet arbeidet med å vurdere anskaffelsesprosessen av nye datasystem.

8.2.4 Digitalisering

Både KS og Regjeringen peker på et stort potensial i digitalisering i det offentlige. Også Orkdal kommune har store gevinster å hente i digitalisering. I perioden mot sammenslåing til Orkland kommune vil det meste av digitaliseringsarbeidet foregå i den prosessen.

I digitaliseringsrundskrivet for 2017, H-7/17, pekes det på følgende punkter for hvordan virksomheten skal digitaliseres.

- Sett brukeren i sentrum
- Gjennomfør digitalt førstevalg
- Tilrettelegg for gjenbruk og viderebruk av informasjon
- Følg opp informasjonssikkerheten
- Bygg inn personvern
- Bruk nasjonale felleskomponenter og fellesløsninger
- Bruk digital postkasse til innbyggere
- Følg krav om arkitektur og standarder
- Grenseoverskridende tjenester
- Ta i bruk elektronisk faktura
- Lag sourcingstrategi
- Bruk skytjenester

KS har kommet med ny digitaliseringsstrategi for perioden 2017-2020 med følgende visjon: *«Gode og tilgjengelige digitale tjenester styrker dialogen med innbyggere og næringsliv og gir gode lokalsamfunn.»*

8.2.5 Nye nettsider

Vår nye hjemmeside ble lansert den 7.april 2017. Leverandør var CustomPublish. Hovedmålsettinger til den nye hjemmeside var:

- Enkelt og effektivt
- Brukervennlig og intuitivt
- Tilpasset nettbrett og mobil
- Grunnlag for digitale tjenester

Den nye hjemmesida har en funksjonalitet som vi er fornøyd med, og publiseringsarbeidet er enkelt og greit. De fleste funksjoner som var planlagt er i drift. Noen er fortsatt under arbeid, som nettbutikk og nasjonal oversikt over hjertestartere.

8.2.6 Informasjonssikkerhet

Kommunens økte avhengighet av informasjons- og kommunikasjons-teknologi (IKT) øker også risikoen for angrep på informasjonssystemene enten angrepene er tilsiktede eller ikke. Vi har krav om å beskytte den enkelte mot at personvernet blir krenket gjennom behandling av personopplysninger. Kommunen må påse at personopplysninger blir behandlet i samsvar med grunnleggende personvern hensyn, herunder behovet for personlig integritet, privatlivets

fred og tilstrekkelig kvalitet på personopplysninger. Ny personvernlovgivning trer i kraft fra 25.05.18. Det er tatt initiativ til å utarbeide felles personvernerklæring og oppnevne felles personvernombud for kommunene som skal inn i Orkland, en sikrer slik at vi har etablert nødvendige rutiner og forbedringer før nye regler trer i kraft og at disse kan videreføres inn i ny kommune.

For å oppnå tilfredsstillende informasjonssikkerhet skal kommunen som behandlingsansvarlige og databehandler dokumentere informasjonssystemet og sikkerhetstiltakene. De tekniske løsningene er stort sett på plass. Det er behov for økt kompetanse på hver enkelt ansatt slik at de kan ivareta krav til informasjonssikkerheten. I forbindelse nye personvernregler vil det bli utarbeidet ny informasjonssikkerhetsstrategi, her vil en ta initiativ til en felles strategi for kommunene som skal inn i Orkland.

8.2.7 Infrastruktur

Orkdal kommune har i lengre tid hatt en strategi med å bygge ut fiber til lokasjoner. Der hvor dette har kommet på plass, er det både bedre kapasitet og bedre stabilitet.

Eksterne lokasjoner har i dag variert tilgang inn i kommunalt nettverk. Noen av de mindre lokasjonene, med små kontorer, bruker i dag leide ADSL linjer. Dette ble etablert for lenge siden, og siden den gang har behovet økt, samt at ADSL er en teknologi som er på vei ned på grunn av dårlig stabilitet.

Flere av disse lokasjonene sliter i dag med å arbeide fornuftig, og spesielt på helsesiden er dette problematisk da det i verste fall kan medføre at vi ikke får til å drive innenfor loven.

8.2.8 Byggesaker

Plan og forvaltning fatter ca. 620 administrative vedtak i et gjennomsnittså. Hovedutvalg forvaltning behandler ca. 120 saker i året. Fra 1.7.2015 trådte nye byggeregler i kraft. En rekke tiltak er nå unntatt søknadsplikt. Stor byggeaktivitet i kommunen har bidratt til at antall saker som er behandlet ikke har gått ned. Regjeringas tanke er at kommunens innsats skal dreies over på mer tilsyn. I henhold til vår tilsynsstrategi skal vi føre tilsyn med 5 % av byggesakene. Dette følges opp.

8.2.9 Planarbeid

I starten av hver kommunestyreperiode skal kommunestyret vedta en planstrategi. Kommunal planstrategi er et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge planarbeidet som skal utføres 4 år frem i tid. Planstrategien ble fastsatt i november 2016.

Kommuneplanens arealdel ble endelig vedtatt i 2015. I henhold til planstrategien ble det startet opp arbeid med kommunedelplan for næringsarealer. Denne planen ble sluttbehandlet høsten 2017. Videre er det også igangsatt arbeid med reguleringsplan for Furumoen (Norsk kylling). Denne planen vil også bli sluttbehandla høsten 2017. Reguleringsplanarbeid for Furumoen var ikke vurdert i planstrategien.

8.2.10 Miljø

Miljø har lenge vært et av våre satsingsområder og en av måleindikatorene har vært at alle enheter skal være sertifisert etter Miljøfyrtårn sine krav. Resertifisering for kommunale enheter er gjennomført som planlagt i samarbeid med revisjon Midt-Norge. Det er videre en målsetting at arbeidet med miljøfyrtårn kan innarbeides som en del av det ordinære arbeidet

med handlingsplan og årsrapport. Fram mot etablering av Orkland, må det avklares om denne sertifiseringsordningen skal videreføres i ny kommune.

8.2.11 Kommunereform

Sammenslåing er nå vedtatt, fellesnemnd etablert og prosjektleder ansatt. Arbeidet med kommunereformen vil bli svært ressurskrevende da det forutsetter aktiv deltakelse sammen med de andre kommunene for å forberede sammenslåingen i 2020.

8.2.12 Samfunnsutvikling

Tresatsing

På grunnlag av redusert satsing i siste års budsjett, er tresatsingen tatt uti årets budsjettnotat. Fokus på miljø og bruk av tre vil fortsatt bli vektlagt ved egne utbyggingsprosjekter.

Næringsutvikling

Kommunen deltar i en rekke samarbeidsprosjekter innen næringsutvikling som til sammen utgjør betydelige ressurser og det er derfor viktig å få til mest mulig helhetlig samarbeid innen området. Utviklingen viser at Orkdal vokser når det skapes nye arbeidsplasser og for å skape nye arbeidsplasser er kontakten mot FOU-miljøene i Trondheim avgjørende. Flere av de større bedriftene i Orkdal har allerede god kontakt mot NTNU og Sintef og dette er avgjørende for videre utvikling i bedriftene. Dette må videreutvikles både for å få med flere bedrifter, men også for å få nyetableringer til Orkdal.

8.3 Strategi

8.3.1 Medarbeidertilfredshet

Den nye medarbeiderundersøkelsen 10-faktor skal gjennomføres hvert andre år. Etter 2. gangs gjennomføring arbeides det nå med resultatene ut fra prioriteringene ved den enkelte enhet fram mot neste undersøkelse høsten 2018.

8.3.2 Sykefravær – nærværarbeid

Alle tiltaksplaner for å redusere sykefravær ble revidert i 2016, og nærværprosjektet blir videreført i 2018. Prosjektet vil bli evaluert våren 2018, og man vil da ta stilling til en evt. videreføring av prosjektet.

8.3.3 Økonomi

Tilpasse driften til eksisterende ramme.

8.3.4 Digitalisering

Arbeidet med digitalisering foregår i hovedsak i arbeidet med sammenslåing til Orkland kommune.

8.3.5 Nye nettsider

Ny nettside for Orkdal kommune var i drift fra april 2017.

Det vil nå bli lagt vekt på å luke bort eventuelle oppstartsfeil og kontinuerlig forbedre hjemmesida.

8.3.6 Informasjonssikkerhet

Sikkerhet er et begrep som er knyttet til hvor sannsynlig det er at uønskede situasjoner kan oppstå. Kommunen har en Håndbok i informasjonssikkerhet. Håndboken må oppdateres og revideres i takt med trusselbildet og skal være en del av kommunens kvalitetssystem.

En sikkerhetspolitikk som er kjent av alle ansatte

Det skal derfor årlig gjennomføres kurs i informasjonssikkerhet for alle ansatte. Kurs i 2018 for ansatte og ledere i kommunen gjennomføres i tilknytning til innføring av ny personvernlovgivning.

8.3.7 Infrastruktur

Arbeidet med å få bedre linjer til lokasjoner med ADSL foregår fortløpende.

8.3.8 Byggesaker

Utviklingen i antall byggesaker må følges nøye da det henger sammen med gebyrinntektene. Ambisjonen vil fortsatt være å behandle flest mulig byggesaker innenfor tidsfristene. Dersom saksmengden fortsetter å øke så kan det bety at bemanningen også må øke.

8.3.9 Planarbeid

Prioriteringer i Planstrategien må tilpasses kommunens behov for nye planer og tilgjengelige ressurser. Reguleringsplan for ny regionhavn er en stor og viktig plansak som følges tett. Dersom det blir bevilget penger til kommunedelplan for ny E39 gjennom Orkdal, så vil det innebære involvering og oppfølging fra kommunen sin side. Mulig etablering av kyllingfabrikk på Furumoen har medført omprioriteringer i forhold til planstrategien.

8.3.10 Miljø

Miljøfyrtårnordningen forutsetter at det arbeides systematisk på miljøområdet og som et felles overordna mål vil administrasjonen ha en reduksjon av CO2-utslipp fra kommunal virksomhet på 2 % årlig. De enkelte enhetene må selv velge hvilke tiltak som er mest hensiktsmessig for å få til reduksjon. Det vil alltid være en utfordring å måle reduksjon og dette er særlig krevende når omfanget av tjenestene øker.

8.3.11 Kommunereform - kommunesamarbeid

Videre utviklingsarbeid i kommunene bør så langt som mulig samordnes slik at kommunene tilnærmer seg hverandre mest mulig før sammenslåing.

Det er vedtatt sammenslåing og forberedelsene til sammenslåingen vil bli dominerende for alt samarbeid med andre kommuner i de kommende årene. Kommunene som skal slå seg sammen til Orkland kommune må tilnærme seg hverandre mest mulig fram til sammenslåingen. Det er et omfattende arbeid med harmonisering av regelverk og rutiner som må gjennomføres.

8.3.12 Samfunnsutvikling

Godt samarbeid med FOU-miljøene i Trondheim er viktig for utvikling av næringslivet i kommunen og det er viktig å informere studentene om at Orkdal kan være et mulig etableringsområde.

Vi ønsker vekst i Orkdal og så langt har det vært klar sammenheng mellom etablering av arbeidsplasser og vekst i folketall og det er viktig å opprettholde tett kontakt med eksisterende næringsliv og mulig nyetableringer. Industri og handelsnæring er de viktigste områdene i denne sammenheng.

Erfaringene fra 2017 viser at det er viktig å følge opp mulige etableringer for å lykkes. Forhåpentligvis vil Norsk Kylling etablere seg i Orkdal og Isfjord Norway få tillatelse til å flytte sin virksomhet til Orkdal. Dette vil gi mange nye arbeidsplasser, men også grunnlag for nye etableringer. For å oppnå dette er det viktig å ha byggeklart areal for etablering. Vedtatt kommunedelplan for næringsareal gir et godt grunnlag for nye etableringer både innen tradisjonell industri, service og handel.

8.3.13 Stilling assisterende rådmann

Som følge av omrokking i ledelsen er en stilling som assisterende rådmann vakant og dermed tatt ut av budsjett. Rådmannen har sett på dette som en nødvendig løsning for å få driften i balanse. Dette tilsvarer 1 306 000 kr.

8.3.14 Scanning av byggesaksarkiv

Det er behov for å få byggesaksarkivet scannet. 100 000 kr finansieres over drift i 2017, og resterende sum dekkes av rådmannens overskuddsfond i 2018. Total kostnad er 700 000 kr.

8.3.15 Finansieringsordning for digitaliseringsprosjekter

Digitaliseringsstrategien som KS og kommunene har lagt, setter retning og mål for arbeidet frem mot 2020. Helt avgjørende for å nå målene om økt digitalisering, er at sektoren samarbeider. Et viktig delmål for en mer samordnet kommunal sektor, er å etablere digitale fellesløsninger. Dette er et spleiselag mellom KS og kommunene. KS ber om at hver kommune går inn med 20 kr pr innbygger i en engangssum. Rådmannen ser behovet for en slik felles satsning og setter av 240 000 kr til formålet i 2018, finansiert fra rådmannens overskuddsfond.

8.4 Resultatmål

Resultatmål	Status		Mål
	2016	2018	2021
Andel anrop som besvares hos IT brukerstøtte	93,6 %	92 %	95 %
Andel anrop som besvares i sentralbord *	83,8 %	90 %	90 %
Andel regninger som betales rettidig	82,3 %	90 %	95 %

*I dette tallet ligger også de ubesvarte anrop som går direkte til de ulike saksbehandlere

8.5 Økonomiske tiltak

8.5.1 Tiltak i handlingsplanperioden 2018-2021

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
Stilling assisterende rådmann tas ut	-1 306	-1 306	-1 306	-1 306
Scanning av byggesaksarkiv	600			
Finansieringsordning for digitaliseringsprosjekt	240			
Markedsføring	100	100	100	100
Toppidretsveka	200	200	200	
Markedsføringstiltak – tilflytting innpendlere	200	200		

8.5.2 Vedtatte tiltak i tidligere handlingsplan

Tidligere vedtatte tiltak	2017	2018	2019	2020
Revidering reguleringsplan Orkanger Nordre del – Overskuddsfond	500			
Reguleringsplan Ustjærveien	200			
Parkeringsplass Moe kirke	330			
Lensa - Næringsfondet	40	40		
Næringsplan Orkdalsregionen	275			
Etablering av datarom 2	250			

9 Grunnskole og SFO

9.1 Arbeidsområde

Kommunen har ansvar for at alle innbyggerne i aldersgruppen 6–16 år får grunnskoleopplæring i henhold til opplæringsloven. Kommunen har plikt til å tilpasse opplæringen til evnene og forutsetningene hos elevene. Noen elever vil ha behov for å få sin tilpassete opplæring i form av spesialundervisning.

På 1.-4. årstrinn skal kommunen sørge for at den tilpassete opplæringen i norsk eller matematikk mellom annet innebærer økt lærertetthet og er særlig rettet mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning.

Kommunen har ansvar for at elever får innfridd sin rett til et godt og trygt skolemiljø. Kommunen har plikt til å tilby skolefritidsordning før og etter skoletid for elever på 1.–4. trinn og for elever med nedsatt funksjonsevne på 1.–7. trinn. I tillegg tilbyr Orkdal kommune tilbud om SFO om sommeren til barn av foreldre som ikke har mulighet til å avvikle ferie i den perioden det ordinære SFO – tilbudet er stengt.

Kommunen har plikt til å tilby leksehjelp til elever. I Orkdal kommune gis leksehjelp til elever fra 3.–7. trinn.

Kommunen har ansvar for skoleskyss. Elever som bor mer enn 4 kilometer fra heimen (2 km for 1. trinn), har rett til gratis skoleskyss. Noen elever har rett til skoleskyss på grunn av trafikkmessige og sikkerhetsmessige forhold. Trøndelag fylkeskommune har ansvaret for å organisere skoleskyssen.

Kommunen skal ha en pedagogisk – psykologisk tjeneste. Det er felles PP – tjeneste for Orkdal, Agdenes og Meldal. PP – tjenesten skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringa bedre til rette for elever med særlige behov. Den pedagogisk-psykologiske tjenesten skal sørge for at det blir utarbeidd sakkyndig vurdering for elever som har behov for spesialundervisning, for barn i barnehage med behov for spesialpedagogisk hjelp og for voksne med rett til spesialundervisning på grunnskolen område i henhold til opplæringslovens § 4A-2.

PP – tjenesten i Orkdal, Agdenes og Meldal gir systemrettet bistand overfor barnehager og skoler i form av kompetansetiltak og veiledning.

9.1.1 Nasjonale og lokale overordnede mål

Formålsparagrafen for opplæringa

“Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.”

Nasjonale mål for kvalitet i opplæringa

- *Elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse.*
- *Flere elever skal gjennomføre videregående opplæring.*
- *Elevene skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø.*
- *Det skal være nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, både direkte og digitalt.*

Orkdal kommunes kommuneplan

- *Våre barn og unge skal oppleve mestring og utvikling og få et godt grunnlag for voksenlivet.*

9.2 Status

Detaljerte nøkkeltall finnes i Strategidokument Grunnskole og SFO.

Orkdal kommune har 6 grunnskoler. Av disse er 3 rene barneskoler, 2 kombinerte barne- og ungdomsskoler og en ren ungdomsskole.

PP-tjenesten i Orkdal, Agdenes og Meldal har kontor på Orkdal rådhus og betjener 13 barnehager, 9 grunnskoler og Voksenopplæringa.

Orkdal kommune bruker brutto 102 224 kr per elev til undervisning, skolelokaler og skoleskyss. Driftsutgifter til skoleskyss per elev har hatt en økning fra 2014, noe som skyldes økte kostnader knyttet til individuelt tilrettelagt skoleskyss/sikringsskyss i regi av AtB. Elevundersøkelsen gjennomføres hvert år fra 5.-10. trinn i grunnskolen, og skal danne grunnlag for systematisk kvalitetsutvikling i læringsmiljøet for elevene.

Resultatene viser at det er høy trivsel, men også at det fortsatt er elever som opplever å bli mobbet. Opplæringsloven pålegger kommunen å ha nulltoleranse mot krenkelser som

mobbing, vold, diskriminering og trakassering og det skal være nulltoleranse mot digital mobbing.

Orkdal kommune skal være en foregangskommune når det gjelder bekjempelse av mobbing. Alle skolene i kommunen jobber systematisk med forebygging, avdekking og håndtering av mobbing.

Resultatene på nasjonale prøver viser at 30 % av elevene på 5. trinnet i Orkdal skårer på det laveste mestringsnivået i lesing. Det er en større andel på det laveste mestringsnivået enn året før. Det er store forskjeller mellom skolene i kommunen.

Kommunen har et mål om at alle skolene skal være dysleksivennlige skoler. Målet er at alle skolene blir sertifisert i løpet av våren 2017.

Eksamensresultater fra 2017 viser at det har vært en liten tilbakegang i norsk skriftlig siden i fjor, mens det har vært en liten framgang i resultater i engelsk og matematikk skriftlig. Andel elever med vedtak om spesialundervisning har gått ned i Orkdal fra 9,5 % i 2012 til 7,8 % per 1.10.2017. Nedgangen har sammenheng med kommunens målrettede arbeid med å bedre den tilpassete opplæringa for alle elever.

Gjennomføring av og frafall fra videregående opplæring blir registrert 5 år etter at elevene har startet i videregående opplæring. De siste tallene viser en frafallsprosent på 26,9 % etter siste telling. Det er en liten forbedring siden i fjor. Frafallsprosenten er høyere i de yrkesfaglige utdanningsprogrammene med 38,3 % mens den er på 14,7 % på studiespesialisering.

9.2.1 Hovedutfordringer

Høyt frafall fra videregående opplæring

Det høye frafallet fra videregående opplæring har store konsekvenser for den enkelte. Forskning viser at personer som ikke har fullført videregående opplæring generelt klarer seg mye dårligere på arbeidsmarkedet når de er i tjuetåra enn de som har fullført. Sannsynligheten for å være arbeidsledig, uføretrygdet eller motta sosialhjelp er større for de som ikke har fullført.

Noen elever har høyt skolefravær allerede i grunnskolen.

9.3 Utviklingsområder, strategier og tiltak

9.3.1 Tidlig innsats og tilpasset opplæring

Styrking av tidlig innsats i skolen

Regjeringa vil styrke arbeidet med tidlig innsats i barnehage og skole. Tidlig innsats innebærer at skolene setter i verk tiltak med en gang det er behov.

Tidlig innsats i skolen skal styrkes med 244 000 kr over statsbudsjettet.

Forsterket innsats i lesing, skriving og regning på 1. – 4. trinn

Kunnskapsdepartementet har foreslått at kommunene får en plikt til å sette inn intensiv opplæring for elever på 1. – 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning.

Målet er at elevene på et tidlig tidspunkt skal få nødvendig støtte slik at de kan oppleve mestring innenfor fellesskapet i den ordinære opplæringa. Målet er at eleven når de ordinære kompetansemålene knyttet til lesing, skriving og regning innen avslutningen av opplæringen på 4. trinn.

Elever som har behov for avvik fra kompetansemålene, vil ha rett til spesialundervisning.

Overgang fra barnehage til skole

Regjeringa vil innføre en plikt for barnehageeier og skoleeier om å samarbeide om overgangen fra barnehage til skole og skolefritidsordningen.

Kommunen får plikt til å lage en lokal plan for å sikre overgang.

9.3.2 Vurdering for læring

Vurdering har stor innvirkning på elevenes læring. God vurderingspraksis motiverer og har læring som mål. Underveisvurdering handler først og fremst om læring. Hvordan kan skolens vurderingspraksis på best mulig måte støtte opp om elevens læring?

Alle skolene med rektorer og lærere skal fra 2017 – 2019 gjennomføre et kompetanseutviklingsprogram i vurdering for læring, i form av et nettstudium i regi av Høgskolen i Lillehammer og som dekkes av Utdanningsdirektoratet. Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at skolen, med ledelsen og hele det pedagogiske personalet, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid.

9.3.3 Entreprenørskap, arbeidslivsfag og utdanningsvalg

Det er et mål om at opplæringa i grunnskolen skal være mer praktisk, variert og relevant. Sammen med trivsel og motivasjon er dette viktige faktorer for at elever ikke skal falle ut fra videregående opplæring.

God rådgiving og karriereveiledning er også viktig for at elever velger riktig vei videre i utdanningen sin.

Hospitering på videregående opplæring

I grunnskolen er alle lærere veiledere for sine elever. Samtidig vet vi at flere lærere i grunnskolen ikke har nok erfaring med og kunnskap om videregående opplæring, og da spesielt yrkesfaglige utdanningsprogrammer.

Tiltak: Lærere fra ungdomstrinnet hospiterer i videregående opplæring.

Lærere i 8. og 9. trinn samt lærere i 8. og 9. trinn som har faget utdanningsvalg skal delta i hospiteringa. Tiltaket ses på som en utvikling av faget Utdanningsvalg.

Tiltaket settes inn i prosedyre for overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring.

Arbeidslivsfaget

Arbeidslivsfaget skal bidra til at elever på ungdomstrinnet får kjennskap til fag- og yrkesopplæring gjennom erfaring med arbeidsoppgaver hentet fra forskjellige yrker som produserer tjenester og produkter.

Det er behov for utvikling av faget og til et tettere samarbeid mellom skolene og arbeidslivet.

Fagnettverk i matematikk

Det er et mål å se opplæringa i et helhetlig perspektiv og det er ønskelig med kvalitetsutvikling innenfor felles fagområder i ungdomsskolen og i videregående opplæring.

Det er opprettet fagnettverk i matematikk der matematikklærere i ungdomsskolen og videregående opplæring utveksler erfaringer og kunnskap.

Samarbeidet er mellom Meldal videregående skole, Orkdal vidaregåande skole og ungdomsskolene i Skaun, Orkdal, Agdenes, Snillfjord og Meldal.

Innovasjonscamp

Innovasjonscamp er en treningsleir i kreativitet og nyskaping.

Tiltak: Alle ungdomsskolene gjennomfører innovasjonscamp en gang årlig

Vårt lokalsamfunn

Programmet "Vårt lokalsamfunn" er rettet mot 4. – 5. trinn.

Målet med programmet er å gi elevene innsikt i lokalt arbeidsliv og kunnskap om lokalsamfunnet. Tiltak: Programmet gjennomføres hvert år på 4. eller 5. trinn.

9.3.4 Elevers skolemiljø

Nye bestemmelser i opplæringslovens kap. 9A

Orkdal kommune har nulltoleranse når det gjelder mobbing.

De nye bestemmelsene i opplæringsloven gir alle ansatte en aktivitetsplikt, det vil si plikt til å gripe inn, plikt til å varsle. Skolen har plikt til å undersøke og sette inn tiltak. Saker av særlig alvorlig karakter skal meldes til skoleeier og dokumenteres.

Det vil være behov for kompetanseheving for skoleeier, skoleledere og ansatte i skolen.

Læringsmiljøteam/fraværsteam

Noen få elever i Orkdalsskolen har høyt skolefravær. PP-tjenesten styrker kompetansen for å jobbe forebyggende med fraværssaker og læringsmiljø saker. Det er utarbeidet rutiner for oppfølging av skolefravær og hvordan en skal jobbe med sakene når skolefraværet blir stort og blir til skolevegning. Arbeidet skjer i et tett samarbeid med andre instanser; psykisk helsearbeid, skolehelsetjenesten, barnevern og BUP (Barne- og ungdomspsykiatrien).

Tiltaket videreføres i handlingsplanperioden.

Skolen som samfunnsbygger - MOT

Alle skolene i Orkdal kommune er MOT-skoler/ Skolen som samfunnsbygger.

Ungdomslos - er en forebyggende og helsefremmende tjeneste og skal bidra til å styrke ungdommers skole- og arbeidstilknytning, trivsel og mestring gjennom samhandling med ungdom, foresatte, skole og hjelpetjenester. Tjenesten er forankret i kommuneplanens overordnede mål.

Tiltaket er en del av det arbeidet kommunen legger ned for å forebygge skolefravær og frafall fra videregående opplæring. Losene vil være forankret i fraværsteamet og er administrativt plassert i pedagogisk psykologisk tjeneste. Videre vil losene inngå i SLT og dermed være naturlig samarbeidspartner med barnevern, psykisk helse og rus, helsesøster med flere.

Ungdomslos organiseres som et prosjekt og er finansiert med statlige prosjektmidler på 750 000 kr hvert år i 3 år.

9.3.5 Kompetanseutvikling

Videreutdanning

Stortinget har vedtatt nye og skjerpete kompetansekrav for tilsetting og undervisning i grunnskolen. De nye bestemmelsene har tilbakevirkende kraft og kommunen har nå fram til 1.8.2025 til å gjennomføre videreutdanning for lærere som ikke tilfredsstiller de nye kravene.

I Orkdal er 9 lærere i gang med studier i henhold til Lærerløftet. I tillegg deltar 1 inspektør i rektorutdanningen og 3 ansatte i PPT gjennomfører videreutdanning.

9.3.6 Digitaliseringsstrategi innenfor grunnskole

Overordnet mål:

Skolens samfunnsoppdrag er å forberede alle barn og unge på å forholde seg til sosial, kulturell og teknologisk utvikling. Framtidens skole skal utdanne elever til en stadig mer digitalisert hverdag.

Kommunen bør planlegge ut i KS sin digitaliseringsstrategi innenfor utdanning:

- Elever i Orkdal kommune utvikler grunnleggende digitale ferdigheter gjennom læringsarbeidet i faget og på tvers av faglige emner.
- Orkdal kommune velger digitale verktøy, medier og ressurser som understøtter mål og prioriteringer
- Alle skoler skal følge den sentrale læreplanen om digitale ferdigheter, IKT-plan.
- Orkdal kommune skal ha nulltoleranse mot digital mobbing.
- Alle ansatte i barnehage og skole har nødvendig profesjonsfaglig digital kompetanse, og kjenner teknologiens muligheter for tilpasset læring.
- Kompetanseutvikling innenfor digital kompetanse tas inn i rulleringa av kompetanseplan for grunnskole.

Standarder:

- 1 elev per enhet på ungdomstrinnet (pc, iPad etc.)
- 2 elever per enhet på barnetrinnet (pc, iPad etc.)
- Digital meldebok skal brukes i dialog mellom skole og heim
- Læringsplattform

Kostnad: Det er avsatt 1 mill. kr årlig for å nå og vedlikeholde de standarder som er vedtatt. Kostnaden dekkes innenfor eksisterende ramme for grunnskole.

Skoleadministrativt system og saksbehandlingssystem/arkiv

Vurderes i en felles prosess med kommunene som går inn i Orkland.

9.3.7 Skolefritidsordningen

“Stjernegruppa” - SFO for elever med spesielle behov

Kommunen har plikt til å ha et SFO tilbud til elever fra 1.-4. trinn og for elever med særskilte behov på 1.-7. trinn. Elever på 8.-10. trinn har ikke rett til SFO, men kommunen har et ansvar for å sørge for avlastningstilbud.

Vi ønsker å skape et likeverdig kommunalt tilbud til elever med spesielle behov, uansett hvilken skole de går på. Vi ønsker å gi et bedre tilpassa og variert ettermiddagstilbud til disse elevene og skape et miljø for erfaringsdeling og læring av hverandre blant de voksne som jobber med disse elevene.

Skolene stiller med egen bemanning for elever på 5.-7. trinn. For elever på 8.-10. trinn må hjemmetjenesten stille med bemanning, jamfør avlastningstilbud. Det er de voksne som følger elevene som har ansvar for opplegget på avlastningsboligen. De elevene som har det som avlastningstilbud, trenger en voksen hver.

Total kostnad: 285 000 kr.

Rådmannen har ikke funnet rom for tiltaket innenfor budsjettet.

Sommeråpen skolefritidsordning

Forsøk med sommeråpent SFO ble gjennomført sommeren 2017. Det sommeråpne tilbudet ble lagt til Orkanger SFO og hadde åpent i de ukene den vanlige SFO-ordninga hadde stengt. Ordningen videreføres og alle har mulighet til å søke på de 20 plassene i tilbudet. Hvis det blir flere enn 20 søkere, vil disse bli prioritert:

1. Enslige forsørgere med styrt ferie
2. Foreldre med splittet og styrt ferie

Hvis det fortsatt er ledige plasser, får de yngste elevene tilbud om plass.

Tiltaket er lagt inn som fast ordning fra 2018.

Kostnad: 60 000 kr Tiltaket dekkes innenfor rammeområde 2.

9.3.8 Språkkurs minoritetsspråklige elever

For 2017 ble det vedtatt at Fylkesgrepemidler skal brukes til språkkurs for minoritetsspråklige elever. 800 000 kr ble satt av i vedtatt handlingsplan. Dette beløpet reduseres med 100 000 kr for 2018, og dette er innarbeidet i kommende handlingsplanperiode.

9.3.9 Grunnskoleopplæring fosterhjemsplasserte elever i andre kommuner

Da omfanget knyttet til grunnskoleopplæring av fosterhjemsplasserte elever i andre kommuner har økt ser en behov for å regulere budsjettet med 400 000 kr.

9.3.10 Skolebygg i Orkdal kommune

Krav til fremtidens skolebygg

I skolebruksplanen går en nærmere inn på de enkelte skolebyggene når et gjelder kapasitet, tilstand og om skolebyggene er tilpasset framtidens undervisningsmetoder og teknologi.

Skolene er vurdert opp i mot krav i en generell funksjonsbeskrivelse for skolebygg.

Utforming og organisering av skolebygg er viktige tiltak for å legge til rette for best mulig læring hos elevene. Skoleanlegget er arbeidsplass for de ansatte og for elevene en arena der læreplanens mål skal nås.

For fremtidens skolebygg vil det være et krav at bygningene er fleksible og kan tilpasses endret pedagogikk på en enkel måte. For eksisterende skolebygg er viktig å påse at bygningsmessige tiltak bidrar til å øke byggets tilpasningsevne.

9.3.11 Skolene i Orkdal

Elevtallsutvikling, kapasitet og tilstand er beskrevet i vedlagte Skolebruksplan og i Strategidokument Grunnskole og SFO.

Lenke til:

- [Skolebruksplan](#)
- [Vedlikeholdsplan offentlige bygg](#)

9.4 Resultatmål

Resultatmål	Status 2016		Mål 2018	Mål 2021
	Landet	Orkdal	Orkdal	Orkdal
Elevundersøkelsen				
Trives du på skolen?	97,5 %	96,1 %	100 %	100 %
Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?	4,8 %	6,9 %	0 %	0 %
Lesing 5. trinn Andel elever som skårer på det laveste mestringsnivået	24,4 %	30,9 %	22,0 %	20,0 %
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	41,4 (2017)	40,3 (2017)	41,5	43
Andel elever som fullfører videregående opplæring på 5 år	75,1 %	73,1 % *	78,0 %	80,0 %
Andel elever som får spesialundervisning	7,8 %	8,3 %	6,5 %	5 %

*(Kullet som startet i 2011)

9.5 Økonomiske tiltak

9.5.1 Tiltak i handlingsplanperiode 2018-2021

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
Reduksjon tidlig innsats jfr. budsjettforlik 2017	-503	-503	-503	-503
Tidlig innsats grunnskole	244	244	244	244
Reduksjon fylkesgrepemidler minoritetsspråklige elever	-100	-100	-100	-100
Økte utgifter grunnskoleopplæring fosterhjemsplasserte elever i andre kommuner	400	400	400	400
Innsparing skoleskyss i forbindelse med bru over Svorka. Omtalt under kapittel 15.4 – Tekniske tjenester		-200	-200	-200
Økning driftsbudsjett skole	3500	3000	3000	2500

9.5.2 Vedtatte tiltak i tidligere handlingsplan

Tidligere vedtatte tiltak	2017	2018	2019	2020
Tidlig innsats rammeøkning	359	503	503	503
Skoleskyss, økt kostnad	1 000	1 000	1 000	1 000
Språkkurs minoritetsspråklige elever	800	800	800	800
Tidlig innsats, tilpasset opplæring	500	500	500	500

Lenke til: [Strategidokument grunnskole og SFO](#)

10 Barnehage

10.1 Arbeidsområde

Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen og som oppfyller rett til barnehageplass jfr. § 12a. I tillegg har Orkdal kommune innført rullerende opptak med søknadsfrist 1. oktober for alle ettåringer ved at de får plass én måned etter fylte ett år. Samme ordning gjelder også for eldre barn som har flyttet til kommunen etter forrige opptak.

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal godkjenne, føre tilsyn med og gi veiledning til alle barnehagene i kommunen, også private.

Kommunen utbetaler tilskudd til private barnehager som er godkjent av kommunen. Den private barnehagen i Orkdal skal behandles likeverdig med de kommunale barnehagene.

10.1.1 Nasjonale og lokale mål

Tidlig innsats i barnehagen er viktig for å gi et så godt utgangspunkt som mulig nå og for framtida.

Barnehagen skal ivareta barns behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og være tilgjengelig for alle barn. I barnehagen skal barn oppleve mestring, inkludering og deltagelse, og de skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter slik at de har et godt grunnlag for å trives på skolen og lykkes i utdanningsløpet.

Kompetente voksne er en forutsetning for å gi alle barn et kvalitativt godt pedagogisk tilbud i barnehagen. Kompetansestrategien «Kompetanse for framtidens barnehage» 2014 – 2020 er statens bidrag til å forsterke arbeidet med kompetanseutvikling i barnehagen og rekruttering av personalet med god kompetanse.

Det er innført en statlig moderasjonsordning for familier med lav inntekt. Ingen familier skal betale mer enn 6 % av samlet person- og kapitalinntekt for en barnehageplass. I tillegg har alle 3, 4 og 5-åringer i familier med lav inntekt rett til gratis kjernetid i barnehage. Intensjonen med innføring av disse ordningene, er at enda flere foreldre får muligheten til å benytte seg av et godt barnehagetilbud.

I 2016 ble bestemmelsene om førskolebarns rett til spesialpedagogisk hjelp overført fra opplæringsloven til barnehageloven.

Samtidig ble det lovbestemt en plikt for PP-tjenesten til systemrettet arbeid inn mot barnehagen på samme måte som opplæringsloven beskriver. Det betyr at PP-tjenesten skal jobbe systemrettet og bistå barnehager med organisasjonsutvikling og kompetanseutvikling.

Stortinget vedtok en ny bestemmelse om at kommunen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud. Kommunen skal fatte vedtak om tilrettelegging av barnehagetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne.

Det er fastsatt ny forskrift om pedagogisk bemanning. Treåringer skal telles som storbarn fra august det året de fyller tre år.

Ny rammeplan for barnehagen er vedtatt og gjelder fra 1.8.2017.

Andre endringer som kommer

- Regjeringa har sendt ut på høring skjerpet norm for pedagogisk bemanning,
- Minimumskrav til grunnbemanning i barnehagen

Orkdal kommunes kommuneplan:

Mål: Våre barn og unge skal oppleve mestring og utvikling og få et godt grunnlag for voksenlivet

10.2 Status

I Orkdal var det i 2016 seks kommunale barnehager og en privat barnehage. Fra 1.8.2017 ble antallet barnehager redusert til fem i og med sammenslåing av Orkanger barnehage og Rianmyra barnehage til en ny Orkanger barnehage.

Antall barn i barnehage har gått ned de siste 3 årene. Per 15. desember 2016 var det 661 barn med barnehageplass mot 724 i 2014. Nedgangen var størst fra 2014 til 2015, men det har flatet litt ut fra 2015 til 2016.

Antall minoritetsspråklige barn har økt de siste årene. Per 15.12.2016 var det til sammen 65 barn fra språklige minoriteter mot 48 i 2014.

Orkdal kommune har en effektiv barnehagestruktur. Barnehagene har fra 3 til 10 avdelinger. Antall oppholdstimer per årsverk viser ansattetettheten i barnehagen. Oppholdstimer per årsverk har gått noe ned de siste årene, noe som til dels skyldes at barnehagene går med noe ledig kapasitet om høsten etter innføring av rullerende opptak.

I Orkdal har 99,1 % av alle 3–5 åringer barnehageplass, mens 86 % av alle 1–2 åringer har barnehageplass.

I Orkdalsbarnehagen er det i gjennomsnitt 6,5 barn per ansatt.

Resultatene viser at foreldrene er godt fornøyd med barnehagetilbudet i Orkdal. Orkdal skårer over landsgjennomsnittet på alle kategorier. Høyest skåre er på kategoriene: Barnets trivsel, Relasjon mellom barn og voksen og Barnets utvikling.

I Orkdal er 47,5 % av ansatte i grunnbemanninga barnehagelærere mot 49,2 % året før, med andre ord en tilbakegang i pedagogtetthet.

10.3 Utviklingsområder, strategier og tiltak

10.3.1 Tidlig innsats i barnehagen

Styrking av tidlig innsats i barnehagen

Alle barn skal ha mulighet til å få et barnehagetilbud med høy kvalitet. Foreldrene skal være trygge på at barna får god omsorg, samtidig som de får leke og lære i et stimulerende miljø med kompetente ansatte.

En ny og tydeligere rammeplan for innholdet i og oppgavene til barnehagen trådte i kraft fra 1.8.2017 og legger et godt grunnlag for lokale planer for det pedagogiske arbeidet.

Barnehagen skal være en trygg arena for læring og mestring. Tiltak i barnehagen skal være en del av satsinga for å forebygge krenkelser og mobbing.

Styrking av tidlig innsats i barnehagene i Orkdal kommune over statsbudsjettet tilsvarer 215 000 kr.

10.3.2 Ny rammeplan for barnehagen

Ny rammeplan for barnehagen gjelder fra 1.8.2017.

Tydeligere krav

Den nye rammeplanen er tydeligere på barnehagens forpliktelser. Det blir mer tydelig hva personalet skal gjøre for at barna skal trives og utvikle seg. Det blir tydeligere at personalet skal forebygge og stoppe utestenging og mobbing.

Fremtidens barnehager skal være inkluderende arenaer. Mer systematisk arbeid med mangfold, språk og vennskap i barnehagen kan hjelpe alle barn til å delta i leken og få gode opplevelser.

Med den nye rammeplanen blir også arbeidet med de yngste barna styrket. Nå er det gitt overordnede føringer for hvordan barnehagen i samarbeid med foreldrene skal legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen.

Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)

10.3.3 Bemanning i barnehagen

Forskrift om pedagogisk bemanning

Departementet har fastsatt ny forskrift om pedagogisk bemanning der det heter at barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

I Orkdal kommune har vi regnet barn til å være storbarn fra og med januar det året de fyller tre år. Vi har dermed hatt en lavere pedagogtetthet i vårhalvåret enn om høsten.

Det nye kravet vil ikke føre til noen endringer for Orkdal kommune i og med at vi oppfyller kravet i den nye forskriften.

Det er vedtatt at det skal legges opp til en kompensasjon av tilskudd til private barnehager for krav om pedagogisk bemanning. Dette kommer som en følge av at ordinært driftstilskudd til private barnehager bruker to år gamle regnskap som grunnlag. Dermed er ikke denne økningen en del av tilskuddet. Satsene per heltidsplass som er foreslått er som følger:

- 1 119 kr storbarn
- 2 158 kr per småbarn

Kostnad for kommunen: 65 000 kr for 2018 g 2019, forutsatt at dette ble iverksatt fra 1. august 2017. Ordningen skal opphøre innen utgangen av 2019.

Minimumskrav til grunnbemanning

Regjeringa har foreslått at det skal innføres et nasjonalt minimumskrav til grunnbemanning i barnehagen. Dette skal gi større mulighet for at alle barn får god oppfølging og et godt tilbud. Forsvarlig bemanning er avgjørende for barnas trygghet og trivsel i barnehagen og for at barna skal få et pedagogisk tilbud i tråd med barnehageloven og den nye rammeplanen.

Departementet foreslår at det skal stilles krav om minimum:

- En voksen per tre barn under tre år
- En voksen per seks barn over tre år

Barna skal regnes som storbarn fra august det året de fyller tre år.

I Orkdal kommune har vi i dag et snitt på 6,5 barn per voksen.

Endringene vil tre i kraft fra 1.8.2018.

I følge beregninger fra KS vil ny bemanningsnorm utløse et behov for 2,92 årsverk for Orkdal kommune. Dette utgjør ca. 1,8 mill. kr i helårsvirkning. En antar at dette vil bare ha fem måneders virkning i 2018, som medfører en rammeøkning på 750 000 kr.

I kommende handlingsplanperiode er det lagt inn at barnehagene skal trekkes 423 000 kr grunnet redusert barnehageetterspørsel grunnet kontantstøtteordningen. Videre er det lagt inn 935 000 kr knyttet til minstekrav i bemanningsnormen. Dette fører til en styrkning av barnehageområdet på 512 000 kr.

10.3.4 Barn med særskilte behov

Barn med nedsatt funksjonsevne

Kommunens plikt til å tilrettelegge barnehage tilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne er blitt lovfestet i barnehageloven (§ 19 g).

Plikten gjelder for barn med nedsatt funksjonsevne som er bosatt i kommunen, og som har barnehageplass. Kommunen må sette barnehagene i stand til å gi de aktuelle barna et tilrettelagt tilbud.

Det følger av andre ledd at kommunen har ansvaret for å fatte vedtak om tilrettelegging av barnehage tilbudet. Avgjørelsen er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og foreldre har således blant annet klagerett på vedtaket.

Kommunen må revidere planer og prosedyrer.

10.3.5 Kompetanseutvikling

De ansattes kompetanse er avgjørende for kvaliteten på barnehage tilbudet. Personalets faglige og personlige kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for danning, omsorg, lek, læring og sosial utjevning.

Barnehagebasert kompetanseutvikling er et bærende prinsipp i strategien.

	2018	2019	2020	2021
Revidering av vennsplanen	X			
Implementering av språkplanen	X			
Mestringsorientert ledelse	X	X		
Lederutviklingsprogram Pedagogisk ledelse i lærende organisasjon, implementering av ny rammeplan. Regi: Universitetet Nord	X			
Barn med særskilte behov	X			
Trygg før 3. Et forsknings- og utviklingsprosjekt for barn fra 1-3 år. Regi: NTNU og Regionsenter for barn og unges psykiske helse.	X	X	X	

10.3.6 Barnehagekapasiteten

I de siste årene har antall fødte barn i Orkdal gått ned. I 2015 ble det født 115 barn og i 2016 ble det født 102 barn. Prognosene fra SSB antyder 126 fødte i 2017. Dette nivået er også antydnet å vedvare i kommende handlingsplanperiode.

Fra høsten 2017 er barnehagekapasiteten tilpasset forventet nivå ved at Kløvervollen barnehage ble nedlagt.

Fysisk miljø på Årlivoll barnehage avdeling Vormstad.

Det er behov for å bygge ut grovgarderobe på Vormstad barnehage. Dagens grovgarderobe er altfor trang til så pass mange barn. Barn og foreldre må vente på tur, og barn opplever situasjonen som utrygg. Utbedring vil ha en kostnad på ca. 1,875 mill. kr inkl. mva.

10.3.7 Foreldrebetaling i barnehagen

Maksimalpris

Maksimal foreldrebetaling vil bli 2 910 kr per måned i 2018. Økningen ut over lønns- og prisvekst er 110 kr per måned som utgjør 724 000 kr. Rammeområde barnehage er trukket tilsvarende og det samme er kommunens rammetilskudd.

Foreldremoderasjon

Fra høsten 2015 ble det innført en moderasjonsordning for foreldrebetaling i barnehage. Denne ordningen skulle sikre at ingen skal betale med enn 6 % av husholdnings inntekt i kontingent. I tillegg er det innført gratis kjernetid for 3-, 4- og 5-åringen.

Det er behov for å øke budsjettet med 300 000 kr for å dekke kostnadene som moderasjonsordningen medfører. Ytterligere økes det med 35 000 kr som følge av økt inntektsgrense vedrørende gratis kjernetid.

10.3.8 Tilskudd til barn i private barnehager i annen kommune

I følge § 11 i forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av tilskudd til ikke-kommunale barnehager plikter Orkdal kommune å refundere kostnader til ordinær drift som ikke dekkes av foreldrebetaling og andre offentlige tilskudd for barn som tilhører Orkdal som går i privat barnehage i annen kommune. Refusjonen baseres på nasjonale gjennomsnittssatser for tilskudd.

Det er behov for å øke budsjettet med 100 000 kr for å dekke kostnadene. Størrelsen på refusjonen kan variere fra år til år, alt avhengig av hvor mange barn som er i private barnehager i andre kommuner. Orkdal kommune har ikke mulighet til å påvirke omfanget.

10.3.9 Likeverdig behandling ikke-kommunale barnehager

Orkdal kommunale har en ikke-kommunal barnehage representert ved Liavoll barnehage.

Fra 1.1.2011 ble det innført nye regler for finansiering av ikke-kommunale barnehager. Det er et krav å behandle ikke-kommunale barnehager 100 % likeverdig med kommunale barnehager.

Satsene for 2018 fremkommer av tabellen nedenfor.

Driftstilskudd per heltidsplass	2018
0-2 år	210 537
3-6 år	102 738
Tilskudd kapital	
0-6 år	8 600
Totalt tilskudd	
0-2 år	219 137
3-6 år	111 338

Den endelige satsen kan bli justert på bakgrunn av endringer i kommunal deflator når Nasjonalbudsjettet er vedtatt.

10.4 Resultatmål

	Status 2016	Mål 2018	Mål 2021
Foreldretilfredshet	4,7	4,9	5,0
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	49,2 %	50 %	50 %
Bemanningsnorm i grunnbemanning	6,5	6	6

10.5 Økonomiske tiltak

10.5.1 Tiltak i handlingsplanperioden 2018-2021

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
Redusert barnehageetterspørsel grunnet kontantstøtte	-423	-423	-423	-423
Inntektsbortfall økt kontingent barnehage	-724	-724	-724	-724
Tidlig innsats barnehage	215	215	215	215
Bemanningsnorm barnehage	935	935	935	935
Økt inntektsgrense gratis kjernetid	35	35	35	35
Styrke kompensasjon vedr. foreldre-moderasjonsordningen	300	300	300	300
Økt tilskudd private barnehager	135	135	135	135
Økte kostnader private barnehager i andre kommuner	100	100	100	100

10.5.2 Vedtatte tiltak i tidligere handlingsplan

Tidligere vedtatte tiltak	2017	2018	2019	2020
Nedlegging av drift Kløvervollen	-1 631	-3 259	-3 259	-3 259
Gratis kjernetid 3-åringen	143	143	143	143

Lenke til: [Strategidokument barnehage](#)

11 Helse og omsorg

11.1 Arbeidsområde

I følge Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester skal kommunen sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. I henhold til overordnede mål i kommuneplanens samfunnsdel skal Orkdal kommune fremme psykisk og fysisk helse, mestring og livskvalitet for innbyggerne. Vi skal sørge for at innbyggerne får nødvendige tjenester til å mestre egen hverdag og mulighet for samfunnsdeltakelse.

11.1.1 Orkdal Helsetun

Orkdal Helsetun gir tilbud om korttids-, rehabiliterings- og avlastningsopphold. I tillegg gis tilbud om langtidsopphold for beboere som ikke kan klare seg i eget hjem; herunder egen skjermet enhet for personer med demens. Institusjonen har eget kjøkken, egen renholdsavdeling og vaskeri for vask av beboernes private tøy. Orkdal Helsetun organiserer og administrerer dagsentertilbud til hjemmeboende eldre, samt dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens.

11.1.2 Hjemmetjeneste

Hjemmetjenesten tilbyr helsetjenester i hjemmet og personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring. Enheten administrerer i tillegg omsorgslønn til de som har særlig tyngende omsorgsoppgaver, omsorgsboliger, matombringing og trygghetsalarm. Enheten organiserer støttekontakt, tilrettelagt fritid, avlastning for barn og unge og bofellesskap for personer med utviklingshemming. Søknadskontor for helse- og omsorgstjenester er organisert under hjemmetjenesten.

11.1.3 Samhandlingsenheten i Orkdalsregionen (SiO)

Orkdal kommune er vertskommune for Samhandlingsenheten i Orkdalsregionen. SiO består av sengepost med kommunale døgnplasser for øyeblikkelig hjelp, legevaktjeneste og SiO utvikling. Det er 12 kommuner som samarbeider om øyeblikkelig hjelp sengepost og 11 kommuner som samarbeider om legevakt. Kommunalt tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp er lovpålagt fra 2016.

SiO medvirker også til utvikling av Orkdalsmodellen, og har ansatt egen prosjektmedarbeider til dette. Det er NTNU og St. Olavs Hospital HF som er ansvarlig for prosjektet, og prosjektleder er tilknyttet NTNU.

SiO er representert både i administrativt samarbeidsutvalg og flere faglige samarbeidsutvalg som er etablert mellom St. Olavs Hospital HF og kommunene i Sør-Trøndelag.

Det pågår et arbeid knyttet til styringsform i SiO ved at vertskommunenemda foreslås nedlagt og det innføres administrativt vertskommunesamarbeid. Saken behandles i de respektive kommunestyrene.

Det pågår også et arbeid angående etablering av felles enhet for legevakt, mottak, kommunale øyeblikkelig hjelp-senger og observasjonssenger ved St Olavs Hospital avdeling Orkdal. Arbeidet er i slutfasen og vil framlegges til politisk behandling.

11.2 Status

Utfordringsbildet er for oss, på lik linje med andre kommuner, knyttet til at flere oppgaver overføres fra spesialisthelsetjenesten til den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Utfordringen knyttet til dette dreier seg om både kapasitet og kompetanse. I tillegg vil de demografiske endringene som fører til en økning av antall eldre over 80 år i 2025 føre til økt press på tjenestene. Kommunenes inntekter kan ikke forventes å øke tilsvarende det økte behovet for tjenester.

Helse- og omsorgstjenesten har hatt utfordringer med å holde driftsutgiftene innenfor den bevilgede rammen de siste årene. Det er fortsatt ventet at flere oppgaver overføres til kommunene.

Rapport etter forvaltningsrevisjon som ble gjennomført høsten 2015 viste at pleiefaktoren (årsverk pr plass) har steget de siste årene. Det er stor variasjon i pleiefaktor på sykehjem i Norge. En undersøkelse gjort av RO (Ressursenter for omstilling i kommune) konkluderte med at pleiefaktoren varierer mellom 0,5 og 1 årsverk per plass.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pleiefaktor Orkdal helsetun	0,90	0,95	0,91	0,97	0,95	1,02

Det er gjort en omfattende gjennomgang av bemanningssituasjonen på Orkdal helsetun i 2017. Det er tatt utgangspunkt i at pleiefaktoren på langtidsavdelingene skal være 0,8 og på korttids- og skjemet avdeling 0,9. Det er i tillegg gjort en gjennomgang på andre funksjoner som lederstruktur, kontor, kjøkken og renhold og konkludert med mulighet for reduksjon uten at det går utover tjenestetilbudet. Full virkning av tiltakene påberegnes fra 1.1.18.

Brukere

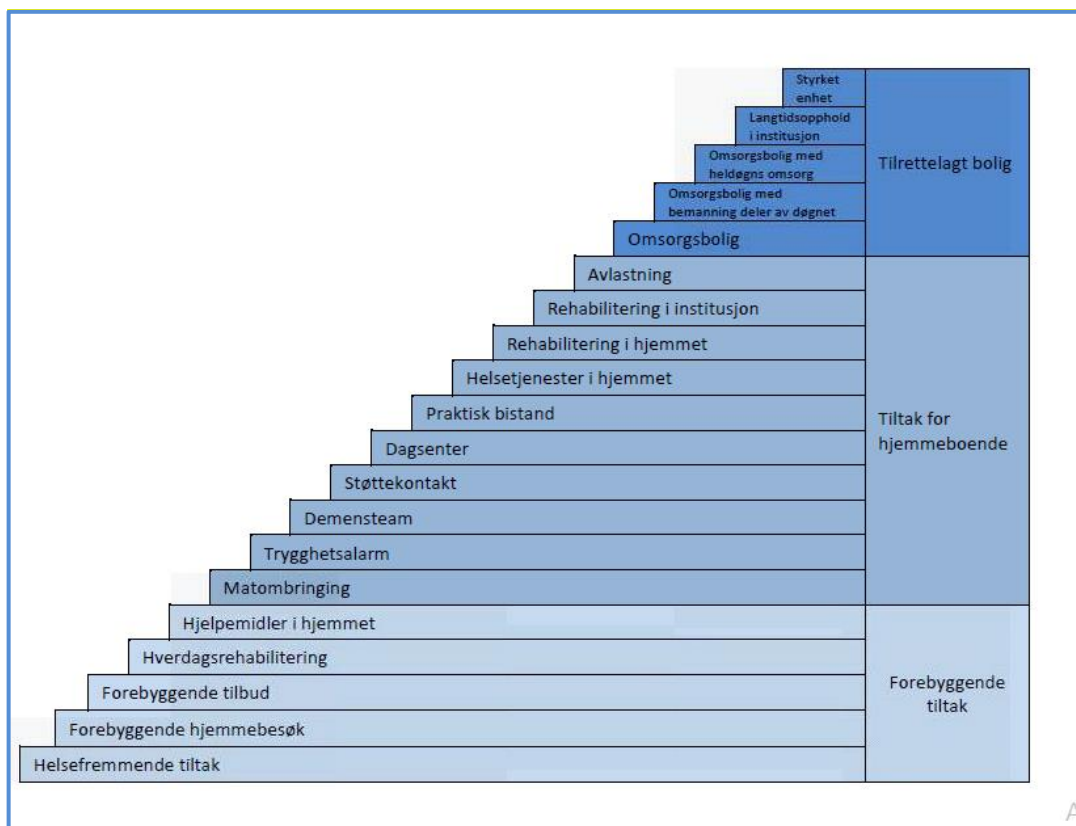
Pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven er endret. Endringen gjelder rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Det er utarbeidet kriterier for den enkelte kommune og det føres ventelister. Forskriften trådte i kraft juni 2017. Det er satt i gang et arbeid med å utarbeide kriterier også for de andre helse- og omsorgstjenestene.

Utfordringsbildet er ytterligere beskrevet i strategidokument for helse- og omsorgstjenesten.

Lenke til: [Strategidokument helse- og omsorgstjenesten](#)

11.3 Strategi

11.3.1 En godt dimensjonert og utbygd omsorgstrapp

For å gi tjenester av god kvalitet på beste effektive omsorgsnivå er vi avhengig av å ha en godt dimensjonert og utbygd omsorgstrapp. Tanken bak dette er at helsefremmende og forebyggende tiltak som ligger langt ned i trappa skal sette brukeren i stand til å mestre eget liv og at de skal få mulighet til å bo i egen bolig så lenge som mulig.

De tiltakene som ikke er godt nok utbygd for at Orkdal kommune skal kunne tilby tjenester på nivået som er riktig for hver enkelt bruker, er nærmere beskrevet i strategidokument for helse- og omsorgstjenesten.

Nøkkeltall (se strategidokument) viser at Orkdal kommune er institusjonstung, og sett i lys av den demografiske utviklingen vil det være hensiktsmessig å vri tjenestetilbudet til mer hjemmebasert omsorg. Hverdagsrehabilitering, forebyggende hjemmebesøk, velferdsteknologi, frivillighet og samarbeid om rehabilitering mellom Orkdal helsetun og hjemmetjenesten er tiltak det vil legges vekt på for å nå dette målet i handlingsplanperioden. Sistnevnte baseres på et kollegialt samarbeid både mellom ledelse og pleieressurser på en måte som muliggjør god ressursutnyttelse og kompetanseheving av den samlede gruppen.

Det ble bevilget 3,2 mill. kr til et 3-årig prosjekt som omhandler hverdagsrehabilitering og forebyggende hjemmebesøk for perioden 2016-2018. Prosjektet kom i gang for fullt fra august 2016. Til sammen 55 brukere har mottatt tjenesten så langt. Det er litt tidlig å konkludere når det gjelder effekt. Men de 18 første brukerne hadde en reduksjon på til sammen 29,6 vedtakstimer på bakgrunn av 4 ukers innsats fra hverdagsrehabiliteringsteamet. Det gir en gjennomsnittlig reduksjon på 1,6 time bruker. Dersom dette er representativt for alle de 55 brukerne som så langt har mottatt tjenesten, er effekten en reduksjon på 90 vedtakstimer per uke. Flere effektmål presenteres i strategidokument for helse- og

omsorgstjenesten. Det vil også være effekter av hverdagsrehabilitering som er vanskelig målbart, da det også dreier seg om endret arbeidsmetodikk i hele hjemmetjenesten gjennom å legge til rette for egenmestring hos brukerne framfor å "gjøre for". En mer fullstendig evaluering vil legges til grunn for vurdering av eventuell videreføring etter prosjektperioden.

Forebyggende hjemmebesøk gjennomføres av hverdagsrehabiliteringsteamet og startet opp i 2017. I Orkdal kommune tilbys dette til alle innbyggere på 78 år. I 2017 er det 67 78-åringere i Orkdal. 51 har så langt fått tilbud og 42 har takket ja til besøk.

Det er behov for å utrede framtidige boløsninger for eldre i Orkdal kommune, herunder bruk og investeringsbehov på Orkdal helsetun. Det er behov for en ekstern utredning, som igangsettes høsten 2017 og resultat presenteres i løpet av 1. kvartal 2018.

11.3.2 Velferdsteknologi

Velferdsteknologi beskrives i Stortingsmelding 29 – Morgendagens omsorg som ett av tiltakene for å møte utfordringene knyttet til det økte behovet for kommunale helse- og omsorgstjenester. I likhet med hverdagsrehabilitering legges det, ved bruk av velferdsteknologi, til rette for at brukeren selv kan mestre eget liv, og leve lenger i eget hjem.

Tiltak

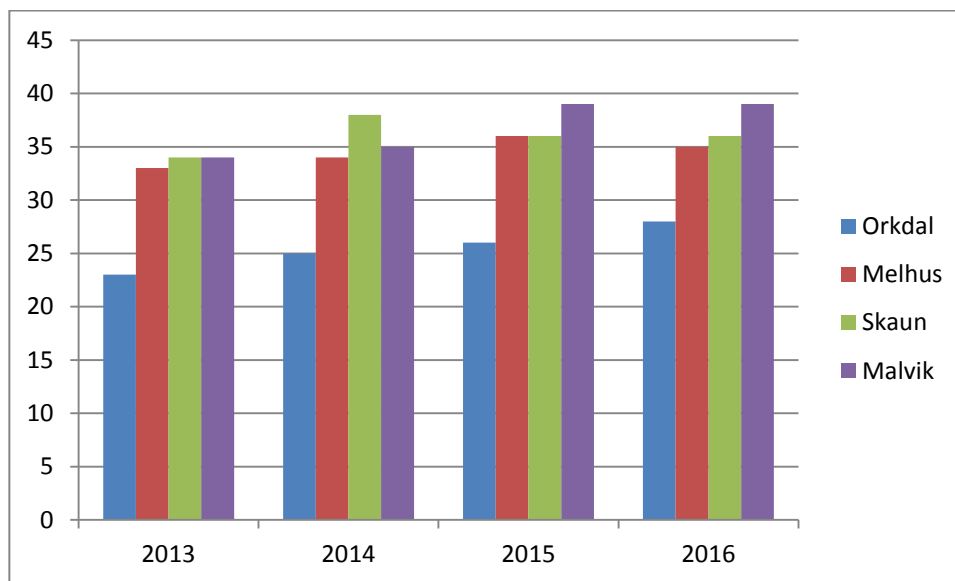
Orkdal kommune deltar i det midtnorske velferdsteknologinettverket og har startet utprøvingen av automatiske dosetter for 5 brukere i hjemmetjenesten. Det er startet kartleggingsarbeid for bruk av GPS for hjemmeboende demente. Ved omsorgshyblene er det montert utstyr for kameratilsyn som erstatning for stedlig tilsyn. Dette er en løsning som forventes å være mindre inngripende i brukerens liv enn oppmøte inne hos pasienten på natt. Det vil også ha potensiale i å kunne øke frekvensen av tilsyn uten å øke ressursbruken. Kameratilsyn er forventet implementert i løpet av november 2017 etter samtykke fra brukerne. Nærmere julen 2017 skal det forsøkes en kampanje for å legge vekt på bruk av teknologiske hjelpemidler som er hylleware og lett tilgjengelig for alle. Dette kan være en forsiktig start på å ta i bruk teknologi som vil bidra til å trygge brukeren uten å sette inn flere stedlige ressurser. Prosjektene vil fortsette, og videreutvikles i 2018.

Dagens løsning for trygghetsalarm er sårbar og basert på gammel teknologi, og ivaretar bare delvis det behov brukeren har trygghet ved for eksempel fall i eget hjem. Dette er en analog løsning som er tilknyttet legevaktsentralen ved at det foretas en oppringing som senere videreføres til vakttelefon i hjemmetjenesten. Deretter må den som har vakttelefon kontakte nærmeste ressurs. Det tilrådes investering av digital løsning som ivaretar behov for dokumentasjon i fagsystemet. Kostnaden for innkjøp av digital trygghetsalarm er 1,65 mill. kr inkl. mva. Rådmannen har ikke funnet rom for å prioritere tiltaket.

11.3.3 Frivillighet

Orkdal har på mange områder et godt samarbeid med frivillige og pårørende. Det er imidlertid et behov for mer systematisk tilnærming til samarbeid med frivilligheten. Kommunen må fastsette ambisjonsnivået for samarbeidet med frivillige. Dette kan gjøres gjennom en overordnet strategi for frivillig arbeid i Orkdal kommune samt en strategi for frivillig arbeid i helse- og omsorgstjenesten. Arbeidet med frivillighetsstrategi er igangsatt.

11.3.4 Kompetanse

Orkdal kommune har lav andel med 3-årig høyskoleutdanning totalt sett. Hjemmetjenesten ligger på landssnitt, mens Orkdal Helsetun har noe lavere dekningsgrad. Andelen sykepleiere er imidlertid økt fra 15,3 i 2016 til 18,2 i 2017. Det fortsatt en målsetting om å øke andelen. Der hvor det er mulig skal alle stillinger lyses ut som sykepleierstillinger ved ledighet. Det er behov for å øke andelen med 3-årig høyskoleutdanning ved skjermet enhet for å lukke avvik etter fylkesmannens tilsyn. Dette skjer ved at 4 helsefagarbeiderårsverk blir gjort om til sykepleier- og vernepleie årsverk høsten 2017. Kostnad per omgjorte årsverk er 100 000 kr.

Tiltak:

Det er utarbeidet strategisk kompetanseplan for Helse- og omsorgstjenesten. Samt at hver enhet og avdeling lager kompetanseplaner med utgangspunkt i det spesifikke behovet.

Rekrutteringsstrategi for sykepleiere er utarbeidet i samråd med tillitsvalgte og vedtatt i administrasjonsutvalget 23.8.17.

Når andelen sykepleiere økes ved at stillinger gjøres om ved ledighet, øker kostnaden tilsvarende 75 000 kr per årsverk. Det er vanskelig å forutse eksakt antall stilling som gjøres om, men det legges inn et anslag på 4 stillinger for 2018 tilsvarende en kostnad på til sammen 300 000 kr.

NTNU starter desentralisert sykepleierutdanning i regionen høsten 2018.

På bakgrunn av fylkesmannens tilsyn og behovet for å bedre struktur og rutiner foreslås det at Orkdal helsetun tilføres 700 000 kr til ansettelse av fagutviklingssykepleier.

Lenke til: [Strategisk kompetanseplan](#)

11.3.5 Heltidskultur i helse- og omsorgstjenesten

Heltidskultur beskrives i litteraturen og forskningen som positivt både pasient- og brukerperspektivet, arbeidstakerperspektivet, arbeidsgiverperspektivet og samfunnsperspektivet. Det er en overordnet målsetting å arbeide for en heltidskultur i helse- og omsorgstjenesten i Orkdal kommune.

Å jobbe for en heltidskultur er en langsiktig og kontinuerlig prosess. En forutsetning for endring er at alle berørte aktører har en felles virkelighetsforståelse, et felles utfordringsbilde og et felles mål. Da blir det også lettere å finne virkemidlene i fellesskap. Utvikling av heltidskultur kan innebære store omstillinger. Kommunesektoren skal være en attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker seg tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft. Heltidsarbeid skal derfor være hovedregelen. En virksomhet med en sterk heltidskultur vil også kunne være åpen for ønsket deltid, men ikke for vedvarende uønsket eller ufrivillig deltid. For ytterligere informasjon se strategidokument.

Foreslåtte tiltak

- Vurdere 12-timers helg, der hvor dette er hensiktsmessig. Arbeidstaker jobber da hver 4. helg.
- Når det er mulig bør stillinger utlyses som heltidsstillinger.
- Der det er mulig og hensiktsmessig for enheten, bør økning i eksisterende stillinger prioriteres foran utlysning. Med hensiktsmessig for enheten menes blant annet at det ikke utløser andre eller mindre heltidsstillinger eller at man får ledighet på helg.
- «Hinkehelg» (en ekstra helgevakt i løpet av en 6-ukers periode) innføres for ansatte som ønsker. Dette bør fortrinnsvis innføres i tillegg til dagens stillingsprosent slik at stillingsandelen økes.
- «Timebank» som pilot i en avdeling. Dette medfører at ansatte tilsettes i heltidsstilling, men deler av stillingen dekkes som sykevikar og ekstravakter.

Alle tiltakene drøftes med aktuelle fagforeninger i hvert enkelt tilfelle før eventuell innføring.

11.3.6 Livsglede for eldre

Orkdal helsetun ble sertifisert livsgledesykehjem i 2017 og har inngått avtale med Stiftelsen Livsglede for eldre om å videreutvikle konseptet livsglededekommune. Arbeidet er startet ved at det gjennomføres en utprøving av konseptet med livsgledetur. Livsgledeturen skal, som oppfølging av hverdagsrehabilitering, bidra til å sikre ensomme og immobile personer en ukentlig tur for å opprettholde fysisk aktivitet samt å få sosial stimuli. Dette gjennomføres som del av praksis ved helsefagutdanningen på Orkdal vgs.

11.3.7 Menn i helse

Som et rekrutteringstiltak for å sikre kompetanse er det et ønske om å utrede muligheten for et "menn i helse"- prosjekt i Orkdal kommune. Dette vil være et tiltak for menn mellom 26 og 55 år som mottar egnede ytelser fra NAV. Deltakerne får tittelen helserekrutt og det tilbys et komprimert utdanningsforløp frem til fagbrev som helsefagarbeider. Helserekruttene veksler mellom å motta ytelser fra NAV og lønn fra kommunen.

11.4 Resultatmål

	2016	Mål 2018	Mål 2021
Sykefravær Orkdal helsetun	14,1 %	10 %	10 %
Sykefravær hjemmetjeneste	11,8 %	10 %	10 %
Sykefravær SiO	3,8 %	4 %	4 %
Antall betalingsdøgn for utskrivningsklare pasienter	6	0	0
Andel klager som får medhold av fylkesmannen	0	0	0
Andel saker behandlet innenfor frist	87 %	100 %	100 %

11.5 Økonomiske tiltak

11.5.1 Tiltak i handlingsplanperioden 2018-2021

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
Fagutviklingssykepleier på Orkdal helsetun	700	700	700	700
Omgjøring av stillinger	300	300	300	300
Rekrutterings/og personalpolitiske tiltak, eldreomsorgen	2200	2200	2200	2200
Heltidskultur	100	100		
Kompetanseutvikling eldreomsorgen	700	700		
Trygghetsalarmer, økt egenbetaling	-75	-75	-75	-75
Bortfall utgifter akuttmottak	-60	-60	-60	-60
Nye trygghetsalarmer (investering)	1 650			

11.5.2 Vedtatte tiltak i tidligere handlingsplan

Tidligere vedtatte tiltak	2017	2018	2019	2020
Omstillingsfond eldreomsorgen	2 000			
Ressurskrevende brukere	621	621	621	621
BPA – hjemmetjenesten (personlig assistent)	1 400	1 400	1 400	1 400
Styrking helsetunet			500	1 000
Trygghetsalarmer, redusert leie	90	90	90	90
Omsorgsbolig med heldøgns omsorg-utredningsmidler	750			
Styrking helsetunet	1 000	500		
Hverdagsrehabilitering 3-årig prosjekt	1 082	1 082		

12 Familie og velferd

12.1 Helse og familie

Enhet helse og familie omfatter allmennlegetjeneste, legevakt, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, fysio- og ergoterapitjeneste, psykisk helse og rusarbeid, boligtildeling og husbanktjenester, Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) og koordinerende enhet.

Lenke til:

- [Strategidokument helse og familie](#)
- [Boligsosial handlingsplan](#)

12.1.1 Status

12.1.1.1 Tidlig innsats

Ett av målene i kommuneplanens samfunnsdel er at barn og unge skal oppleve mestring og utvikling som gir et godt grunnlag for voksenlivet. I tillegg skal Orkdal kommune fremme psykisk og fysisk helse, mestring og livskvalitet for alle våre innbyggere. De fleste innbyggerne i kommunen mestrer egne liv, men for de som trenger bistand for å klare dette, er det viktig å utvikle gode tiltak som kan iverksettes så tidlig som mulig. Tidlig innsats kan for eksempel forebygge skjevutvikling hos barn og unge, frafall i videregående og hjelpe voksne som ikke mestrer foreldrerollen.

Orkdal kommune har som målsetting å bistå barn og foreldre gjennom tidlig og samordna innsats, og ønsker derfor å styrke den tverrfaglige samhandlingen rundt barn og unge i kommunen.

I 2016 ble det ansatt en ny kommunepsykolog som fikk hovedansvar for tidlig innsats og videreutvikling av det gode tverrfaglige arbeidet som er igangsatt i kommunen.

12.1.2 Strategi

12.1.2.1 Ansatt psykolog

Orkdal kommune fikk tilskudd fra Helsedirektoratet på kr 510 000,- i 2015 til ansettelse av ny psykolog i den kommunale helse – og omsorgstjenesten. Dette tilskuddet var for 1. driftsår, men tilskuddsordningen videreføres i tre år. Tilskuddet dekker ikke full lønn, så det ble avsatt 200 000 kr i 2016-2018 og 600 000 kr fra 2019 til formålet. Den nye kommunepsykologen får hovedansvar for tidlig innsats, for å lede det interkommunale prosjektet Bedre Tverrfaglig Innsats og for videre oppbygging av de gode tverrfaglige tilbudene i familiesenteret.

12.1.2.2 Familiesentret

Orkdal kommune ønsker å styrke tjenestene til barn, unge og deres familier gjennom tilbudene i Familiesenteret. Det er stor etterspørsel etter tjenestene, og det er behov både for å omprioritere ressurser og styrke tjenesten ytterligere. I 2015 var det 35 barn og unge som mottok tjenester, men i løpet av de tre første kvartalene i 2017 er tallet steget til over 100. Vi ser særlig behov for kompetanseheving til ansatte i Familiesenteret, foreldrestøttende tiltak og metoder for systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn. Regjeringen vil styrke innsatsen for barn og unges psykiske helse og det forebyggende rusarbeidet. For Orkdal utgjør satsningen en økning av rammetilskuddet på 955 000 kr som gir muligheter til å øke stillingsressursen på Familiesentret med ei 100 % stilling fra 2018.

12.1.2.3 Videreutvikle tverrfaglig samarbeid i skolehelsetjeneste

Orkdal kommune ønsker fortsatt å styrke tilbudet til barn og unge i skolehelsetjenesten. Det vil spesifikt være fokus på tverrfaglig samarbeid gjennom å videreutvikle faste samarbeidsrutiner mellom helsesøster i skolehelsetjenesten, fysio-/ergoterapitjenesten og psykisk helse og familiesenter.

Som varslet i Kommuneproposisjonen vil Regjeringen ytterligere styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten, herunder jordmortjenesten. For Orkdal utgjør det en styrking på kr 52 000 i 2018.

I tillegg til den økte rammen til fysio-/ergoterapitjenesten på 200 000 kr skal styrkingen bidra til å videreutvikle det tverrfaglige samarbeidet i skolehelsetjenesten.

12.1.2.4 Hverdagsrehabilitering

En av målsettingene i Kommuneplanen er å legge til rette for at den enkelte lengst mulig kan mestre eget liv. Ved å utarbeide en modell for hverdagsrehabilitering som er tilpasset kommunens behov, kan man forebygge og /eller utsette behov for økte tjenester fra kommunen. Etablering av tverrfaglig team som jobber med forebyggende hjemmebesøk kan være et slikt tiltak. Dette går ut på å styrke evnen til å mestre dagliglivets utfordringer, og ergoterapeuter og fysioterapeuter er viktige bidragsyttere i dette arbeidet. Det er etablert et tverrfaglig team med fokus på hverdagsrehabilitering og utvikling av forebyggende hjemmebesøk. Teamet består av ansatte fra hjemmetjenesten, fysio-/ergoterapitjenesten og psykisk helse. I handlingsplan 2016-2019 ble det avsatt 400 000 kr til ansettelse av en fysioterapeut i 100 % prosjektstilling i tre år.

12.1.2.5 Ungdomspatroljen

Ungdomspatroljen i Orkdal har etablert et godt samarbeid med Orkdal vgs./russen, politi, vaktelskaper og Natteravnene og har fått gode tilbakemeldinger på det arbeidet som gjøres.

Det er kommunalt ansatte som går Ungdomspatroljen og de melder tilbake at de har kapasitet til å gå oftere enn de gjør i dag. Å bevege seg ut av kontorene og jobbe med "utesko", betyr å være tilstede og tilgjengelige der ungdommen er. For å få til en økning på dette tilbudet, må de økonomiske rammene utvides. Det er satt av 80 000 kr i handlingsplan 2015-2018. Rammen ble økt med 70 000 kr fra 2016.

12.1.2.6 Opptrapping av fysioterapiressursen

For å oppfylle dagens kommunale forpliktelser har Orkdal kommune inngått driftsavtaler med 8 private fysioterapeuter tilknyttet Orkanger Fysioterapi og Osteopati (OFO), fordelt på 5,5 driftstilskudd. Tre av fysioterapeutene har reduserte driftstilskudd, og det er en målsetting at de økes gradvis opp til fulle driftstilskudd i handlingsplanperioden. Dette innebærer revidering av driftsavtaler, slik at fult driftstilskudd også medfører 7,5 t/uke til helsefremmende og forebyggende arbeid. Opptrappingen skjer gjennom interne omprioriteringer i enheten.

12.1.2.7 Litjgårdsveien

Tiltaket Elvestien Øst flytter i løpet av november 2017 inn i nye lokaler ved Litjgårdsveien. Litjgårdsveien omsorgsbasis er et tiltak for enslige mindreårige flyktninger og unge personer med sammensatte problemer som har behov for heldøgns bemanning. I dag er det 8-10 ungdommer som får det tilbudet, men ut ifra henvendelser og søknader er det tydelig at det er flere ungdommer som har behov for det omsorgsnivået. Målsettingen for ungdommene er å skape gode rammer for å gi bistand gjennom respektfull behandling, støtte, og gi dem kompetanse til å mestre hverdagen.

Elvestien Øst er organisert under fagavdeling psykisk helse og rusarbeid fram til 1/1-2018, men blir fra det tidspunktet egen fagavdeling i enheten Helse og familie. Ny fagleder er på plass fra årsskifte.

Litjårdsveien omsorgsbasis er et utvidet tilbud i forhold til Elvestien Øst, og en må derfor bruke 2018 til å finne rett nivå når det gjelder ansatteressurs og økonomi. Utgiftene rundt enslige mindreårige flyktninger blir finansiert av flyktningsmidler.

12.1.2.8 Øyeblikkelig hjelp døgntilbud innenfor psykisk helse og rusmiddelproblem fra 2017

Fra 2017 skal pasienter med psykiske helse- og rusmiddelproblemer få øyeblikkelige hjelp døgntilbud i kommunen. Bakgrunn for å innføre plikten for personer som har psykisk helse – og/eller rusmiddelproblemer er at denne gruppen ikke skal diskrimineres, men ha lik tilgang til helsetjenester når det haster. Hensikten med øyeblikkelig hjelp døgntilbud er å unngå innleggelse i spesialisthelsetjenesten når dette ikke er ønskelig eller nødvendig ut fra helhetlig medisinsk og psykososial vurdering. Det stilles følgende krav til døgntilbudet:

- Tilbudet som etableres i kommunen skal være bedre eller like godt for pasienten som et alternativt tilbud i spesialisthelsetjenesten
- Tilbudet skal etableres med den allmenntilgjengelige og øvrige kompetansen som finnes i kommunen

Øyeblikkelig hjelp døgnopphold er en del av kommunens sørge- for- ansvar. Kommunen bør vurdere om tilbudet kan etableres som en del av det eksisterende tilbudet i kommunen, spesielt på grunn av at de økonomiske overføringene til kommunen er svært begrenset. For 2018 er det ingen overførte midler til etableringen.

Plikten til øyeblikkelig hjelp døgnopphold gjelder kun for pasienter og brukere som kommunen har mulighet til å utrede, behandle eller yte omsorg til.

12.1.2.9 Vertkommunesamarbeid med Snillfjord om helsestasjon og skolehelsetjeneste

Fra 2018 vil helsestasjon og skolehelsetjenesten gi samme tjeneste til den delen av Snillfjord kommune som skal inn i nye Orkland kommune gjennom et vertskommunesamarbeid frem til 2020. Tilbudet vil innbefatte helsestasjonstilbud på Krokstadøra, tilbud om skolehelsetjeneste på Krokstadøra oppvekstsenter, samt tilhørende tverrfaglig samarbeid i tjenesteområdene. Forutsetningen er at avtalen om vertskommunesamarbeid blir vedtatt.

12.1.2.10 Økt ergoterapiressurs

For mange eldre kan graden av selvstendighet øke betraktelig gjennom god tilrettelegging av omgivelsene, og da er tekniske hjelpemidler et viktig virkemiddel. Ergoterapeuter sin kompetanse ligger i å kartlegge funksjonsnivå og finne gode tiltak for tilrettelegging. Ved å jobbe godt med tilrettelegging og bidra til selvstendighet i daglige aktiviteter, vil flere eldre kunne klare seg hjemme lenger og unngå behov for institusjonsplass. Muligheten for at eldre kan vende tilbake til eget hjem etter sykehusinnleggelse og funksjonsfall er også langt bedre med god tilrettelegging.

Ulike tiltak har blitt igangsatt for å styrke kommunens innsats i retning av forbygging og tidlig innsats. Eksempler på dette er Hverdagsrehabilitering, Forebyggende hjemmebesøk, Livsgledeskommune/sykehjem, Lyst på livet, "Mestringstreff", fallforebygging med mer. Til tross for gode tiltak er pågang på ergoterapitjenesten stor og en ser en økning i antall henvendelser.

	2012	2013	2014	2015	2016
Antall nye henvendelser	194	211	234	234	324

På bakgrunn av dette ser en behovet for økt ergoterapiressurs, men rådmannen ser ikke muligheten til og prioriterte dette.

12.1.3 Resultatmål

Resultatmål	Status 2016		Mål 2017	Mål 2021
	Landet	Orkdal		
Brukerundersøkelse Ergoterapi og fysioterapi	5,2	5,5	5,0	5,0
Brukerundersøkelse Helsestasjon	5,2	5,4	5,0	5,0
Brukerundersøkelse Psykisk helsearbeid (Skala 1-4)	3,5	3,6	3,5	3,5
Sykefravær		3,7 %	5,5 %	5,5 %

12.2 Arbeidsområdet NAV

NAV – sosialtjenesten

I samsvar med gjeldende samarbeidsavtale mellom Orkdal kommune og NAV organiserer og administrerer NAV Orkdal kommunens ansvar for inntektssikring gjennom økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønad, ungdomskontakt, økonomisk rådgivning, gjeldsrådgivning og statlig bostøtte.

Arbeid og aktivitet er viktig for menneskers livsgrunnlag og helse. Dette vises også i regjeringens handlingsplan mot fattigdom;

- Å gi alle muligheter til å komme i arbeid
- Å gi alle barn og unge mulighet til å delta og utvikle seg
- Å gi bedre levekår for de vanskeligst stilte

Arbeids- og velferdsforvaltningen skal bidra til sosial og økonomisk trygghet og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

12.2.1 Status

NAV Orkdal har 25 ansatte, fordelt på 9,95 kommunale årsverk, og 13,9 statlige. Enheten er organisert i en mottaks- og en oppfølgingsavdeling.

Svingninger i arbeidsmarkedet fører til at NAV Orkdal erfarer svingninger i arbeidsmarkedet, som medfører en del ny tilmeldte arbeidssøkere og permitterte, og en stor andel ungdom blant dem. Vi ser at ungdom uten formell kompetanse og mindre arbeidserfaring faller først ut når arbeidsgivere må nedbemanne. Arbeidsgivere etterspør arbeidskraft med fagbrev. Det er et styrket krav til aktivitet for mottakere av sosialhjelp, og en aktivitetsplikt for ungdom under 30 år.

Bosetting av flyktninger fordrer oppfølgingsarbeid for veilederne i NAV over tid.

Høyere boligpriser på kommunale boliger fører til at flere har behov for økonomisk sosialhjelp, og det bidrar til høyere utbetalinger på sosialhjelpsbudsjettet. Dette har medført stor bruk av fondsmidler for å dekke opp underskudd i 2017.

Kommunesamanslåing og sammenslåing av NAV-kontor krever tid til fagsamarbeid og kulturbygging, samtidig som man skal opprette gode tjenester til innbyggerne.

12.2.2 Strategi

Strategier og tiltak for å redusere antall sosialhjelpsmottakere og personer med helserelaterte utfordringer som er utenfor aktivitet og arbeid i Orkdal kommune

Styrke personalressursen til tett oppfølging og bistand av mennesker som har vært utenfor aktivitet og arbeidsliv over kortere eller lengre tid. Dette kan eksempelvis dreie seg om støtte og oppfølging i arbeidstrening og på praksisplass, samarbeid med arbeidsgivere om tilrettelegging på arbeidsplassen, eller om direkte bistand til å stå opp om morgenen og transport for å komme seg til jobb/aktivitet. Tett samarbeid med helsetjenesten er også vesentlig for å bistå til at personer raskere kan komme tilbake til arbeid.

Strategier og tiltak for å ivareta bosatte flyktninger

NAV har styrket innsatsen overfor innvandrere og flyktninger ved å dedikere en stillingsressurs til tettere arbeidsrettet oppfølging av denne gruppa. Flyktninger som ikke har kommet i jobb eller utdanning etter to år i introduksjonsprogrammet, blir NAV-brukere. En del kan ha lang avstand til arbeid og muligheten for å bli selvhjulpne. De kan ha behov for NAV sin bistand og ytelser over mange år. Flere bosettinger de siste årene medfører flere brukere av NAV.

Strategier og tiltak for å styrke kvaliteten i den arbeidsrettede brukeroppfølgingen og møte svingninger i arbeidsmarkedet, arbeidsledighet og permitteringer

Styrking av markeds kunnskap, kjennskap til lokalt næringsliv og samarbeid med og bistand til arbeidsgivere er viktig for at flere av NAV sine brukere skal komme i/eller beholde arbeid. Sikre riktig type kurs, opplæring og tiltak som brukere mangler og som bidrar til kompetanse som det lokale næringslivet etterspør.

Sikre digitalisering og modernisering av tjenestene slik at de som kan har oversikt over sine saker, og kontakt med sin veileder gjennom www.nav.no

Bruke personell og ressurser på brukere som har sammensatte utfordringer og behov for tett oppfølging for å kunne komme i arbeid og aktivitet

12.2.3 Resultatmål

	Status 2016	Mål 2019	Mål 2021
Andel som har mottatt økonomisk sosialhjelp	1,9 %	1,5 %	1,4 %
Andel som er langtidsmottakere med økonomisk sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold	1,3 %	1,1 %	0,9 %
Andel unge som har mottatt økonomisk sosialhjelp	4,0 % *	3,6 %	3,2 %
Sykefravær kommunalt ansatte	13,1 %	5,0 %	4,0 %
Andel virksomheter som har fått arbeidsmarkedsbistand fra NAV	29,7 %	30 %	32 %

* Gjennom oppfølging av ungdom i gruppene «Alle kan», får vi kontakt med ungdommer som har falt ut av skole, og som ikke er i jobb. Vi kartlegger deres behov for bistand fra NAV. Dette medfører at andelen unge som mottar økonomisk sosialhjelp er relativt høy. Men hensikten er at de så raskt som mulig skal komme tilbake til skole og utdanning eller i arbeid/aktivitet. Høye boligpriser medfører også at flere ungdommer søker bistand.

12.3 Barneverntjenesten

Barneverntjenestens oppgave er først og fremst å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Videre skal tjenesten bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Barn som har særlige behov skal primært få hjelp i sitt eget hjem. Dersom slike hjelpetiltak ikke er tilstrekkelig, kan barneverntjenesten plassere barn i fosterhjem eller barneverninstitusjon.

Orkdal kommune er fra 1.1.2018 vertskommune for den interkommunale barneverntjenesten for Orkdal, Meldal og Agdenes. Fra samme tidspunkt omfatter tjenesten 13,2 årsverk fordelt på enhetsleder, 0,9 merkantil stilling, 2 fagledere og 9,3 barnevernskonsulenter.

Regnskapet for tjenesten føres som en del av Orkdal kommunes regnskap, men tiltakene føres adskilt for hver kommune.

12.3.1 Status

Barneverntjenesten har i løpet av 2017 vært gjennom store organisatoriske endringer i forbindelse utskillinga av Skaun fra det interkommunale barnevernsamarbeidet. 5,86 stillinger er overført til Skaun og arbeidet med å etablere en ny organisasjon er godt i gang. Ny organisering skal være funksjonell fra 01.01. 2018. Tjenesten overholder i all hovedsak alle lovkrav. Videre har tjenesten over tid investert mye i kompetanseutvikling i form av spesielle foreldreveiledningsprogram og det er lagt vekt på å utvikle og drive barnevernstiltakene selv. På denne måten får tjenesten utnyttet tildelte midler på en bedre måte. Fosterhjemsarbeidet er styrka og det har vært drevet opplæring i nettverksmetodikk for hele tjenesten. Blant annet er det en uttalt målsetting at familieråd skal vurderes i alle saker hvor det er fare for at barnet må flyttes ut av hjemmet.

Brukermedvirkning i alle deler av arbeidet står sentralt i tjenesten og det er inngått et samarbeid med barnevernsproffene gjennom «Mitt – Liv»-prosjektet

Tjenesten har fremdeles et godt arbeidsmiljø og det jobbes målretta med nærværsfaktorer.

12.3.2 Strategi

Etablere ny organisasjon fra 01.01. 2018

Skaun skiller ut fra barnevernssamarbeidet fra 1.1.2018. Ny organisering tar hensyn til etableringa av Orkland kommune fra 2020. Da skal tjenesten betjene deler av Snillfjord i tillegg til de tre andre kommunene. Det er av stor betydning at barneverntjenesten blir organisert på en slik måte at tverrfaglig hjelp og innsats overfor barn og unge lettere kan iverksettes. Likeledes at en tar høyde for en annen oppgavefordeling mellom stat og kommune

Styrking av den nettverksmetodiske satsinga og brukermedvirkningsperspektivet

Tjenesten ønsker å fremstå som samhandlende med brukernes nettverk. På denne måten blir de involvert i sterkere grad i barnas problemløsning. Det skal fortsatt satses på ulike former for nettverksmetodikk, blant annet Familieråd.

Videreutvikle satsinga på forskjellige kunnskapsbaserte metoder

I tillegg til nettverksmetodiske tilnærminger skal det fortsatt satses på å utdanne ansatte i forskjellige kunnskapsbaserte foreldreveiledningsprogram, så som PMTO, PCIT og COS-P.

Utnytte velfersteknologien på best mulig måte

Tjenesten har etablert digitalt arkiv fra september 2017. Mobil saksbehandling vil innføres fra 2018. Det forventes at tjenestens forvaltningsarbeid vil effektiviseres som en følge av dette og at tid blir frigjort til dirkete arbeid med brukerne.

Oppgavefordelingen mellom stat og kommune

Det må forventes at kommunen gradvis overtar mer av de statlige oppgavene for barnevernet. Kvalitets- og strukturreformen i barnevernet ble presentert i mars 2016 og vil trolig bli inkludert i forslaget om ny barnevernlov som ventes å bli fremmet for stortinget i løpet av 2018.

Her er forslaget at kommunene vil få økt faglig og økonomisk ansvar for alle typer hjelpetiltak. Spesielt vil kommunene få ansvar for rekruttering, opplæring og veiledning av fosterhjem. Kommunenes nærhet til innbyggerne skal gi et bedre og mer tilpasset tjenestetilbud, på barnevernsområdet. Kommunen må derfor ha en langsiktig strategi på hvordan løse disse oppgavene uten bistand fra det statlige barnevernet. Dette må ses i lys av etableringa Orkland kommune.

Psykatri/Barnevern

Barn/ungdom er mer lovlydige, det er mindre rusbruk og kriminalitet men en stadig større andel får psykiske vansker. (Jf. siste ungdomsundersøkelse)

Det er en gråsone hva som er psykiatri og hva som er barnevern. Ofte er det begge deler. Uansett vil nok tjenestetilbudet til disse barna/ungdommene i større grad bli et kommunalt ansvar (jf. samhandlingsreformen). Kommunens psykiatrikompetanse for barn må i sterkere grad kanaliseres mot barnevernets klienter og i et samarbeid med barnevernet. Dette gir et godt utgangspunkt for et mer helhetlig tilbud enn hva som er i dag hvor oppgavefordelinga er delt mellom stat (spesialisthelsetjenesten) og kommune.

Forebyggende vs. risikobarnevern

Kommunen må bli enda tydeligere på andre enheter og instansers forebyggende oppgaver. Barneverntjenesten må investere mye i å komme disse enhetene i møte ved tettere samarbeid.

Barneverntjenesten må være en bidragsyter sammen med andre kommunale enheter i å yte tidlig innsats på et lavest mulig nivå. Konkret i form av satsing på å utvikle kommunens familiesenter og deltagelse i tverrfaglige team.

Barnevern og etnisitet (økt antall innvandrere)

I og med at vi kan forvente økt innvandring av etniske minoriteter (flyktninger, arbeidsinnvandring), må barneverntjenesten styrke sin kompetanse i området barnevern og etnisitet.

Et mer gjennomiktig barnevern

Barnevernet må generelt bli mer gjennomiktig. For vår tjenestes del handler det om å la politikerne, media og lokalsamfunnet få kjennskap til hva vi driver med. Vi vil legge vekt på utadretta virksomhet og invitere sentrale samfunnsaktører inn til tjenesten vår. Vi vil videre legge vekt på arbeidsmetodikk som er preget av åpenhet og samhandling med brukernes nettverk.

Personnlemmessige utfordringer og tiltak

Den kommunale barneverntjenesten vil hele tiden stå overfor utfordringen med å rekruttere gode barnevernskonsulenter. En like stor utfordring er å holde på disse over tid.

12.3.3 Resultatmål

	Status 2016	Mål 2018	Mål 2021
Tjenesten skal ikke ha fristoversittelser på meldinger	100 %	100 %	100 %
Tjenesten skal ikke ha fristoversittelser på undersøkelser	100 %	100 %	100 %
Tjenesten skal sikre lovens krav om 4 oppfølgingsbesøk i fosterhjemmene	100 %	100 %	100 %
Alle hjelpetiltak skal ha tiltaksplaner	100 %	100 %	100 %
Sykefraværet skal ikke overstige kommunalt gjennomsnitt	7,6 %	7,0 %	7,0 %

12.4 Kvalifisering og arbeid

Enhet kvalifisering og arbeid organiserer bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger, voksenopplæring, varig tilrettelagt arbeid, aktivisering og arbeidstrening, beredskapsarbeid og lokalt hjelpemiddellager.

Lenke til: [Strategidokument kvalifisering og arbeid](#)

12.4.1 Status

Bosetting og integrering av flyktninger

Den store økningen av asylsøkere til Norge høsten 2015 og våren 2016 førte til økt behov for bosettingsplasser. Orkdal kommune økte bosettingen i 2015 fra 20 til 40 flyktninger. For 2016 ble det vedtatt å bosette 48 flyktninger der 12 var enslig mindreårige under 18 år, og 5 av disse under 15 år. Orkdal kommune har en øvre grense for bosetting av 50 flyktninger i 2017, antallet kommunen ble bedt om å bosette var 29. For 2018 er vi bedt om å bosette 17.

Voksenopplæringa ivaretar kommunens plikt til å gi et godt og helhetlig tilbud om norskopplæring for flyktninger/innvandrere, grunnskoleopplæring for voksne og spesialundervisning for voksne. Voksenopplæringa har de siste årene hatt mellom 100 og 150 deltakere i opplæring. Voksenopplæringa har vertskommuneavtale med Meldal og Snillfjord, og selger voksenopplæringstjenester til Agdenes i tillegg. Fra 1. januar 2017 ble det etablert en voksenopplæringsavdeling i Meldal, ved Meldal videregående skole. Der er det to klasser som ivaretar deltakerne som er bosatt i Meldal kommune. Fra høsten 2017 ble søkningen til grunnskole for voksne mer enn doblet i forhold til tidligere. Det har over flere år vært en grunnskoleklasse for voksne med ettårig løp for elevene. Det er nå etablert to grunnskoleklasser, der den ene klassen legger opp til et toårig løp for å gå opp til eksamen.

Aktivering og sysselsetting

Målsettingen er å gi alle som ikke deltar, eller faller ut av ordinært arbeid et tilbud om arbeid/aktivitet. Grunnen til at de ikke deltar i det ordinære arbeidsmarkedet kan være fysiske, psykiske eller etniske årsaker. Mange får tilbud gjennom NAV sine arbeidsmarkeds kurs og tilbud i godkjente vekstbedrifter. For de som ikke har andre tilbud, benyttes kommunens to bedrifter til dette formålet, Orkdalstorget og Sampro. Både Orkdalstorget og Sampro har rammer som forutsetter inntekt for fortsatt drift, dette er det mest krevende i forhold til driften. Det er kontinuerlig fokus på nye arbeidsoppgaver for å sikre tilstrekkelig inntektsnivå.

Det stilles stadig større krav til journalføring og dokumentasjon, derfor er Gerica innført som fagsystem både ved Orkdalstorget og Sampro. Videre er det fra 2017 startet et

dagsentertilbud i lokalene ved Sampro, dette er et samarbeidsprosjekt mellom Hjemmetjenesten og Sampro og finansieres over ordinær drift. Tiltaket omfatter de som ikke er i stand til å nyttiggjøre seg arbeidsaktivitet. Tilbudet er i første omgang planlagt 3 dager per uke og fem timer per dag. Her vil tilbudet bli videre utviklet

Lokalt hjelpemiddellager

En økning av budsjettet i 2016 og 2017 har ført til at mange av de slitte og dårlige hjelpemidlene er byttet ut med nye. Det har vært en tverrfaglig gjennomgang av behovene og innkjøpene har vært prioritert i forhold til dette.

12.4.2 Strategi

Aktivisering og sysselsetting

Det vil framover bli sett på muligheten for økning av kvaliteten på tjenestetilbudet og synergieffekter mellom Sampro og Orkdalstorget.

Det er fortsatt stort fokus blant brukergruppen på at motivasjonslønnen på 11 kr per time oppfattes som lavt. Den er ikke økt siden 2004 og er lav i forhold til satser i ordinære vekstbedrifter. Det er ikke lagt inn forslag til økning i budsjettet.

For å kunne innfri inntjeningskravet ved Sampro er det avgjørende at volumet på tilvirkning, salg og utkjøring av fyringsved opprettholdes. Arbeidet er delvis tungt og utføres av personer i aktivisering- arbeidstrening. For å lette arbeidet foreslår rådmannen å kjøpe inn minilaster til produksjon og opplasting av ved. I tillegg til innkjøp av ny lastebil, bilen kan brukes både av Sampro og Orkdalstorget ved behov. Investeringene dekkes av enhetens overskuddsfond.

Bosetting- og integrering av flyktninger

Konkret anmodning om bosetting av flyktninger i 2018 er ikke mottatt enda. Signalet er en vesentlig nedgang av bosettingstallet, men Orkdal tar utgangspunkt i fortsatt å være prioritert i forhold til bosetting. IMDI (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) har konkludert med at de kommunene som fortsatt blir bedt om å bosette flyktninger, får tilbud om minimum 10 flyktninger.

En av flaskehalsene i bosettingsarbeidet har vært egne boliger. For å møte denne problemstillingen har det vært fokus på etablering av nye boliger. Flere byggeprosjekt er i ferd med å bli ferdigstilt, både i kommunal og privat regi. Det har ført til at kommunen er i rute med bosettingene og har mulighet for å fortsette bosettingene i HP-perioden ut fra de bestillingene kommunen får fra IMDI.

Det var i gjeldende handlingsplanperiode lagt vekt på innføring av Noark5 - godkjent elektronisk arkiv og innføring av "Svar ut" i fagprogrammet Visma. Begge modulene kjøpes inn for bruk i Flyktningtjenesten og Voksenopplæringa og kan lett omfatte alle nye kommunene i Orkland. Utgiftene dekkes over driftsbudsjettet. Innføringa vil i tillegg til å være godkjent arkiv, føre til innsparing i arbeidsinnsats og reduksjon i kostnadene ved utsendelse av post. 2018 vil være året for opplæring og full oppstart.

Voksenopplæringa har per i dag et deltakerantall på ca. 130. Fokuset framover blir å tilpasse driften ut fra endrede bosettingstall. Sannsynligheten er stor for en betydelig nedgang i antallet som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det som kan utsette nedgangen, er mulig familiegjennforening for de som allerede er bosatt i Orkdal, Meldal, Agdenes og Snillfjord. Kommunen har ingen innflytelse på hvem som får familiegjennforening, men har plikt til å tilby opplæring. To grunnskoleklasser og desentralisert opplæring i Meldal, vil fortsette så lenge det er behov.

Lokalt hjelpemiddellager

Samhandlingsreformen forutsetter flere hjelpemidler i lokalt lager på grunn av at pasientene skrives tidligere ut fra sykehus. Det er og en målsetting at flest mulig skal bo lengst mulig hjemme med hjelp på riktig nivå i omsorgstrappa. Med plasseringen av hjelpemiddellageret i lokalene til Orkdalstorget ser en at avstanden til hjelpeapparatet kan være stor. Det er behov for at plasseringen vurderes opp mot realiseringen av nytt folkehelsesenter og ikke minst i forhold til hvordan dette skal organiseres i Orkland kommune.

Kvalifiserings- og arbeidstreningssenter

Offisiell åpning av K-bygget (tidligere F-bygget) ble markert i mai 2014. Innvendig framstår det meste som fullverdig renoverert, men fortsatt står mye igjen utvendig. Det er behov for å starte arbeidet med renovering av yttervegger og innsett av nye vinduer, for å kunne tenke seg bygget som et permanent bygg for de tjenestene som har flyttet inn. Arbeidet kan gjennomføres ved at det settes av en sum hvert år for utvendig renovering, og at bygget innen ca. 8-10 år er ferdig renoverert, også utvendig. Det settes ikke av midler i budsjettet på dette tidspunktet, men det vurderes å se på om ett av vinduene på klasserommene må kunne åpnes for lufting. Utgiftene dekkes over drift.

Boveileder

Med etablering av over 70 nye kommunale leiligheter, eller leiligheter kommunen har tildelingsrett på, har behovet for en boveileder forsterket seg. I mange år har det vært vurdert å ansette en person med dette som hovedansvarsområde, nå mener rådmannen det er riktig tidspunkt å komme i gang. Stillinga tenkes knyttet opp mot boligkontoret og finansiert av "flyktningsmidler". Veiledninga skal være tilgjengelig for alle som bor i kommunale boliger, noe av arbeidstiden vil og gå med på alle de oppgaver som til enhver tid behandles av boligkontoret. Det er i tillegg behov for en tjenestebil ved boligkontoret, her tenkes det kjøp av en elbil.

12.4.3 Beredskapsarbeid

Sektorovergripende ROS analyse ble ferdig ved årsskifte 2013/2014 og ble behandlet sammen med revisjon av kommuneplanens arealdel. Det tas sikte på ny revisjon av ROS analysen i forbindelse med kommunesammenslåingen med Meldal, Agdenes og Snillfjord fra 1.1.2020. Overordnet beredskapsplan med de ulike tilleggene blir revidert hvert år. Førrende for arbeidet innenfor feltet beredskap i kommende handlingsplanperiode blir prioritering og gjennomføring av forslag til tiltak i ROS analysen. Kostnaden er ikke beregnet.

Det ble høsten 2016 avholdt en fullskala beredskapsøvelse. Evaluering av øvelsen viser flere forbedringspunkter som rådmannen vil ta tak i. Våren 2017 avholdte kommunen en varslingsøvelse i regi av Fylkesmannen, temaet var PLIVO (pågående livstruende vold). Fylkesmannen vurderer å bistå kommunene i Trøndelag med en årlig øvelse, noe rådmannen er positiv til. Ellers vil kommunen satse på fullskalaøvelser ca. hvert andre år.

Det er behov for ytterligere utbygging av krisestøtteverktøyet DSB-CIM med flere moduler. Konkretisert i noen punkt:

- muligheten for å sende meldinger og innkalling av kriseledelsen via programmet, og få svaret dokumentert i loggen
- oppdatert oversikt over personer og pårørende ved evakuering etter store hendelser
- et system for møtegjennomføring i kriseledelsen
- såkalt "singel sign on" eller direkte innlogging i programmet

Modulene bør være på plass ved overgangen til Orkland kommune. Noen av modulene kan finansieres innenfor driftsbudsjettet. Ellers vil opplæring i CIM ha fokus i hele HP perioden.

Det er videre behov for oppgradering og tilpasning av formannskapssalen til rom til kriseledelsen. Tilpasning er nødvendig for at kriseledelsen kan holdes oppdatert og kommunisere godt med omgivelsene. Også behov for fastmontering av system for skype og lignende ved møter og samtaler med samarbeidspartnere.

Kostnad på dette tiltaket er beregnet til 150 000 kr inkl. mva. i investering og 25 000 kr i årlige lisenser for CIM. Rådmannen har valgt å finansiere investeringen fra sitt overskuddsfond, mens rammeområdet er tilført 25 000 kr årlig for lisenser.

12.4.4 Resultatmål

	Anslag 2017	Mål 2018	Mål 2021
Frammøte SAMPRO	97 %	98 %	98 %
Frammøte Voksenopplæringa, intro-programmet	90 %	93 %	95 %
Frammøte Orkdalstorget	93 %	94 %	95 %
Tatt norskprøve introduksjonsdeltakerne, % av målgruppe	100 %	100 %	100 %
Tatt norskprøve rett og plikt til norsk, % av målgruppe	75 %	80%	85 %
Bosetting i forhold til vedtak	100 %	100 %	100 %

12.5 Økonomiske tiltak

12.5.1 Tiltak i handlingsplanperioden 2018-2021

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
Familie og velferd				
Tidlig innsats barn og unge	400	400	400	400
Opptrapping rusforebygging	550	550	550	550
Styrking skolehelsetjenesten	52	52	52	52
Boveileder – finansiert av flyktningmidler	690	690	690	690
Samhandling i kommunehelsetjenesten	46	46	46	46
Psykisk helse	300	300	300	300
NAV				
Styrking tiltak NAV	1 500	1 500	1 500	1 500
Barnevern				
Styrking tiltak barnevern	1 450	1 450	1 450	1 450
Kvalifisering og arbeid				
Ny lastebil for utkjøring av fyringsved på Sampro – finansieres av enhetens overskuddsfond	350			
Ny minilaster til bruk i vedproduksjonen på Sampro – finansieres av enhetens overskuddsfond	200			
Tjenestebil ved boligkontoret, inkl. mva. – finansiert av flyktningmidler	300			
Rom for kriseledelse	150			

12.5.2 Vedtatte tiltak i tidligere handlingsplan

Tidligere vedtatte tiltak	2017	2018	2019	2020
Helse og Familie				
OPS trinn 2 – økning	500	500	500	500
Elvestien Øst	1 300	1 300	1 300	1 300
Statlig styrking helsestasjon/skolehelestatjon	154	154	154	154
Opptappingsplan rusomsorgen(statlig)	676	789	789	789
Opptappingsplan habilitering/rehabilitering	225	225	225	225
Tiltak rus.politisk handlingsplan		100		
Økt stilling fysio- ergoterapitjenesten (hverdagsrehabilitering)	400	400		
Barneverntjenesten				
Økt ramme	600			
Kvalifisering og arbeidstrening				
Hjelpemiddellager medisinsk utstyr/hjelpemidler	300			
Programrådgiver flyktningetjenesten	700			

13 Kultur og fritid

13.1 Arbeidsområde

Kultur og fritid består av følgende arbeidsområder:

- Bibliotek (hovedbibliotek på Orkanger og filial på Orkanger)
- Kulturskole
- Kulturforvaltning
- Ungdomsarbeid
- Frivilligsentral
- Idrett
- Kino/Kulturhus

13.2 Status

Orkdal kommune er en idretts- og frivillighetskommune, og KOSTRA tallene viser at kommunens rammevilkår for idrett og frivillighet er gode. Kulturskole og kulturformidling er også områder kommunen prioriterer. Bibliotek og ungdomsarbeid er lavt prioritert økonomisk, men begge disse områdene har en effektiv driftsorganisasjon som produserer tjenester med høy kvalitet.

Enheten består av mange fagområder, og de fleste områdene krever spesialkompetanse innenfor et begrenset fagfelt. De fleste ansatte i enheten jobber i deltidsstillinger, og en betydelig andel ansatte har flere enn to arbeidsgivere.

Enheten har de siste årene hatt mange arbeidskrevende prosjekter, noe som har utfordret enheten både på kompetanse og tid. Profesjonaliseringsprosessene som skjer i frivillig sektor gjør at frivillig sektor etterspør mer tjenester og stiller høyere krav til kvaliteten på tjenestene fra kommunen. Enheten har ikke kommet i mål med etableringen av digital kultursti på Nerøra i 2017, og dette arbeidet vil bli prioritert ferdigstilt i 2018. I tillegg har kommunestyret vedtatt å gjennomføre et kulturminneplanarbeid gjennom blant annet å inngå samarbeid med MiST, STFK og kommunene Meldal og Skaun. Regionhistoriker ble ansatt 15. november, og denne funksjonen vil være navet i dette arbeidet. Fokuset på kulturvern og kulturarv som kommer gjennom denne prosessen vil utfordre Orkdal kommune både på kompetanse og økonomi.

Thamspaviljongen er nå gjenreist på Bårdshaug. Dette arbeidet har vist hvilken kraft og gjennomføringsevne som ligger i den frivillige sektoren i Orkdal. Enheten har prioritert ressurser for å støtte opp om dette prosjektet frem til gjenreising, og vil være en god støttespiller for Thamspaviljongen støtteforening i driftsfasen videre.

Enheten fikk i oppdrag å gå videre i planene om å bygge et nytt kulturhus i tilknytning til eksisterende kulturhus på Bårdshaug i forbindelse med kommunestyrets budsjettbehandling i 2016. Utredning, romplan, plantegning og kostnadsoverslag er nå utarbeidet for prosjektet. Kulturhusets basisfunksjoner er kostnadsberegnet til ca. 134 mill. kr inkl. mva.

Proessen frem mot Orkland kommune vil være hovedfokus for enheten de kommende to årene, og enheten vil ha et stort fokus på å realisere synergier i samhandling med de andre Orklandkommunene for å gi best mulig rammevilkår for kultur og fritidssegmentet inn mot ny kommune.

13.3 Strategi

13.3.1 Orkland kommune

Arbeidet med å skape rammevilkårene for Kultur og fritidssegmentet i Orkland kommune vil være enhetens viktigste arbeid i de to neste årene. Det er mange systemer, kulturer og praktiske arbeidsprosesser som skal synkroniseres. Dette vil utfordre oss alle på å etablere robuste løsninger som gir et best mulig tjenestetilbud innenfor de tilgjengelige rammevilkårene som våre kommuner i fellesskap representerer. Enheten ser behov for å ha tilgjengelig økonomi til også å kunne drive utviklingsarbeid som har en reell kostnad. I 2017 ble det forutsatt brukt 200 000 kr av enhetens overskudd til å styrke sammenslåingsprosessen, dette ble ikke brukt og videreføres til 2018. I 2019 settes det av 100 000 kr til samme formål.

13.3.2 Kulturhus

Utredningen av rom og funksjonsprogram for Orkdal kulturhus inneholder alle basisfunksjoner som kreves for et nytt kulturhus. Det er planlagt en ny kultursal med maksimal kapasitet på 460 personer i amfi, stor scene med tilhørende sidescener, lager med direkte innlast til scenenivå, garderobes og oppholdsrom for artister, foaje med kapasitet til 500 samtidige personer, to nye kinosaler der den ene vurderes tilrettelagt for mer fleksibel bruk (black box), kiosk/serveringsareal, toalett/publikumsgarderobes, tekniske rom, renholdssentral og kontorlokaler for ca. 10 kontorplasser (4 celle og resten i landskap). Kostnadsrammen er beregnet til 134 mill. kr. Rådmannen har ikke funnet rom for å prioritere denne investeringen i økonomiplanen, men viser til at det fortsatt er tilgjengelig ca. 700 000 kr av avsatte

utredningsmidler til fremtidig kulturhus. Dette gir rom for at kommunestyret kan bestille videre utredninger innenfor denne økonomiske rammen knyttet til for eksempel:

- Økt møterom og kontorkapasitet for Orkland kommune, for eksempel ved endring/ombygging/tilbygg til eksisterende rådhus.
- Utrede bruk av tilleggsareal i 3. etasje (370 m²) på tegningene for nytt kulturhus. Mulig innhold/brukergrupper kan være for eksempel kulturskole, frivillig musikk/kulturliv, tilleggsareal for kulturhus etc.
- Utrede bruk og innhold i mulig tilleggsareal i tilknytning til foaje på kulturhus, og mulighetsskisser for et nedsenket bygg der dagens Tjenestesenter ligger. Forutsetningene for dette bygget er at det forbindes til kulturhuset ved en kulvert (under bakkenivå) og at deler av bygget brukes som servicesenter for Thamspaviljongen.
- Visualisering av de løsningene som ligger i de utredede basisfunksjonene og eventuelt de tilleggsarealene kommunestyret ber om at blir utredet.

Lenke til:

- [Utredning kulturhus](#)
- [Romplan kulturhus](#)
- [Tegninger kulturhus](#)

13.3.3 Plan for interkommunale idrettsanlegg

Trondheimsregionen bestilte dette planarbeidet, og arbeidet med en felles plan har pågått i over to år. Kommunene Trondheim, Melhus, Skaun og Orkdal har samarbeidet om muligheten til å reise interkommunale anlegg i fellesskap, og kommunene fra Orkdal til Stjørdal har finansiert en temarapport knyttet til muligheten for vannsportaktiviteter langs Trondheimsfjorden.

Det fremstår nå som lite sannsynlig at det kan lages en felles plan for realisering av interkommunale idrettsanlegg i kommunene Trondheim, Melhus, Skaun og Orkdal. Det er Orkdal og Skaun som har de anleggene som er nærmest realisering. Det er nå avklart at et videre samarbeid innenfor dette forumet skjer på enkeltanleggsnivå.

For Orkdal kommune sin del betyr dette at eventuelt samarbeid om Orkdal folkebad og Skaun Motorsenter må avklares i 2018.

13.3.4 Fond idrettsanlegg og fond nærmiljøanlegg

Fond Idrettsanlegg er tomt og fond nærmiljøanlegg har en saldo på 110 000 kr per 15. oktober. Rådmannen har ikke funnet rom for å styrke disse to fondene i sitt budsjettforslag.

I 2018 vil Orkdal kommune måtte ta stilling til deltakelse i realiseringen av Skaun Motorsenter. Melhus har trukket seg fra eventuelt samarbeid om dette. Det betyr at hvis Orkdal kommune skal gå inn som en partner i dette arbeidet vil beregnet kostnad være slik:

Total investeringskost.	Årlig driftskostnad	Komm. anleggstilsk.	Årlig komm. driftstilsk. (5 %)
43 000	1 600	2 865	80

I tillegg til dette prosjektet er det varslet flere søknader om tilskudd til realiseringen av ulike idrettsanlegg i Orkdal kommune til årets budsjettprosess. Søknader ligger som vedlegg og nye søknader videresendes fortløpende.

Fond Idrettsanlegg:

- [Orkla JFF, Skytterhus Leirduebane](#) – søknadssum 250 000 kr
- [Orkanger idrettsforening](#), ny traktor og remerking friidrettsbane – søknadssum 500 000 kr
- Skaun Motorsenter, andel ved interkommunalt samarbeid – sum 2 865 000 kr

Fond Nærmiljøanlegg:

- [Ytre Geitastrand idrettslag](#), Flerbruksområde Kjørmoen – Søknadssum 121 000 kr
- [Ytre Geitastrand idrettslag](#), Turløype Kjørmoen – Søknadssum 77 000 kr

Rådmannen har vurdert søknadene og ikke funnet rom for å prioritere de.

13.3.5 Planarbeid

Kommunestyret har vedtatt å gjennomføre to planarbeider som enheten kultur og fritid vil ha hovedansvaret for.

Arbeidet med kulturminneplan vil starte opp i januar 2018 og planarbeidet er beregnet å ta 2 – 3 år. Gjennom denne perioden vil arbeidet ha fire hovedfaser. Fase 1 vil være kartlegging, både av hva vi har registrert tidligere og nyregistreringer. Fase 2 vil være verdivurdering av funn fra Fase 1. Disse to fasene er de mest tidkrevende fasene. Fase 3 vil være forvaltningsfasen. Det er her kommunen vil legge føringer for hvordan planen skal "virke". Fase 4 er formidlingsfasen.

Plan for idrett og fysisk aktivitet er vedtatt revidert i 2018. Dette arbeidet vil også starte i første kvartal og det vil her bli fokusert på hvordan planen kan utformes slik at den enkelt kan innføres i fremtidig planverk for Orkland kommune.

13.3.6 Digital kultursti - Nerøra

Dette prosjektet skulle vært ferdigstilt i 2017. Enheten har i løpet av 2017 avsatt tilstrekkelige midler til å kunne leie tjenester til å gjennomføre prosjektet, og digital kultursti vil bli realisert i 2018. Det er nå avsatt 630 000 kr til formålet i driftsbudsjettet for 2017 og 2018.

13.4 Resultatmål

Resultatmål	Status 2016	Mål 2018	Mål 2021
Kulturskole			
Andelen grunnskoleelever som har kulturskoletilbud	15,7	17	18
Andel nye søkere som får tilbud om plass ved hovedopptak	94 %	95 %	95 %
Orkdal frivilligsentral			
Antall årsverk utløst frivillighet	3,3	3,4	3,7
Orkdal folkebibliotek			
Totalutlån alle medier/antall innbyggere	3,2	3,3	3,5
Orkdal kino og Kulturscene			
Snittbesøk kino	58	54	54

13.5 Økonomiske tiltak

13.5.1 Tiltak i handlingsplanperioden 2018-2021

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
Kommunesammenslåing – bruk av enhetens overskuddsfond		100		
Styrking frivilligsentral	27	27	27	27
Traktor OIF	175			
Byfest	80			
Flombelysning Bårdshaug Herregård	50			
Kjørmoen nærmiljøanlegg	198			
Fond Nærmiljø- og idrettsanlegg	302			

13.5.2 Vedtatte tiltak i tidligere handlingsplan

Tidligere vedtatte tiltak	2017	2018	2019	2020
Kommunesammenslåing – bruk av enhetens overskuddsfond	200			
Kulturminnekoordinator	100	200	200	200

14 Avgiftsbelagte tjenester

14.1 Arbeidsområde

Området omfatter avgiftsbelagte tjenester som vann, avløp og feiing (Renovasjon og slamtømming er overlatt til det interkommunale renovasjonsselskapet HAMOS).

14.2 Status

14.2.1 Avgiftsnivå

En sammenligning av avgiftsnivå for 2017 gir følgende resultat, kr:

Årsgebyr	Orkdal	Melhus	Skaun	Malvik	K.gr. 7	Sør-Tr	Landet
Vannforsyning	3 322	3 288	3 125	3 600	2 888	3 898	3 437
Avløpstjenesten	4 286	6 742	5 132	3 100	4 389	3 832	3 837
Avfallstjenesten	2 450	2 850	2 450	3 570	2 437	2 762	2 719
Septiktømming	1 701	2 000	1 960	1 265	1 888	1 609	-
Feiing og tilsyn	407	536	472	269	401	495	441

(Avgiftene i tabellen er harmonisert med beregningsmåten for resten av landet, og er derfor litt ulike tallene i andre tabeller).

Investeringene i vann- og avløpsanlegg har vært store i Orkdal, og en stor del av kommunen er dekt med kommunale anlegg. På grunn av svært lavt rentenivå er effekten på avgiftsnivået begrenset, men avgiftsnivået er sårbart for renteøkning. En renteøkning på 1 % vil gi 2,3 mill.

kr i økt årlig kostnad for vann og 2 mill. kr for avløp. En slik renteøkning vil resultere i ca. 10 % avgiftsvekst både for vann og avløp.

På tidspunktet for kommunesammenslåing skal fondssaldoen på sjølkostfondene i prinsippet være lik null og vil derfor bli trappet ned i 2018 og 2019.

14.2.2 Vannforsyning

Mål

- Orkdal kommune skal forsyne sine abonnenter med nok og godt vann. Målet er å få et godkjent vannverk.

I Orkdal er 83 % av innbyggerne tilknyttet kommunal vannforsyning. Resten av innbyggerne har felles private vannanlegg eller små enkeltanlegg.

Hovedprosjektet for vannverket i perioden er å få tilfredsstillende produksjonskapasitet. Nytt grunnvannsanlegg på Dorøya ble satt i drift i høsten 2013. Grunnvann fra Dorøya dekker 60-70 % av vannbehovet i kommunen og resten dekkes pr i dag med vann fra Våvatnet. Det er vedtatt utbygging av nytt grunnvannsanlegg ved Steinshaugen, som forutsettes igangsatt og i drift i 2019. Det er gitt konsesjon fra NVE om grunnvannsutttak inntil 90l pr sek. Tilsammen vil produksjon ved Dorøya og Steinshaugen overstige dagens behov i Orkdal kommune.

Årsgebyret ligger under gjennomsnittet for Trøndelag og for landet, men over kommunegruppe 7 (de kommunene som er mest lik Orkdal).

Investeringsnivået medfører økte avgifter. Beregna utvikling er slik:

	2017	2018	2019	2020	2021
Årsavgift	3 335	3 669	4 182	4 726	4 820
Avgiftsendring	5,00 %	10,00 %	14,00 %	13,00 %	2,00 %
Fondssaldo 31/12, kr	-3 947 000	-1 793 000	-81 000	-21 000	-90 000

14.2.3 Avløp

Mål

- Vassdrag og fjord skal ha en vannkvalitet som er tilfredsstillende for å ivareta deres funksjoner som rekreasjonsområder, som ressurs/råstoff til næringsvirksomhet og til drikkevann der dette er aktuelt.

I Orkdal er 80 % av befolkningen tilknyttet kommunens fem avløpsanlegg med kapasitet over 50 personekvivalenter. Det største har 75 % av befolkningen tilknyttet, og har et renseanlegg på Grønøra med utslipp til fjorden. Pålagt miljøundersøkelse som gjennomføres hvert fjerde år bekrefter at utslipp er innenfor utslippskrav og ikke forverrer situasjonen i Orkdalsfjorden.

Årsgebyret for avløp er over gjennomsnittet både for Sør-Trøndelag og landet, men under Skaun og Melhus.

Avgiftsutviklinga er beregnet slik:

Avløp	2017	2018	2019	2020	2021
Årsavgift	4 333	4 636	4 961	5 804	6 152
Avgiftsendring	3,00 %	7,00 %	7,00 %	17,00 %	6,00 %
Fondssaldo 31/12, kr	-3 914 000	-1 941 000	-42 000	-58 000	-112 000

Slamtømming av septiktanker og private renseanlegg blir utført av Hamos, som også står for avgiftsinnkrevningen. Orkdal har et påslag på avgiftene til Hamos for tilsyn og kontroll av anleggene. Utviklingen for det kommunale påslaget er beregnet slik:

Slam, kommunens påslag	2017	2018	2019	2020	2021
Årsavgift	430	413	413	421	421
Avgiftsendring	29,13 %	-4,00 %	0,00 %	2,00 %	0,00 %
Fondssaldo 31/12, kr	-32 000	-22 000	-13 000	-11 000	-9 000

14.2.4 Feiing

Kommunen skal etter forskrift om brannforebygging § 17 sørge for at alle røykkanaler i fyringsanlegg for oppvarming av byggverk blir feid etter behov. Kommunen skal i tillegg sørge for at det føres tilsyn med at fyringsanlegg for oppvarming av rom og bygninger er intakt, fungerer som forutsatt og ikke forårsaker brann eller annen skade, etter behov og minst én gang hvert fjerde år.

Fra og med 2014 har feiervesenet også hatt ansvaret for feiing og tilsyn i Snillfjord kommune, som selv krever inn gebyr. Orkdal kommune fakturerer Snillfjord kommune for utført feiing og tilsyn.

Bemanningen i dag er 2,5 årsverk fordelt på to årsverk som feiersvenn og et halvt årsverk som feierformann (i kombinasjon med et halvt årsverk brannforebyggende som finansieres over brannbudsjettet). Lærling kommer i tillegg.

Totalt antall skorsteiner som skal feies er 5 291, fordelt på 4 735 i Orkdal og 556 i Snillfjord. Antall boenheter som skal ha tilsyn er totalt 3 821, fordelt på 3 401 i Orkdal og 420 i Snillfjord. I tillegg skal også 2 605 fritidsboliger i de to kommunene nå også ha både feiing og tilsyn. I praksis betyr dette at med ulike behovsprøvde feieintervaller og tilsynshyppighet antar vi at vi må gjennomføre mellom 4000-5000 oppmøter i løpet av året. I forbindelse med ny feie- og tilsynsordning grunnet ny brannforebyggende forskrift etablerer vi nå nye rutiner, bl.a. med feiehyppighet på inntil 8 år, vurdert etter risiko.

Ny forskrift om brannforebygging gir også plikt til feiing og tilsyn i fritidseiendommer, og i Orkdal og Snillfjord begynner man med dette i 2018. Dette gir økt arbeidsmengde, men særlig utfordrende vil det bli å få varslet og gjennomført feiing og tilsyn i fritidsboligene.

Feieavgifta er for lita til å dekke kostnadene, og feiefondet er oppbrukt. Kommunen har dekket et merforbruk fra tidligere år på 236 000 kr, og det vil også bli underskudd i 2017. Feieavgifta må derfor økes vesentlig for at tjenesten skal bli sjølfinsierende.

Avgiftsutviklingen er beregnet slik:

	2017	2018	2019	2020	2021
Årsavgift, feiing hvert 2. år	410	574	631	505	520
Avgiftsendring	14,53 %	40,00 %	10,00 %	-20,00 %	3,00 %
Fondssaldo 31/12, kr	0	0	-60 000	-34 000	-8 000

14.3 Strategi/investeringer

For å nå de ønskede mål, er det utarbeidet og politisk vedtatt Vannbruksplan (Vedtatt i HT i oktober) som omfatter vann, avløp, overvann og spredt avløp gjeldende for perioden 2015-2019. Her er beskrevet status, utfordringer, mål og strategier. Planen inneholder forslag til en rekke investeringer. Gjennomføring av tiltakene kan først skje når de er finansiert i handlingsplanen.

Lenke til: [Vannbruksplan](#)

14.3.1 Vannforsyning

- Tilkobling av 3 nye grunnvannsbrønner ved Steinshaugen til hovednettet.
- Det vil i handlingsperioden bli søkt om å få godkjent Orkdal vannverk.
- Utskifting av minimum 2000 m med vannledningsnett årlig dersom standarden skal opprettholdes.
- Tiltak for å minke lekkasjevannmengde ytterligere.
- Sikkerhet på ledningsnettet.
- Etablere høydebasseng for å sikre vannforsyning minst 24 timer ved brudd på hovedledning.
- Utbygging av ledningsanlegg til nye områder. Bl.a mottatt henvendelse fra Skjølberg Vassverk i 2015 om de kunne tilkobles kommunalt vann ifbm nærhet til Monsetjåren prosjektet. De er 13 abonnenter knyttet til det private anlegget, tilknytning/ overtakelse ble kostnadsberegnet til 2,2 mill. kr Det var ikke midler til å gjøre dette i 2015, nå tatt inn som tiltak i Vannbruksplanen.
Dette er den eneste henvendelsen pr i dag fra private vannverk som ønsker tilkobling.

Nye tiltak vann i handlingsplanperioden:

- **Utredning rensemetoder Våvatnet og undersøkelser nye grunnvannskilder**
Med det nye grunnvannsanlegget ved Steinshaugen skal kommunen være sikret med tilstrekkelig mengde av drikkevann etter *dagens* behov. For å møte *fremtidens* utvikling av kommunen må en utrede muligheter for å skaffe tilveie mer drikkevann.

Etter gjennomført revisjon av Mattilsynet for Orkdal vannverk ble det påpekt en del svakheter knyttet til sikkerhet ved de kommunale vannanleggene. Likeså sikkerheten for vannleveranse i tilfelle strømbrydd. I tillegg er det også pekt på noen sårbare abonnenter som for eksempel sykehuset. Disse tre tiltakene må utføres etter krav i ROS analysen for vannverket.

- Nytt låssystem og alarmsikring av vannanleggene
- Forberedelse av pumpestasjoner og høydebasseng for nødstrømsaggregat
- Mobil stor vanntank med pumpe, aggregat og krokløft

Driftsbiler

Avdeling vann har 2 stk biler som er over 10 år gammel og reparasjonskostnader av disse er betydelig. Det ønskes derfor å skifte ut en bil i 2018 og en i 2020, samt bidra til andel bil for byggvedlikeholder VA i 2019.

Bilen som ønskes skiftet til neste år er fra 1998.

- **Bedre og sikrere kommunikasjonsløsning til Songmoen vannbehandlingsanlegg.**

Orkdal kommune har slitt en del med dagens kommunikasjonsløsning til Songmoen vannbehandlingsanlegg og anleggene som er knyttet sammen her. Dagens kommunikasjonsløsning er ADSL fra GET.

Orkdal kommune ble i sommer kjent med at Svorka bredbånd AS hadde planer om å bygge ut fiberanlegg fra Våvatnet til Fannrem. Orkdal kommune tok kontakt med Svorka angående mulighet for å delta i prosjektet og kom frem til en pris og kostnad. I avtalen lå det inne at Svorka får disponere en del trekkerør Orkdal kommune har i området.

Med dette vil vi få en sikrere kommunikasjonsløsning med egen fiberkabel til vannverkets viktigste anlegg som Songmoen vannbehandlingsanlegg og Dorøya grunnvannsanlegg, samt anleggene ved Hardmoen og Øvermoen.

14.3.2 Avløp

- Oppgradere kommunens avløpsrenseanlegg. Normal levetid på slike renseanlegg er 20 år.
- Dagens rensemetode ved Vormstad RA, Årlivoll RA, Plassen RA og Dammen RA tilfredsstillende ikke utslippskravene i forurensingsforskriften. Plassen RA legges ned og overføringsledninger til Årlivoll planlegges og gjennomføres. Dammen RA vil uansett bestå, men har behov for betydelig renovering.
- Utvide kommunalt avløpsnett til områder med spredt/privat avløp.
- Utskiftninger av gammelt og dårlig ledningsnett. For å opprettholde forsvarlig alder på ledningsnettet, bør ca. 2 000 m med ledningsnett skiftes ut eller rehabiliteres hvert år.
- Sikkerhet på ledningsnettet.

Spylebil

Spylebilen er fra 2007 og har hatt store driftstekniske problemer i de siste årene. En spylebil er ekstremt viktig med tanke på beredskap på den offentlige avløpsdelen for å motvirke tilbakeslag. Både regulære vedlikeholdsspylinger og ved tett kloakk. En større spylebil kan også tømme de store overvannsledningene for grus slik at disse har bedre kapasitet ved ekstremvær, noe som må leies i dag. Med tanke på en ny storkommune anbefales det å investere i en større spylebil når man må skifte. I dag leies tjenester for ca. 165 000 kr i året for å tømme 250 sandfang i Orkdal kommune.

Gammelosen renseanlegg oppgradering

Gammelosen renseanlegg er 14 år gammelt i 2017. Teknologi har endret seg slik at nytt utstyr fungerer bedre driftsteknisk og ikke minst arbeidsmiljømessig. Det viser seg at primærrenseanlegg med dagens løsning har en tendens til å ha problemer med utslippskravene. De neste trinnene er renovering/utskifting grovrister hvor denne begynner å bli slitt samt at det er en uhygienisk løsning i per dag. Deretter oppgradering av hovedrensedel. Kommunen tar i mot slam fra tette tanker og nødtømminger og det må lages en løsning for dette på renseanlegget med buffertank eller annen slambehandling.

Overføring Årlivoll RA til Vormstad RA

Ny hovedplan endrer strategi ved å ikke bygge nytt Årlivoll renseanlegg, men velger å bygge en pumpestasjon og overføringsledning til Vormstad RA. Utføres med bl.a styrt boring. Nærmeste områder avkloakkeres.

Overføring Hoston RA til Togstadjåren

Dagens renseanlegg holder ikke forskriftens krav. Forprosjekt og utredning om dette samt vurdering av to alternativer er utført av Asplan Viak. Et alternativ er en lokal løsning med nedleggelse av renseanlegget og naturlig infiltrasjonsanlegg grunnet gode infiltrasjonsmasser i

området. Det andre er overføring til Togstadjåren med to pumpestasjoner. Overføringsalternativet er valgt som den beste fremtidige løsningen.

Rehab pumpestasjon Rundhaugen

Utsiftingen skulle foretas i 2017, men grunnet vanskelige grunnforhold, stasjonens størrelse og beliggenhet nær elva, blir løsningen mer kostbar en opprinnelig antatt og utsiftingen er utsatt.

Rørinspeksjonskameraer

Rørinspeksjonskameraene er utslitte og det er store problemer med reservedeler samt oppkobling mot moderne datautstyr. De må skiftes ut si sin helhet med nytt digitalt system.

Avløp Steinshaugen- Mobekken

I forbindelse med bygging av grunnvannsanlegget Steinshaugen vil det være naturlig å bygge avløp sørover fra dette og avkloakkere tilliggende områder. Dette er vedtatt i sak 20/15 i hovedutvalg teknikk. Daværende kostnader var beregnet til 4,2 millioner ikke inkludert prosjektering og erstatninger. Oppjusterte kostnader tar høyde for dette, prisstigning og noe usikkerhet.

Kamerabil og Driftsbil

Først ute (2019) er bil for byggevedlikeholder VA som har 50 % andel på avløp. Kamerabilen er fra 1998 og har relativt lav kjørelengde, men må skiftes ut snart (2019)

Knyken pumpestasjon (tilleggsbevilgning)

Forlengelse av det eksisterende kommunale hovedledningsnett for å kunne ta i mot avløp fra Knyken. Samtidig vil deler av forlengelsen kunne avkloakkere tilliggende områder, samt tilrettelegge for en videre utvidelse langs Hemnevegen. Det ble i årsbudsjettmål vedtatt kommunal utbygging av dette samt kommunal pumpestasjon som ikke var med i bevilgningen. Derfor er det behov for en tilleggsfinansiering for Knyken pumpestasjon.

Kommunal overtakelse Bjørkøybekk RA

I henhold til lov om vann og avløpsanlegg er kommunen forpliktet til å ta over avløpsanlegg over 50Pe. Bjørkøybekk hytteanlegg er snart ferdigutbygd og de ønsker kommunal overtakelse. I forbindelse med dette kan det bli en del kostnader i forbindelse med overtakelse, avtaler og tilkobling til driftsovervåkningsanlegg.

14.3.3 Feiing

For å kunne gjennomføre forskriftskrav om feiing og tilsyn i fritidsboliger er det nødvendig å investere i datamodul og mobile løsninger for bruk av eiendomsregister osv. i felt. Dette for bl.a. å kunne varsle feiing og tilsyn via sms/ums til eiere av fritidsboliger. Som kjent varsles feiing i dag med varslingslapp i postkasse, noe som ikke vil fungere for fritidsboliger. Ny varslingsløsning vil også effektivisere varsling og registrering i øvrige bygninger. Selv om en tar i betraktning ny storkommune fra 2020 vil effektivitetsgevinsten av systemet være så stor at det er lønnsomt også i tidshorisonen på to år. I Orkdal og Snillfjord er det til sammen ca 2 600 fritidsboliger. Systemet genererer en utgift på ca. 100 000 kr, men det er en forutsetning for å kunne gjennomføre feiing/tilsyn i fritidsboliger. Dette skaper igjen ei merinntekt.

14.4 Økonomiske tiltak

14.4.1 Tiltak vannforsyning i handlingsplanperioden 2018-2021

Prosjekt	Nye tiltak vannforsyning	2018	2019	2020	2021
251	ROS- analyse		250		
259	Høydebasseng og ledningsnett Knyken/ Fossjåren				13 800
252	Utredning rensemetoder Våvatnet	500			
253	Undersøkelser nye grunnvannskilder	300			
254	Nytt låssystem/ sikring vannanlegg	1 500			
256	Forberedelse av pumpest. og høydebasseng for nødstrømsaggregat	600			
257	Mobil stor vanntank med pumpe, aggregat og krokloft	700			
250	Driftsbiler		750	600	
258	Tilkobling Skjølberg vannverk (13 nye abbonenter, tilknytn. ifbm Monsetjårprosjektet)			2 200	
260	Bedre kommunikasjonsløsning Sognmoen vannbehandlingsanlegg	1 000			
	Totalt	4 600	1 000	2 800	13 800

14.4.2 Tidligere vedtatte tiltak vannforsyning

Prosjekt	Tidligere vedtatte tiltak	2018	2019	2020	2021
233	Vannledning Kjøra-Geita	5 100			
234	Utskifting ledning Sandenvn-Myra	1 000			
200	Tekniske installasjoner	600	600	600	600
210	Grunnvannsanlegg Steinshaugen	42 000	29 000		
224	Høydebasseng Ustjåren/Råbygda		15 000		
225	Sjøledning Kjøra	500			
270	Vannled.nett, div. problemstrekn.	1 000	1 000	1 000	1 000
285	Kvålsjåren				10 300
289	Ledning til Sundli trykkøkning	4 800			
291	Godkjenning Orkdal vannverk			200	
299	Diverse ledningsanlegg utskifting	3 500	3 500	3 500	3 500
	Totalt	58 500	49 100	5 300	15 400

14.4.3 Tiltak avløp i handlingsplanperioden 2018-2021

Prosjekt	Nye tiltak avløp	2018	2019	2020	2021
304	Dammen RA				500
346	Driftsbil	5 500	300	600	
381	Gammelosen renseanlegg oppgradering	5 000	3 000		

Prosjekt	Nye tiltak avløp	2018	2019	2020	2021
371	Oppgradering Årlivoll RA	500	9 000	9 000	
373	Hoston RA – utvidelse				21 500
341	Kamerabil		750		
342	Rørinspeksjonskameraer	750			
340	Avløp Steinshaugen- Mobekken	6 500			
305	Tilleggsbevilgning pumpestasjon Knyken	1 500			
347	Overtakelse Bjørkøybekk RA	200	300		
	Totalt	19 950	13 350	9 600	22 000

14.4.4 Tidligere vedtatte tiltak avløp

Prosjekt	Tidligere vedtatte tiltak	2018	2019	2020	2021
300	Tekniske installasjoner	700	700	700	700
306	Nødoverløp fra PSP	400	400	400	400
323	Bakkemoen pumpestasjon			2 000	
338	Overvann OTI	500			
374	Pumpeledning Solhuskjela		2 500		
375	Rehab pumpestasjon Rundhaugen (Tilleggsbev.)	6 000			
380	Oppgradering ledning Torshus-Solhuskjela	1 000			
383	Sundli avløpsledning	3 000			
398	Pumpestasjoner avløp		2 400		2 400
343	Problemstrek	500	500	500	500
344	Tiltak mot flomutsatte områder		300		
399	Diverse ledningsanlegg avløp	4 000	4 000	4 000	4 000
	Totalt	16 100	10 800	7 600	7 500

14.4.5 Tiltak drift for avløp i handlingsplanperioden 2018-2021

Nye tiltak drift	2018	2019	2020	2021
Miljøundersøkelse Orkdalsfjorden	500			

14.4.6 Tidligere vedtatte tiltak drift for avløp

Nye tiltak drift	2017	2018	2019	2020
Miljøundersøkelse Orkdalsfjorden	500	500		

14.4.7 Tiltak feiing i handlingsplanperioden 2018-2021

Nye tiltak	2018	2019	2020	2021
159 - UMS/ komtek varsling feietjenester	100			

14.4.8 Tidligere vedtatte tiltak feiing

	2017	2018	2019	2020
Feierbil	500			600

15 Tekniske tjenester

15.1 Arbeidsområde

Området omfatter:

- Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunal eiendomsmasse og innleide lokaler
- Administrasjon av investeringsprosjekter
- Kommunale veier, parker og beplantninger, samt tilskudd til private veier
- Brann- og redningsvesen med forebyggende brannvern og beredskap

15.2 Status

15.2.1 Samferdsel(Veg/park/plasser)

Mål

- En optimal servicegrad på vedlikehold av veier/park/plasser ut fra disponibelt budsjett
- Verdier som ligger i vegnettet skal tas vare på og videreutvikles. Gateopprusting i henhold til stadfestede reguleringsplaner og prinsippene om universell utforming fullføres i sentrumsområdene. Trafikanter skal kunne ferdes trygt og sikkert på vegnettet i kommunen.

Status

- Orkdal kommune har mye kommunal vei per innbygger, rundt dobbelt så mye som sammenligningskommunene i regionen.
- Driftsutgifter per km kommunal vei i Orkdal er lavt i 2017.
- Drift og vedlikeholdsutgifter for Orklaparken har økt i takt med utbyggingen. Utbyggingen av nye boligområder som blant annet Joplussen, Kleivan og Gjølme Park vil også medføre økt vedlikehold og drift av veganlegg med videre. Det følger pr i dag ikke med økte driftsmidler.

Lenker til:

- [Hovedplan veg](#)
- [Hovedinspeksjon bruer](#)
- [Trafikksikkerhetsplan](#)

15.2.2 Brann- og redningstjenesten

Mål

- Et funksjonelt og godt utrustet brann- og redningsvesen som kan ivareta normale hendelser og ulykker døgnet rundt.
- Brann og redningstjenesten skal gjennom planmessig innsats arbeide for å forhindre brann og relaterte hendelser. Beredskapsnivået må fastsettes i forhold til samfunnsutviklingen, og ROS-analyser vil danne grunnlaget for dette.

Status

Brann- og redningstjenesten i Orkdal har også ansvaret for denne tjenesten i Skaun og Snillfjord kommuner.

Etter tilsyn fra Arbeidstilsynet, fikk vi bla pålegg om enten oppgradering av eksisterende bygningsmasse, eventuelt nybygg, for å tilfredsstillte Arbeidstilsynets krav. I og med at dagens bygningsmasse ligger i flomutsatt område, vil Fylkesmannen ikke akseptere oppgradering eller nybygg på dagens tomt. Vi må således se etter egnet areal for formålet sentralt på Orkanger.

Orkdal bruker relativt lite til brann- og redningsvesenet i forhold til sammenligningsgruppene. Bare Skaun ligger lavere.

Lenke til:

- [Utredning brannstasjon](#)
- [Tilstandsrapport Orkdal brannstasjon](#)
- [Arbeidstilsynet pålegg Orkdal](#)

15.2.3 Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

Mål

- Opprettholde en bygningsmasse tilpasset kommunens behov
- Kommunale bygg skal opprettholde opprinnelig standard og utvikles i tråd med brukerbehov og nye forskriftskrav. Bygningene skal være basert på en bærekraftig utvikling.

Status

I 2017 har vi bygd 52 boenheter i kommunal regi, og vi har fått tildelingsrett til 24 nye enheter som er bygd av Boligbygger'n. Samtidig har vi revet gammel boligmasse, så som leiligheter ved Rosenvik, bolig i Tårnvegen, småhus Grønøra, samt 6 mannsbolig Nedre Dordihaugen. Tilgang nye boenheter, samt sanering av eldre bygningsmasse, gjør at den totale standarden på kommunale boenheter har fått et solid løft. Innleide boenheter søkes avskaffet etter tilgangen vi har fått i 2017.

Husleiene i kommunale utleiebygg heves til markedsleie, noe som gjør at det blir midler til planlagt og godt vedlikehold.

Lenke til:

- [Vedlikeholdsplan bygg - offentlige bygg](#)
- [Vedlikeholdsplan bygg - kommunale boliger](#)

15.3 Strategi

15.3.1 Samferdsel(Veg/park/plasser)

- Dekkevedlikehold skal som hovedprinsipp gjennomføres som forebyggende vedlikehold.
- Vedlikehold, utbedring og nyanlegg på veg må koordineres med andre infrastrukturtiltak. Planhorisonten for alle tiltak bør være 4 - 5 år.
- For graving i veg skal gravemelding benyttes. De kommunale regler for graving i kommunale veger skal etterleves. Kontroll og oppfølging må prioriteres.

15.3.2 Brann- og redningstjenesten

- Forholdet til øvrige kommuner i dagens samarbeid og fremtidig storkommune må avklares for å dimensjonere bemanningen.
- Dimensjonering av beredskapen må gjøres uavhengig av øvrige kommuner, det er tettstedsstørrelsen som er avgjørende for dimensjoneringsnivå.

15.3.3 Bygningsdrift og eiendomsforvaltning

- Øke husleie boliger til gjengs leie, slik at merinntekt kan benyttes
- Sanering/salg av eldre boligmasse som erstattes med nye boligprosjekter

15.4 Prioriterte tiltak i handlingsplanperioden

Isfjord utleiebygg

Etter prosjektering er kostnad beregnet til 112 mill. kr eks. moms. Eksakt kostnad vil ikke være kjent før anbudskonkurranse er avholdt. Leietaker skal dekke kostnadene med prosjektet.

Bygningsmessige forhold brannstasjonen

En må anta at vår brannstasjon blir hovedbrannstasjon i ny storkommune, som medfører noe mer arealbehov. Videre må bygningen opprustes og tilpasses økt bemanning. Arbeidstilsynet kom på tilsyn i oktober -16. Her fikk vi blant annet avvik på manglende ventilasjon, ikke fullført skitten/ren sone, manglende kapasitet på dusj/sanitæranlegg, manglende sanitæranlegg for begge kjønn.

Det har i 2017 vært ei utredning for å vurdere samlokalisering med "blålysetater", samt aktuelle tomtearealer for et slikt prosjekt.

Kostnad nytt bygg, kommunale oppgaver: 57 mill. kr inkl. mva.

Kjøkken Orkdal Helsetun

Utskifting av 10 kjøkken etter tilsyn fra Mattilsynet. I hovedsak var det overflatene, så som benkeplater, fronter og fliser bak benk, som ikke ble funnet tilfredsstillende. I tillegg ble det påpekt at noen av kjøkkenene ligger meget ugunstig til i forhold til behovet på avdelingene, og disse må derfor flyttes til tilstøtende rom. Ekstern konsulent vurderer tiltak, og total kostnad kan komme på ca. 4 mill. kr.

Rådmannen foreslår ikke store ombygginger på dette tidspunkt, men anbefaler at de enkleste tiltak kan gjennomføres nå. Man kan ta de minst kostnadskrevene omgjøring som for eksempel berøringsfrie håndvasker med mer.

Kostnad: 625 000 kr inkl. mva.

Liten hjullaster/multimaskin

Behov for liten hjullaster for brøyting/ strøing i Orklaparken, Gammelosen, fortau mm. Ved anskaffelse av liten hjullaster kan avtale om leasing av parktraktor sies opp. Dette gir ei innsparing på 60 000 kr eks mva. årlig. I tillegg tar vi over noe brøyting, for eksempel rundt Gammelosen, innsparing ca. 20 000 kr eks mva. Brøyting av fortau Grønørbrua kan utføres med denne maskina, innsparing ca. 10 000 kr eks mva. Tiltaket er selvfinansierende.

Kostnad ny hjullaster/multimaskin: 1 mill. kr inkl. mva.

Smarte gatelys

Orkdal kommune har 1700 gatelyspunkter. De fleste av disse er natrium høytrykk og HQL lysarmaturer, en liten andel er led armaturer. Det er stor utvikling på armaturutvikling, og vi ser at det er mye å spare på å gå inn for Smarte gatelys. Dette er led-armaturer med SIM kort, slik at det kan kommuniseres direkte med den enkelte armatur. Her kan hvert punkt reguleres opp eller ned, alt etter behov. Energibehovet er 50-90 % lavere enn dagens armaturer, og vedlikeholdsbehovet er lite. Levetiden er beregnet til ca. 25 år, og hele prosjektet som koster ca. 12 mill. kr er inntjent etter halv levetid, det vil si etter ca. 12 år. Selvfinansierende prosjekt.

Kostnad 15 mill. kr inkl. mva.

Lenke til: [Smarte gatelys](#)

Heiser

Heisene ved Orkdal Helsetun, Orkanger barneskole og Orklahallen har store vedlikeholdskostnader og bør skiftes ut i løpet av de neste 3 år.

Kostnad 3,75 mill. kr inkl. mva.

Kommandobil brann

Behov for utskifting, dagens kommandobil er nå 3 år. Dette blir et nullregnskap da salgsverdi dagens bil dekker kostnad kjøp av ny bil. Dette på grunn av avgiftsfritak på denne type bil. Kostnad anskaffelse ny bil 600 000 kr, antatt salgsinntekt på bil som byttes inn 600 000 kr. Dette er selvfinansierende, men investeringen må vedtas.

Riving boliger Rosenvik og John Kolbanussensgt. 11

Boliger ved disse to adressene bærer preg av meget stort vedlikeholdsbehov. Det er ikke forsvarlig å igangsette restaurering av disse bygninger. Disse foreslås revet, så kan man på sikt vurdere nye prosjekter på disse kommunale tomtene. Når det gjelder John Kolbanussensgt, så kan det også være et alternativ å selge hele eiendommen. Attraktiv eiendom tross falleferdig bygningsmasse. Arbeidet med å tømme Rosenvik er startet, og vi forutsetter at Rosenvik er tømt ved årsskifte 2017/2018. Husleiebortfall på ca. 660 000 kr for Rosenvik, mens bortfall husleie John Kolbanussensgt. 11 er ca. 160 000 kr. Dette tilsvarer et totalt bortfall av husleie på 820 000 kr i 2018.

Gatenavnskiltning fritidsbebyggelse

120 nye veger skal få gatenavn og således må nye gatenavnskilt bestilles og settes opp.

Kostnad 500 000 kr over to år.

Bru over Svorka

Tiltaket gjelder sikring av myke trafikanter lang FV 475 og omfatter bygging av bru over Svorka, etablering av noe ny veg/oppgradering av eksisterende veg. Tiltaket ble behandlet i K-sak 50/17.

Kostnad 1,375 mill. kr inkl. mva.

Innsparing skoleskyss 200 000 kr pr. år.

I finansieringen er det forutsatt tilskudd til trafikksikkerhetsmidler fra fylket på 550 000 kr.

Grovgarderobe Vormstad barnehage

Tiltaket er omtalt under rammeområde barnehage, kapittel 7. 5. Kostnad 1,875 mill. kr inkl. mva.

15.5 Økonomiske tiltak

15.5.1 Tiltak investeringer i handlingsplanperioden 2018-2021

Prosjekt	Nye investeringer (med mva.)	2018	2019	2020	2021
481	Ny brannstasjonen	7 000	50 000		
482	Kjøkken Orkdal Helsetun (pålegg Mattilsynet)	625			
155	Hjullaster, liten	1 250			
198	Smarte gatelys	5 000	5 000	5 000	
156	Heiser	1 250	1 250	1 250	
157	Kommandobil brann	600			
430	Gatenavnskiltning fritidsbebyggelse	313	313		
480	Bru over Svorka	1 375			
785	Grovgarderobe Vormstad barnehage	1 875			
475	Bygningsmessige tiltak skole/eldre	10 000			

15.5.2 Tidligere vedtatte tiltak investeringer

Prosjekt	Investeringer (med mva.)	2018	2019	2020	2021
497	Isfjord utleiebygg	96 000	10 000		
190	Gatelys – overtakelse staten	750			
437	Velferdsteknologi helsetunet	875			
152	P-plasser pendlerparkering	560			
154	Njardargata totalreovering	825			
403	Småboliger	300			
468	Orkanger barneskole, nytt låssystem	500			
448	Gjølme skole, utredninger/brannkrav	1 250			
457	Utbygging Evjen skole	6 000			
466	Samlokalisering driftsenhetene	2 700			
470	Trekkør fiber	800			
493	Carporter hjemmetjenesten	1 250			
445	Folkehelsesenter	130 000	170 000	6 000	
496	Brannalarmanlegg Gjølme skole	625			
431	Orkanger barneskole brannkrav	1 350			

15.5.3 Tidligere vedtatte tiltak drift

Nye driftstiltak	2017	2018	2019	2020
Kløvervollen barnehage avvikles fra 1.7.2017	-290	-576	-576	-576
Utredning brannstasjon	500			
Etterlakkere gulv Orklahallen	150			
Redusert halleie Orklahallen	260	260	260	260
Økt avsetning biler brann/teknikk		100	100	100
Netto økt kostnad folkehelsecenteret				1 000
Parkeringsplass beite Solsjøbygda	232			

15.5.4 Uprioriterte tiltak

Adgangskontroll ved Orkdal rådhus

Låssystem utdatert og vanskelig med tilgang deler. Legges opp til felles adgangskontrollsystem for kommunale bygg.

Kostnad 350 000 kr.

Lydanlegg Orklahallen

Dagens lydanlegg er gammelt og eies av OIF, nytt anlegg i kommunal eie bør anskaffes da leietakerne forventer tilgang til anlegg.

Kostnad 250 000 kr.

Grøttetun

Fase ut oljekjelen ved gamle brannstasjonen, etablere nye energikilder. Krav om utfasing innen 2020. Fremtidig bruk av Grøttetun, eventuelt salg, bør i denne forbindelse utredes.

Kostnad ca. 120 000 kr.

Økt beredskapsnivå brannvern

Økt beredskapsnivå på grunn av økt antall innbyggere i tettsted. Antall innbyggere i tettsted legges til grunn for brannvesenets beredskapsnivå. Statistisk Sentralbyrås definisjoner skal legges til grunn, og SSB definerer største tettsted som Orkanger/Fannrem/Råbygda med 8 011 innbyggere pr. 1.1.2016. I henhold til Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen er brann- og redningsvesenet i dag dimensjonert etter kravet for 3 000-8 000 innbyggere (5 mann på hjemmevakt). Dimensjoneringen for tettsted med 8 000-20 000 innbyggere er at det i tillegg til dette etableres dagkaserner med et heltidsansatt vaktlag på dagtid. Det vil si fire nyopprettede heltidsstillinger. DSB ga ved tilsyn i 2015 uttrykk for at de forventet at Orkdal kommune har en plan for hvordan dette skal løses. Administrasjonen avklarer med DSB om hvordan dette kan løses, og tas således ikke inn i nye prioriterte tiltak foreløpig.

Årlig kostnad kr 2,5 mill. kr om tiltak skulle iverksettes.

Styrking forebyggende brannvern

Ett manglende årsverk på forebyggende er angitt som avvik fra DSB i tilsynsrapport fra 2015. Det ble søkt om dispensasjon fra kravet med begrunnelse i forestående kommunereform og DSB ga dispensasjon ut 2016. Antall årsverk er beregnet ut fra konstellasjonen

Orkdal/Skaun/Snillfjord med drøyt 20 000 innbyggere og en må se på fremtidig dimensjonering der ny storkommune vil ha ca. 18 000 innbyggere og eventuelt tillegg for Skaun. Administrasjon avklarer med DSB om hvordan dette kan løses, men tas så langt ikke inn som nytt prioritert tiltak.

Utskifting hjullaster

Dagens hjullaster fra 2003 er moden for utskifting. Antatt restverdi, ca. 200 000 kr. Kostnad 2 mill. kr.

Kostnad riving bussgarasje Hoston

Garasjen er gammel og falleferdig, og er en trussel for sikkerheten. Garasjen har ikke vært i kommunal bruk, men utleid til privat aktør. Det er også et utledo i tilknytning til garasjen som er mye i bruk. Det vil i 2018 utredes mulighet for annen toalettløsning, for eksempel i tilknytning til Orkdal kommunes renseanlegg. Finner vi løsning på dette, så kan eiendommen avhendes.

Gammeloseveien

Kommunestyret vedtok i sak 60/17 den 25.10.2017 at Gammeloseveien åpnes for fri ferdsel. Veien har behov for utbedringer. I kommunestyret den 30.5.2017 ble det bevilget 1,5 mill. kr til utbedring av veien. Denne bevilgningen vil dekke ny fundamentering, belysning, skilting og asfalt. Kostnaden på 700 000 kr til rekkverk vil ikke kunne dekkes innenfor denne bevilgningen.